

VALJALO BI ME ZAMISLITI SRETNIM

DAVOR MANDIĆ

SADRŽAJ

Andrea	1
Romi	8
Sloboda	13
2.342,63	30
Bijeli slonovi	34
Burning Bush	37
Dezerter	49
Časni sude, nisam kriv	70
Čajanka	71
Dijeljenje	75
Imaš kunu?	86
Dinoge	95
Istjecanje. Put	99
Prozirnobijelo	103
Priča	111
O autoru	117
Impresum	118

ANDREA

„Pazi što želiš, jer bi ti se to moglo i ostvariti“, prisjećao se Zoran mudrosti koju mu je pokojni otac dugo prodavao kao svoju. Pogledao je tjelesinu pored sebe i osjetio da mu se lice razvuklo u grimasu gađenja koja bi mu zauvijek mogla promijeniti fizionomiju. Želudac mu se zgrčio nekoliko puta i iako je bio potpuno prazan, Zoran je nepogrešivo osjetio poriv za povraćanjem. Izletio je iz kreveta i jedva stigao do zahoda, da bi u konvulzijama izbacio tek nešto kisele sluzi.

Umio se i ispuhao zapečeni nos, što je skoro dovelo do drugog povraćanja, ali više nije bilo ničega u njemu. Samo ogromna, ubitačna praznina. „Kako mi se ovo desilo?“ zapitao se mrzeći svoj odraz u kupaonskom ogledalu.

* * *

Barčica je sjekla oble, plitke valove dok je Zoran razmišljao o onome što ga čeka vani, kad iziđe iz kanala. „I ja sam pametan ovako sam izlaziti“, mislio je pogledavajući u popodnevno nebo i nadajući se da je lokalna prognoza o prolaznoj neveri nekoliko kilometara sjeverno od njega točna, da bi se toj slabašnoj vremenskoj nepogodi mogao prišuljati s leđa i pogladiti je po boku dok prolazi mimo njega.

Brzo je stigao na odredište, valovi na otvorenom nisu bili preveliki pa mu se činilo da će ga nevera zaobići. Planine na sjeveru zaparala je tu i tamo pokoja munja, ali ništa što bi slutilo na bilo što ozbiljnije. Bacio je sidro i krenuo s navlačenjem ronilačkog odijela. Kad je barku dodatno učvrstio privezivanjem za obalnu stijenu, uzeo je svu opremu i otisnuo se prema poznatom strmom poniranju kamenitog dna u dubinu i pukotini za koju je smatrao da krije popriličnu kirnju. „Ulovit ću te danas, mačko“, tepao joj je u mislima šuljajući se površinom.

Dobro se osjećao, voda mu je godila, obavijala ga kao potpuni zagrljaj drage osobe. One koja mu je uvijek nekako izmicala iz ruku. Pogledom je klizio po razvedenom dnu, tu i tamo nailazeći na pokoji srednje velik primjerak oborite ribe, ali nije ga to danas zanimalo, imao je samo jedan cilj – pronaći tu kirnju. Prvi put kad ju je vidio, ili je barem mislio da ju je vidio, bila je samo sjena koja je prošla iznad njega dok je bio na dnu u čeki. Činilo mu se da je brod prošao koliko je velika bila. Drugi put joj je krajičkom oka vidio rep, baš je bila umakla iza

stijene u dubinu. Rep je bio nevjerojatno velik, a njegov vlasnik prema Zoranovom sudu nije mogao biti nitko drugi doli kirnja, i to moguće kakav rekordan primjerak.

Došao je do poznatog mjesta i pripremio se za dubok zaron, udahnuo i krenuo dolje. Izjednačio je pritisak u ušima, jednom, dvaput, triput..., postajalo je tamnije dok je pogledom fokusirao pukotinu u stijeni. Kad je stigao na odredište primirio se i uključio sva osjetila. Ništa. Potpuna tišina. Osim lelujanja morskih trava, koje su odavale kakav-takav znak života, sve je ostalo bilo mrtvo. Stresao se od takve pomisli i odlučio malo istražiti rupu. Posvijetlio je baterijom unutra i primijetio da rupa i nije tako malena. No unutra nije bilo ničega.

Ponestajalo mu je zraka pa je odlučio krenuti na površinu. Iznenadni osjećaj praznine posve ga je obuzeo. Skoro je zaplakao za tom nepostojećom kirnjom, sluteći izdaleka da je čežnja za njom nešto više od propuštene prilike za dobrim ulovom. Sve jasnije mu je bilo da se okupira malim ciljevima zato što mu nedostaju veliki. Nikada nije shvatio što bi on to trebao sa svojim životom, nadajući se da ga je dovoljno živjeti pa da će se ostalo samo od sebe posložiti, kao na kraju solitairea kad ga riješi pa se ono karte počnu naizgled kaotično slagati po redu. „Red je dobar“, mislio je, „ali ja nisam.“

Primio se za rub barke, promatrajući kotrljanje teških oblaka i osjećajući sve krupnije kapi kiše na licu. Gledao je u neveru sa sjevera i više mu nije bilo svejedno. I dalje se nadao da će ga zaobići, jer se u njenoj sve većoj blizini osjećao sve manji.

Trgnuo se iz tih misli i rekao sâm sebi da si neće dozvoliti da ga jedna obična nevera izbaci iz takta. Zaronit će još jednom, još dvaput, još deset puta ako treba, nema veze što kirnje nema, može on i bez nje, valja zaroniti, prepustiti se, ne biti slabić, a ostalo će već doći. Duboko je udahnuo i zaronio u dubinu. Poželio je boce, da može ostati dolje bar još neko vrijeme, godilo mu je more na svakom pedlju tijela, godio mu je i pritisak koji se povećavao dubinom, i promjena krajolika. Ali boce nije imao, pluća imaju svoj limit, neće moći još dugo. „Ma još samo malo“, mislio je, „mogu ja to“. Prva kriza došla je brže negoli je očekivao. Pogledao je gore i učinilo mu se da nema kraja toj dubini. Plavetnilo je postajalo sve tamnije. I druga kriza došla je puno brže nego je trebala i sad je Zorana počela hvatati panika. More više nije prijatelj, ono postaje živo blato koje ga želi usisati, a on se nekako mora iz njega iskobeljati. Osjećao je da će mu se pluća rasprsnuti, očajnički je trebao zraka, a bio je još daleko od površine, nije smio nagliti jer izađe li prebrzo mogao bi pasti u nesvijest. U glavi mu se mutilo, više nije kontrolirao udove, učinilo mu se da je vidio sjenku barke, ali nije mogao biti siguran. „Je, to je barka, samo da dođem do nje“, mislio je ne mogavši odrediti točnu udaljenost. Pred očima mu se zamaglilo, mlatarao je rukama i nogama sada već

potpuno izgubljen, a onda najednom osjetio tup udarac u glavu.

Nešto ga je peckalo po licu. Nije mogao otvoriti oči, ali ubrzo mu je postalo jasno da je to kiša. Shvatio je da leži na leđima, na tvrdoj podlozi. Rukom je instinktivno krenuo prema bolnom mjestu na glavi i nije mu bilo jasno koliko je to mokro bila krv a koliko kiša. Mora da je udario glavom u dno barke. Otvorio je oči, a oko njega je bio mrkli mrak. Ležao je na plaži, barka je bila dvadesetak metara niže, nasukana. Polako se ustao, a onda mu se zavrtilo u glavi te je osjetio da mu tlo izmiče pod nogama. U vratnim mišićima nije imao nikakve snage i dok je padao sjetio se jednog teškog pijanstva u kojem se slično osjećao. „A sad tup“, bilo je zadnje što je pomislio.

Ruke su bile tople i suhe. Bio je siguran da su to bile ruke. Oči nije ni pokušao otvoriti. Sve ga je boljelo, bubnjalo mu je u glavi i jedino su te ruke imale nekog smisla. Gladile su ga po glavi i za to se uhvatio kao da je uže koje ga jedino dijeli od padanja u ambis ispod njega.

- Jesi li dobro? Možeš li otvoriti oči? - upitao ga je ženski glas.

To ga je malo osvijestilo. Probat će otvoriti oči. „Koliko to može biti teško?“

Mutilo mu se, kao da gleda pokvareni televizor, ali ubrzo su se siluete počele puniti sadržajem. Kiša više nije padala, a njegov je mjesečinom obasjan horizont napunila duga, plava kosa. Za njom je došlo najljepše lice koje je ikad vidio.

- Jako si se udario u glavu. Stavila sam ti oblog koji bi ti trebao pomoći da brže zacijeli. I da ne iskrvariš.

- Koliko dugo ležim ovdje?

- Prilično dugo - rekla je nastavivši ga gladiti po glavi.

Bio je zbunjen. Zaklopio je oči i pomislio da bi ovdje mogao i ostati. Te glatke ruke, ta duga kosa koja mu draška lice, taj mili glas... Toplina. To je bilo, toplina. Poželio ju je poljubiti,

otići s njom na drugi kraj svijeta, početi ispočetka, od jedinog početka koji je imao smisla. Pogledao ju je, njeno je lice bilo tik iznad njegovog, pune usne kao da su čekale taj poljubac, a onda se odvažio. Usne su im se spojile, a on je mogao čuti kako mu pada kamenje sa srca.

- Ti si moja.

- Ti si moj.

Poželio je biti u filmu, u nekoj od onih romantičnih komedija koje je ponekad volio gledati jer su likovi nakon niza peripetija na kraju ipak završavali zajedno i sretni. Volio je usudnost u njima, volio je voljenje likova, ali ono što mu je još i više sada trebalo iz tih filmova bio je nedostatak običnih, dosadnih životnih situacija nakon velikih gesta. Montaža. Kome sad treba ustajanje, previjanje glave, vožnja nekim taksijem i uopće život bez pozadinske muzike? Mislio je kako bi bilo lijepo da je sve to neki film, priča o kojoj netko drugi brine, da ne bude dosadna, da nema praznog hoda. Jer to je ljubav, ne smije u ljubavi biti praznog hoda.

- Čuj, ja bih morala polako krenuti.

„O tome ti ja pričam“, pomislio je.

- Ali kamo ćeš sada? Ne možeš me samo tako ostaviti ovdje, pomози mi da dođem do stana, ili bolnice, ne znam koliko je ovo ozbiljno, a mogao bih i pasti u nesvijest – zaigrao je na kartu empatije, iako je osjećao da mu se snaga vraća u udove i da ozljeda nije toliko teška.

- To bi mogao biti mali problem.

Nebo je bilo potpuno čisto, Mjesec je obasjavao mirni krajolik kao da prije samo nekoliko sati nije bio smak svijeta. Zoran je upitno pogledao svoju spasiteljicu, kao da će iz njenog izraza lica pročitati što doista misli i zašto sada ne želi ostati s njim. A onda opet udar stvarnosti, miris friškine nakon što se more povuklo za oseke nije zasigurno smrad iz zagađene luke, ali nije ni mirisni raj za ljubavnu priču kojoj se Zoran toliko nadao.

- Ne znam da li si primijetio, ali ja ti baš i nemam noge – rekla je spasiteljica i trznula velikim repom tako da ih je oboje pošpricala vodom iz plićaka.

Tek sada Zoran je bolje pogledao ženu kojoj je brže nego ikad dosad u životu želio dati sve što ima. Duga plava kosa padala joj je preko golih ramena i bujnih grudi, postalo mu je jasno da zapravo nema ni grudnjaka ni majice, a od struka nadolje protezao se dugi, krljušti

obloženi rep. Bio je to najljepši rep koji je Zoran ikada vidio u životu.

- Pa ti si sirena!

- Može se to i tako reći.

- A kako to da pričaš hrvatski?

- Pa rođena sam u Hrvatskoj, koji drugi jezik bih trebala pričati?

- Imaš pravo, glup sam.

Cijeli život Zoran se plašio pauza. Onih trenutaka kada se nema što reći. Plašio se da će ga pauze prokazati, izdajnički pokazati da je nedostatan, da nema što reći, da nije dorastao situaciji. Sada je imao toliko pitanja za nju, a nijedno mu se nije činilo dovoljno dobro. Ponekad je iz tog straha znao upasti u petlju neprestanog pričanja o glupostima, no ponekad bi jednostavno zablokirao. Kao sada.

- Ja sam Andrea.

- Ja sam Zoran, referent u pismohrani.

- Pa, Zorane, referentu u pismohrani, što ćemo mi sada?

Nije znao. I dalje mu se mozak vrtio u prazno, svu silu onoga što je želio reći, pitati, opisati trenutak koji mu je sve na svijetu, ništa od toga nije mogao prevaliti preko jezika. A onda mu se odjednom sve posložilo. Ne u savršenu priču kojom će ovo prekrasno stvorenje oboriti s nogu, nije to bilo frajersko zavođenje kojem se nadao, ali ono što je osjećao bila je istina i drugačije nije moglo biti.

- Idemo kući.

- Kako to misliš?

- Volim te, Andrea, i idemo kući.

- Nemoj se razbacivati velikim riječima tako lako. Vjerojatno si dosad bio nesretan u ljubavi pa sada malo projiciraš.

- Nije to. I nemoj mi reći da nisi osjetila isto.

- Ne znam što sam osjetila, ali trenutno moj rep treba vodu. I piški mi se.

Pridigla se i pomalo nespretno okrenula prsima prema dolje i glavom prema moru pa se rukama upirala o plažu puzeći do vode. Zorana je na tren podsjetila na Terminatora kad se rukama i bez nogu odguruje po nekoj hali, ali odmah je potisnuo tu sliku ne želeći si kvariti doživljaj. Zapravo, sad je bio siguran, ova njena nezgrapnost nije promijenila njegove emocije. Bio je zaljubljen.

A onda je zaplivala. U moru je bila u svom elementu. Zaronila je nekoliko puta pa iskočila u velikom luku na Mjesečevoj traci. Bila je prekrasna.

Ustao je i shvatio da može normalno hodati. Skinuo je oblog od trave koji mu je Andrea ovila oko glave i začudo primijetio da više ne krvari. Otišao je do barke pogledati u kakvom je stanju i kad je shvatio da su je zadesila puno manja oštećenja nego što je mislio, okrenuo ju je i porinuo u more. Ušao je u nju i probao upaliti motor. „E, to bi već bilo previše“, pomislio je nakon nekoliko neuspješnih vergljanja.

- Ja ću te odvući do luke. Do luke trebaš, je li?

- Da. Hvala ti.

Gledao je njena sjajna leđa i rep koji bi ponekad uhvatio Mjesečevu svjetlost i zabljesnuo. Kretala se vodom kao kakav delfin, spretno i snažno. Bio je ponosan.

- Gdje ti je vez? - upitala ga je kad su stigli u luku.

- Još malo naprijed, ali mogao sam i ja na vesla... - rekao je pridižući se i kao nešto petljajući po veslima, no očekujući da ih ipak neće morati vaditi. Sve je ona tako lijepo radila.

- Ma pusti, odvući ću te ja.

Kad se privezao pomislio je da u luci nije čisto more. Nije mu bilo baš drago zbog toga, nije volio prljavice. Šporkulje, zvao ih je. „Ali ovo je drugo“, odmah se ispravio i utješio, „ona mi pomaže, a i uostalom kanalizacija više ne ide u luku“.

- Tebi je jasno da ideš sa mnom?

- Ma kako ću s tobom? Nemoj biti nerealan. Mi smo dva različita svijeta. Ti si, šta ono, referent u pismohrani? Čovjek s radnim vremenom od osam do četiri, posložen, uredan. A ja volim slobodu i nesputanost, ne mogu zamisliti da radim posao kakav ti radiš. Sviđaš mi se,

ne znam zašto, sviđaš mi se još otkad si počeo dolaziti na moj greben, ali ja nas ne vidim zajedno.

- Andrea, ne seri, izlazi iz te vode i ideš sa mnom doma. Ovakve stvari se ne propuštaju jer se dešavaju jednom u životu - i sam se iznenadio svojom odlučnošću, no svidjela mu se ta uloga pa ju je odlučio odigrati do kraja. - Sad ćeš doći do ovih stepenica, ja ću ti pomoći da izađeš, a onda ću otići tu malo dalje, prijatelj ima kariolu i to je to. Dogovoreno?

- Ti nisi normalan - nasmijala se, što mu je bio dovoljan znak da je sve riješeno.

- Ali da znaš, ja moram močiti rep. Nadam se da imaš kadu kod kuće i trebamo nabaviti mješavinu morske soli za akvarije. Ne znam da li si kad imao ribicu, ali ja ti nisam puno drukčija. Samo sam malo veća. I sigurno ne želiš da ti se osušim u krevetu. Život nije bajka, Zorane, neću dobiti noge nakon što kraljici dokažem da te volim. Ja sam to što jesam.

- Draga, nema toga što ti i ja ne možemo riješiti - bio je siguran u svoje riječi.

* * *

Kad se vratio u sobu, Andrea je još spavala. Usta su joj bila poluotvorena iznad odebljeg podbratka i sitno je hrkala. U sobi je nesnosno vonjalo. Na njenom uzglavlju bio je otvoren paket čipsa na kojem je pisalo „Fish snack chips“, njen omiljeni brand koji joj je Zoran redovito morao kupovati.

Više gotovo i nije izlazila iz kreveta. Iako joj je Zoran napravio kolica za kretanje po kući, u njenim rukama više nije bilo snage za odgurivanje. Rep je močila u pokretnoj kadi koja je stajala pored kreveta, a koju je Zoran preuredio tako da se može mijenjati voda. No ni to joj se više nije dalo, pa ju je Zoran morao vlažiti oblozima kad bi se potpuno zapustila i kada mu se činilo da je smrad ušao i u pore namještaja te da se soba nikada više neće moći provjetriti. Kao ni njegov život.

„Ovo mora završiti“, mislio je Zoran, „ja ne mogu više ovako“.

Andrea je otvorila oči i pogledala ga. A onda posegnula za čipsom.

- Trudna sam - rekla je paleći televiziju daljinskim upravljačem.

ROMI

Ja sam sretan. Tu, na stijenama pored mora. Nekad bih mogao povratiti na taj trenutak zarobljen u vječnosti. Ali sad se njime hranim. Čudno je to, ali jednom sam vidio Rutu da je povratila ručak u zdjelu iz koje je jela, pogledala me kao u parku dok vrši veliku nuždu, u isti tren posramljeno i tjerano nagonom, i sve to opet pojela. E tako se ja sad osjećam na ovim stijenama, i tko sam ja da onda sudim psima.

Kako je to počelo. Sišla je na trg oko osam sati. Ma zašto lažem, bilo je točno 20.13, gledao sam na sat svakih deset sekundi od osam sati. I prije. Jer je obećala da će doći u osam. A tko si ti da se ne držiš obećanja? Nosila je kaubojske čizme. Kosu vezanu u rep i šešir. Traperice. Kao kaubojka. Od trinaest godina. Je li to kome smetalo? Ne. Svi su bili zaljubljeni u nju. Stariji su čekali da odraste, mlađi su je gledali kao prekrasnu tetu u vrtiću koja je kao tvoja mama, samo ljepša i u nju se možeš zaljubiti. Srednji su na nju drkali. Ja sam bio srednji. Mi bismo bili savršen par.

Pozdravila me kad je došla. Mene posebno, siguran sam. Nije odmah sjela, naravno. Zvijezde ne sjedaju odmah. Ali jednom će morati sjesti, a ja ću joj napraviti mjesta, ovdje između sestre i mene. Sjest će tu, između nas, jer sestra joj je prijateljica. Je, pričala mi je kakve bradavice ima. Vidjela ih je u toaletu od kampa onaj dan kad sam je polio kolom. Morala je u toalet, a ne u more, jer je nosila hlačice od traperi i grudnjak. „Skinula ga je“, pričala mi je sestra, „i ja sam se iznenadila kako velike bradavice ima. Znaš, crne potpuno.“ Pa sam ja kasnije drkao, a stric je lupao na vrata apartmanskog toaleta da šta sam toliko unutra ko neka curica i imam li menstruaciju.

„Romi!“ pozvao ju je Jagić. Okrenula se na peti i otišla k njemu. Neće sjesti pored mene, pomislio sam. Ne samo to, nego će još sjesti Jagiću u krilo. On je bio stariji. A činilo se da ne čeka Romino odrastanje.

Odnekud se stvorilo vino. Donijeli su ga stariji. Pili smo svi. Romi nije htjela vino. Jagić joj je donio đusvotku iz obližnjeg kafića. Pili smo i smijali se. „Kaži gnjurac!“ „Neću.“ „Kaži gnjurac!“ „Neću kad ti kažem!“ „Ma kaži gnjurac!“ „Gnjurac.“ „Vidi ti se kurac!“ „Kako se zoveš?“ „Pa znaš kako se zovem!“ „Pa reci kako se zoveš!“ „Dino.“ „Na kurac si zino!“

Išli smo dalje. U disko. Pila se rakija i vino. I jedna đus-votka. Romi je plesala. Ja sam bio pijan. Jagić je sjedio i gledao. Slina mu se skupljala u kutu usana. Otišao sam do Romi, udovi

me baš nisu slušali, ali bacao sam ruke i noge oko nje. Ona se smijala. Ona se smijala.

Kasnije te večeri doživjet ću prvo seksualno iskustvo. Nije bilo seksa. I nije bilo Romi. Ili je, kako se uzme. Moja kita u rukama starije cure na obali. Koja nije čekala da odrastem. Pijani smo bili oboje, ona je nešto bulaznila o djevicama i djevcima. Ja sam zatvorio oči. Ona je rekla: „Oprosti“, i ispovraćala se po stijenama. Crvena mrlja curila je prema moru. Ali ona nije pustila moju kitu. Uхватила se za nju kao da je bova i kao da će potonuti ako je pusti. Opet je nešto bulaznila. Ja sam mislio na Romi i na njene velike, crne bradavice. Dva pomračena Mjeseca koja orbitiraju oko moje glave. Uхватit ću ih i odletjeti kao astronaut daleko, daleko, gdje ćemo biti samo ona i ja i nitko drugi.

* * *

„Sejo!“ viknuo sam kroz zatvorena vrata apartmanskog toaleta. „Sad ću, šta si dosadan!“ „Ma ne to, trebam te nešto zamolit kad izađeš.“ „Pa onda čekaj da izađem!“ I čekao sam.

„Čuj“, započeo sam oprezno, „znam da imamo danas dogovor s Romi za more, ali nešto bi te zamolio.“ „Šta?“ „Da budeš bolesna.“ „Molim?!“ „Gle, ful mi je to bitno, oću bit nasamo s njom. Ti se možeš ić kupat na drugu stranu. Aj pliiiz, bit ću tvoj rob do kraja života.“ „Ti nisi normalan. Sad se ja ne mogu družiti sa svojom prijateljicom jer ti nisi dovoljno hrabar da joj priđeš ili nešto napraviš. Hoćeš i da je ja pitam umjesto tebe?“ „Daj ne budi takva! Pa ne pitam te ovo bez veze, šta je tebi jedan dan?“ „Ti nisi normalan. Ma idi. Al masno mi duguješ!“

Srce mi je prilično lupalo dok sam se uspinjao prema Rominoj kući. Sad nije bilo povratka. Sve ili ništa. Čekao sam da siđe. Dogovor je bio u jedan. Bilo je deset do. Doći malo prije uvijek je dobro. Barem da se prestaneš znojiti ko prasac. To nikad nije seksi. Osim možda u seksu. Ali nisam to mogao znati, još se nisam seksao.

Pogledao sam se u prozoru parkiranog automobila. Valjda je sve bilo u redu. Koliko je moglo biti. Širilo je to prokleta staklo, pa sam izgledao još deblji nego što sam bio. Sjetio sam se kako je netko rekao da televizija deblja sedam kilograma. Koliko tek debljaju stakla od auta, pomislio sam. Ali onda sam spustio glavu i pogledao direktno u svoj stomak. Ne previše. Uvukao sam ga koliko sam mogao i rekao sâm sebi da nema više marende prije ručka.

Ako je navečer bila lijepa, kako li je tek izgledala kad je izišla na danje svjetlo. Duga plava

ravna kosa zalepršala je na laganom propuhu kad je otvorila portun zgrade. Pogled mi je odmah skliznuo na njen grudnjak, koji je skrivao dvije pomrčine Mjeseca. Nije me brinulo, kao moju sestru, kako se slažu plava kosa i crne bradavice. Uostalom, nisam tamo predugo ostao, ubrzo sam bio na međunožju, kao da ću nešto vidjeti kroz one kratke traper hlačice. Ali bilo je to jače od mene, pa mi je pogled ostao prikovan neko vrijeme na njenom pregibu. Kad mi je došlo do mozga da nemam Supermanove moći i da vjerojatno izgledam glupo kao Ruta kad bulji u zatvorenu konzervu hrane, digao sam pogled i počeo frfljati: „Ej, ovaj..., sejo je bolesna..., neka temperatura, štajaznam, ostat će doma..., mislim, u apartmanu“, nekako sam promrmljao, a onda pomislio da se moram malo bolje zaštititi ako sejo odluči napraviti neku glupost: „Ma nije ništa strašno, samo mala temperatura, pa će, možda, ovaj, štajaznam, kasnije i ona ić na more“, rekao sam. „Aaaa“, iskreno se rastužila. I ja.

Hodali smo jedno pored drugog. Ponekad bi nam se ruke jedva dotakle. Pitao sam se o čemu razmišlja. Bio sam sav stisnut. Nije mi bilo jasno zašto sam ja tako nervozan, a ona izgleda potpuno opušteno. Je li uvijek tako s muškarcima i ženama, pitao sam se. A možda je uopće nisam zanimao. Možda joj se nisam sviđao nikako. Pa uostalom, nisam baš filmski glumac, a glumice su uvijek s glumcima. Počeo sam se ljutiti. I znojiti od muke. Govorio sam si: „Reci nešto! Reci bilo šta, samo nemoj šutiti!“

„Ej, idemo na staro mjesto?“ konačno sam promrsio. „Pa da“, rekla je. Ovo je dobro prošlo, pomislio sam, baš sam je raspričao. „Kako ti je mama?“ Kako ti je mama?! Pa šta sam stvarno totalni kreten da sam je pitao za mamu, pomislio sam čim sam izustio najgluplje pitanje. Okrenula je glavu prema meni i pogledala me s čuđenjem: „Dobro je.“

Dobro, bili smo blizu stijena i mora, sad će biti skidanja i plaža i neke nove priče, pa će ova agonija šutnje valjda prestati. Skoro sam htio da smo sreli nekog od njenih poznatih, ali onda mi je palo na pamet da bi to bilo ravno katastrofi. Pouzdaj se u se i u svoje kljuse, ne znam zašto mi je pala na pamet glupa poslovice koju je mama znala ponavljati u ono vrijeme kad je bila zabrijala na poslovice.

Sunce je nemilo pržilo dok smo se svlačili. Znoj mi je curio u oči pa sam kroz stisnute kapke zamišljao da se Romi skida do gola, da smo potpuno sami, muž i žena, ja sam nas doveo u velikom džipu i sad ćemo se goli kupati u moru, dugo voditi ljubav i živjeti sretno do kraja. Stvarnost je ipak bila malo drukčija, pa sam počeo proklinjati svoju glupost kad sam shvatio da sam umjesto bermuda obukao slip. Erekciju je bilo nemoguće sakriti pa sam brže-bolje legao na trbuh.

„Ne ideš u more?“ upitala me začuđeno. „Ma ne, znaš kako kažu da nije dobro odmah ući kad dođeš na plažu“, odgovorio sam i skoro počeo plakati od jada. E sad si ispao frajer, pomislio sam, baš to je htjela čuti, savjet od babe i djeda, bolje da ti je vidjela dignutu kitu nego ovo.

Kad je otplivala dovoljno daleko, skrivećki sam ušao u more. Erekcija je konačno splasnula pa sam izašao vani pripremiti teren. Sad ili nikad, hrabrio sam se.

Uskoro je i ona izašla. Počela je cijediti grudnjak, a ja sam se uplašio da ću opet imati erekciju pa sam skrenuo pogled. Sjela je na ručnik. Prišao sam bliže. Osjećao sam srce kako mi jako kuca, pogledao sam krajičkom oka vidi li se na prsima, i doista, izgledalo je kao da će eksplodirati, ili barem spakirati kofere, uzeti četkicu za zube i otići iz ovog kukavičkog kretena u bolje sutra. Možda neću moći ni govoriti, pomislio sam, bolje da ništa i ne pokušam. Ali usta su mi tako suha, pa kako ću je poljubiti, mislio sam dok sam uzaludno pokušavao prizvati nešto sline. Katastrofa.

Ona je sjedila pored mene, spokojna kao da se tu ne odvija drama dostojna svih onih filmova koje mama gleda. Mirno je vezivala kosu u rep i gledala u daljinu. „Romi“, konačno sam izustio hrapavim glasom, siguran da ću je sada poljubiti kad okrene glavu pa makar na mjestu umro. „Reci“, okrenula se i nasmijala.

„Ništa, tu ti je nešto na licu.“ Mrzio sam se. Nije mi bilo jasno kako mogu biti takav papak. Ali očito mogu. Očito jesam. Ništa dakle od džipa, i ništa od živjeli su dugo i sretno.

A onda je odjednom zapuhao neki hladni vjetar, uskovitlao je papiriće i lišće i prašinu s ceste. Počeli smo se osvrtni a s mora je, iskosa, stizao nevjerojatno debeo crni sendvič od oblaka. Kao da ga je netko nožem izrezao, toliko je pravilan bio. I brz. Ali nije se činilo da je bio jestiv, prije da će on sve nas progutati. Ipak, znao sam nešto o ljetnim neverama. Pa nisam badava plovio s tatom, makar i u barci s malom kabinom. To će proći za najviše pola sata. Bit će super kupati se u moru, svi će pobjeći, a mi ćemo biti jedini hrabri. I vozit ćemo se u velikom džipu i živjet ćemo dugo i sretno do kraja života.

„E, ja idem kući. Čao!“ već se bila obukla dok sam ja gledao u nadolazeći sendvič. „Ali...“, pružio sam mlako ruku, ali ona se već okrenula i počela trčati dok su krupne kapi kiše počele padati uokolo nas.

Sjeo sam na kamen. Kiša je padala po meni, a onda je počela i tuča. Digao se vjetar, spustila temperatura i more se uskomešalo. Ljudi su trčali na sve strane, suncobrani su letjeli...

Ne znam koliko je sve to trajalo, ali onda je granulo sunce, baš kako je i trebalo. I bilo je toplo. Lijepo. Onda je pala noć. I stvari su se promijenile. Ili nisu. Zrikavci su zamijenili cvrčke, ali glasanje je ostalo. Svanulo je i jutro, a ubrzo su prošle i godine. I desetljeća. Puna promjena. Ili ipak ne. Ja sam i dalje tu. Kao i dlake, samo su s glave migrirale na uši. Čudno je sve to, kako je sve isto, a nije. Jer ako je isto, onda bi moralo biti identično. A nije identično, različito je, a opet je nekako isto. Čudno je to. Zapravo ne razmišljam puno. Tu sam, na stijenama pored mora, već i sam pomalo stijena. Nekad bih mogao povratiti na taj trenutak zarobljen u vječnosti. Ali sad se njime hranim. Valjalo bi me zamisliti sretnim.

SLOBODA

Graška znoja podlo je klizila niz Faridovu sljepoočnicu dok se avion približavao Heathrowu. Obrisao ju je diskretnim pokretom ruke, nadajući se da nitko nije primijetio njegovu nervozu. „Molim, vežite pojaseve!“ rekao je ugodan, ali odlučan glas stjuardese. Kako je Farid posegnuo za kopčama, tako ga je drugi pojas, onaj skriven ispod košulje, zasvrbio toliko da je tiho jauknuo. Poželio je strgnuti sve sa sebe, ogoliti se, dobro se iščešati, a onda skutriti u nekom kutu u fetusnom položaju. Sve je ovo bilo previše za njega.

- Prvi put letite? - upitala ga je na perfektnom engleskom nakovrčana žena koja je sjedila pored njega.

- Dda... - lagao je.

- Ne brinite ništa, zadnja nesreća na Heathrowu desila se 2008. godine. Tada je avion sletio na travu. A znate koliko mi Englezi držimo do trave; nitko nije nastradao.

Nije mu godila ova pozornost. Uspio je ne progovoriti gotovo ni riječ još otkako je krenuo iz Teherana na ovaj put bez povratka, a sad je ova žena shvatila da nešto nije u redu. Mora se smiriti, jer bi inače sve moglo propasti. Ali kako da se smiri, kad samo misli na to da se mora smiriti. Da mu barem nešto odvрати pažnju.

Visoka plavokosa stjuardesa krenula je u posljednji obilazak putnika prije slijetanja. Kad se dovoljno približila, Farid je primijetio savršeno glatku kožu njenih podlaktica. Pomislio je da nikad u životu nije vidio tako lijepe i njegovane ruke. Mora da ih je depilirala, jer si Farid nije mogao drugačije objasniti tu svilenost. Prošavši pored njega, ostavila je za sobom miris za koji je Farid znao da je mošus. Nikad nije namirisao mošus, nije uostalom ni znao što je to, ali je bio siguran da tako miriše. Osjetio je promjenu u hlačama pa se naglo promeškoltio tako da ga je skriveni pojas ubo u leđa. Opet je tiho jauknuo.

- Tebi stvarno nije lako, sinko. Sav si se preznojio - rekla je kovrčava.

- Mma nije, nije... sve je u redu - tiho je propentao, uplašeno se osvrćući oko sebe.

Zvuk motora aviona se promijenio, postao dublji. Avion se spuštao. Mošus je ponovno prošao pored Farida, koji je sjetno gledao za njišućim bokovima i čvrstom guzom među njima.

Primio se znojnim dlanovima za rukohvate sjedala. „To je to“, pomislio je.

Avion je počeo podrhtavati. Farid je pogledao kroz prozor i pratio zgrade u pokretu. Uskoro je primijetio i ljude koji su mu dolje izgledali kao mravi u terariju. „Koliko života koje nikad neću upoznati“, prošlo mu je kroz glavu.

Iznenadio ga je jak udarac o tlo; pilot je prilično tvrdo sletio i uskoro se mogao čuti negodujući žamor putnika. Avion je rulao po pisti. Farid se i dalje čvrsto držao za rukohvate, razmišljajući o ostatku svog života. Osjetio je još jednu grašku znoja, koja se kretala niz leđa prema sada već prilično mokrim donjim gaćama. Svuda ga je svrbjelo, jedva je čekao da sve završi.

Avion je usporio, skrenuo i potom stao, okrenut prema velikoj zgradi aerodroma.

- Vidiš, sinko, sve je prošlo u redu. Možeš se opustiti, gotovo je. Sretno! - rekla mu je kovrčava i mahnula na odlasku.

Farid se otkopčao, ustao i krenuo na drhtavim nogama prema izlazu. Tamo je bila mošusna ljepotica, koja je srdačno pozdravljala sve putnike. Farid ju je gledao.

- Do viđenja, gospodine, uživajte u vašem boravku - rekla mu je.

U tom trenutku netko ga je zgrabio za rame. Pretrnuo je.

- Gospodine! - zaderao se glas iza njega.

Farid se polako okrenuo žmirkajući očima.

- Zaboravili ste ruksak. Vidio sam da ste ga stavili u pretinac, a onda ste izašli bez njega - rekao je čovjek u sivom odijelu vrlo ozbiljna i ljuta izraza lica.

- Hhvala - odvratio je zbunjeno Farid, uzeo ruksak i krenuo stepenicama dolje.

Hodao je za skupinom ljudi koja je očito znala kamo treba ići, pa su uskoro stigli do natpisa „EU“ i „Others“. „Drugi, naravno“, pomislio je, „uvijek sam drugi“. Osvrnuo se, pogledom tražeći ozbiljnog čovjeka u sivom odijelu, a kad ga nije ugledao duboko je udahnuo i krenuo prema imigracijskoj kontroli.

- Dobar dan, pasoš molim - rekla je namrgođena uniformirana službenica. - Razlog vašeg dolaska?

- Turistički.

- Imate li formular koji vam je dala aviokompanija?
 - Izvolite - rekao je pružajući ispunjeni formular i pasoš drhtavim rukama.
 - Koliko ostajete?
 - Petnaest dana.
 - Imate li povratnu avionsku kartu i pismo namjere? - oštro ga je pogledala.
 - Imam - odgovorio je nespretno kopajući po ruksaku.
 - Kod koga ćete boraviti?
 - Kod rođakinje Marmar, evo... ovo je ona napisala - rekao je pokazujući prstom na papir koji joj je pružio zajedno s kartom. Kad je primijetio svjetlosni odsjaj u znoju svoga prsta, brzo ga je povukao.
 - Jeste li član kakve terorističke organizacije? - upitala ga je službenica proučavajući povratnu kartu.
- Uplašeno ju je pogledao.
- Ne.
 - Gdje živi vaša rođakinja?
 - Emmm, u južnom Londonu.
 - Na kojoj adresi? - pogledala je u formular.
 - Pa, kako ono? Ne znam točno, nisam zapamtio. Tu piše... - vrpeljio se.
 - Kako ne znate? Ovdje u formularu ste lijepo napisali adresu na kojoj ćete boraviti.
 - Pa mislio sam... evo, da pogledam...
 - Kako da vam ja sada vjerujem da znate kamo idete?
 - Pa ja...
 - Koliko novca imate?

- Petsto funti.
- Pokažite.
- Molim? Da vam pokažem novčanik?
- Ne zanima me novčanik, zanima me da li me lažete.

Farid je izvadio novčanik. U njemu je bilo točno petsto funti. Pokazao ih je službenici. Činilo mu se da nije bila zadovoljna.

- Što imate u ruksaku?
- Ništa posebno. Pogledajte - otvorio je ruksak.
- Imate li još kakvu prtljagu?
- Da - lagao je. Sve što je imao bilo je u ruksaku i oko struka, ali shvatio je da bi službenici moglo biti sumnjivo to što ulazi u zemlju na petnaest dana gotovo bez prtljage, a ako ga i samo takne oko struka, sve je gotovo.
- Dobro došli u Veliku Britaniju - kiselo se nasmijala i vratila mu kartu, pasoš i pismo.

Nije mogao vjerovati da je ušao. Skoro bez problema. Ritualno je zgužvao povratnu kartu i bacio je u prvi koš za smeće. Sada hitno mora potražiti dobro mjesto.

Kabina za fotografiranje bila je u centralnom dijelu ogromne prostorije prepune ljudi, ali nudila je dobar zaklon. A to mu je trebalo. Uputio se prema njoj, češući se i osvrćući. Ušavši u kabinu pogledao se u ogledalo. Kad je vidio izbuljene, staklaste oči, zajapureno lice i kosu slijepljenu od znoja, pomislio je da bi i sam sebe bio zaustavio na ulazu. Ali dobro je, ušao je i sad je tu, na neki način sve je gotovo, a opet, tek je na početku.

Udahnuo je punim plućima i počeo otkopčavati košulju. Zadihao je donju majicu i pogledao pojas od ljepljive trake koji ga je stezao satima i činio ga toliko nervoznim. „Moja budućnosti, tu sam“, pomislio je i strgao pojas sa sebe. Nekoliko zamotuljaka palo je na pod, a nekoliko ih je ostalo zalijepljeno za pojas. Uzeo je jedan i pogledao unutra. Novčanice su bile na svom mjestu. Osmjehnuo se. Pokupio je sve zamotuljke i potrpio ih u ruksak. „To je to. Englesko, evo me“, pomislio je izlazeći na svjetlo dana.

* * *

- Kakvo si to sranje napravio, crni Faride? – Marmar ga je prijekorno pogledala. – Telefon mi ne prestaje zvoniti. Tvoja majka je premrla od straha. Pa ja sam mislila da ona zna da dolaziš?! – prijeteci se nadvila nad njim.

On je samo pokunjeno sjedio.

- Kaže da si ukrao ocu petsto milijuna riala?! Od novaca koje je štedio za novi auto! Eej! Je li to istina?

- Je – tiho je odgovorio.

- Jesi li ti normalan?!

- Gle, tražit ću azil. Imam turističku vizu tri mjeseca, pokrenut ću postupak. Ne vraćam se – gledao je u pod.

- Ha ha ha on će tražiti azil! – počela je hodati po sobi držeći ruke na bokovima, tek povremeno ih podižući u zrak. – Kao da meni skoro ne istječe studentska viza i kao da nisam prestravljena što će sa mnom biti. Pa ja ne mogu naći nikog da me oženi već dvije godine! Ni za pare! A ti si sad došao ovdje kao proljetna ptičica, zacvrkutat ćeš triput i sve će ti se dati! Pa luđi si nego sam mislila!

- Reći ću im da sam gej.

- Ali nisi gej. Ili? – pogledala ga je široko otvorenih očiju.

- Ma nisam, ali nedavno je taj neki Iranac dobio azil jer je gej, zato što su mu ubili dečka kod kuće. Studirao je kao i ti, a onda su mu ubili dečka pa je zbog straha tražio i dobio. Pa znaš da je to moguće. Dolje su ludi. Sve sam smislio.

- Sve je on smislio! Ma znam da je moguće da su ga ubili, ali kako ćeš to, Faride, gdje ti je dečko kojeg će ubiti? I bez obzira na to, proces je trajao dugo, znam, svi smo to pratili ovdje, prvi put su ga odbili, i tek kad su mu ubili dečka ponovno su nešto zasjedali i odlučili mu odobriti azil. Gdje je tebi dečko, Faride? A?!

- Ma smislit ću nešto. Zato sam i uzeo starom one pare. Još sam ih u Teheranu promijenio u funte, da znaš da su morali naručivati funte, nisu imali dovoljno ha ha... ha. Da. Uglavnom, imam dvanaest tisuća funti, to bi trebalo biti dosta za cijeli postupak. Naravno, ako sve bude

išlo dobro, interesirao sam se, znaš. Samo prvo moram pronaći tog pедера. On mi sigurno može nešto reći. Imaš ideju kako da ga nađem?

- Lako ćeš njega naći. Pune su ga novine, on ti dođe kao neki *celebrity* sad - rekla je Marmar gledajući zamišljeno kroz prozor na ulicu.

* * *

Farid je pažljivo pratio upute. Čini se da je dobro sišao s metroa. Sad mora na drugu liniju, na sjever Londona, pa na autobus do kluba u kojem će, nadao se, naći Mehdiya Safavija.

Autobus je Faridu bio povratak u poznato nakon metroa, na koji se nikako nije mogao naviknuti. Čudio se svim tim opuštenim, kunjajućim Britancima. Neki su čak i spavali. Tek mu nije bilo jasno kad je, žureći da izađe na pravu stanicu, jednog od uspavanih putnika snažno odalamio laktom, na što se ovaj probudio i rekao mu: „Oprostite!“ Tada je pomislio da će mu trebati neko vrijeme da se navikne na život u Engleskoj. Ako mu uopće upali. „Nema što ne upaliti. Nema nazad, Faride!“ rekao je sam sebi i odlučnim korakom krenuo prema prednjim vratima autobusa koji je upravo stao na njegovoj stanici.

Kad su se za njim zatvorila vrata, osjetio je neku čudnu hladnoću. Tek tad je shvatio da nije čuo tišinu otkako je došao u London. Ali evo mu je sada, mračna i prijeteca. „Gdje sam ovo došao?“ zapitao se svrćući pogled na jednokatnice utopljene u krošnjama stabala. Posegnuo je za papirićem na kojem je pisalo: „Od autobusne stanice hodaš ravno cestom oko kilometar i pol. Ne možeš pogriješiti.“

Pitao se je li pogriješio. Što mu je zapravo nedostajalo kod kuće? Imao je dobrostojeće roditelje, možda i nekakvu karijeru nakon fakulteta ako se malo više potrudi, prijatelje... Mogao je ostati, mislio je hodajući hladnim londonskim predgrađem, u kojem se nikako nije osjećao kao doma. Ali nemir bi ga bio pojeo, doslovno izjeo iznutra. Gledao je roditelje kako polako propadaju, kao uostalom cijelo društvo koje se od nekad velike i ponosne nacije počelo bojati vlastite sjene. A strah će te natjerati da radiš svakakve ludosti, mislio je Farid znajući da je dobro napravio kad je poslušao svoj unutarnji glas i odlučio slijediti san o životu na nekom ljepšem mjestu, na mjestu koje ne srlja tako ludo u propast, duhovnu i materijalnu, na mjestu koje će mu dati šansu, gdje će biti potpuno slobodan. Konačno, na mjestu koje će mu dopustiti da bude ono što jest, da bude svoj.

Osjetio je lagano podrhtavanje tla. Isprva je pomislio da je počeo kakav potres, ali onda je shvatio da udarci dolaze u ritmu. Kako je hodao dalje mračnom ulicom, tako se zvuk pojačavao, dok konačno nije stigao do velike duguljaste zgrade, koja je čak i izbliza izgledala napuštena. Da nije bilo reda ljudi ispred jednog od ulaza i potmulog udaranja koje je očito dolazilo ispod zgrade, Farid bi pomislio da je promašio mjesto, da to ne može biti disko-klub. On je zamišljao veliku, sjajnu zgradu s puno svjetala uperenih u nebo, s velikim mramornim stupovima i prilazom od betonskih ploča, a ne napuštenu staru tvorničku halu.

Poslušno je stao u red. Na ulazu je bio debeli crnac s dugim dreadloksima. Faridu se učinilo da puši ogroman džoint. „On očito određuje kada će netko ući unutra“, pomislio je Farid, pripremivši se na dugo čekanje. Tako je i bilo, već mu se učinilo da nikad neće ući kad je crnac pustio veću grupu od dvadeset ljudi. I Farid se provukao među njima.

Nije se mogao načuditi kad je sišao stepenicama u utrobu zgrade. Mračni tuneli, s tek pokojom stidljivom neonskom svjetiljkom, vodili su u ogromne prostorije u kojima je treštala tehno-muzika, a gomila ljudi plesala u transu. Svako malo bi se na tren upalili neki čudni reflektori i sve bi izgledalo kao u usporenom snimku. Farid nikad takvo što nije vidio. Otišao je do šanka i naručio pivo. Pitao je konobara gdje može naći Mehdiya Safavija.

- Koga?

- Mehdi Safavi - zaderao se Farid.

- Aaa, Mehdi! On je dolje, ideš onim stepenicama, pa ako te puste... - rekao je konobar odmjerivši ga.

I opet veliki crnac s dreadloksima. Faridu se učinio jednak onome na glavnim ulaznim vratima. I opet nekoliko ljudi ispred, no ovaj crnac je, čini se, bio još stroži oko upadanja unutra. Farid je ipak vrlo brzo shvatio princip. Suprotno očekivanom, nisu prošli oni koji su se glasno smijali ili naglašeno i veselo gestikulirali; prolazili su samo mirni i ozbiljni. Namjestio je lice i stav i uskoro mu je crnac mahnuo da uđe. Bio je uzbuđen. Prošao je tek nekoliko koraka kad ga je iz mraka iznenadio ugodan dječjački glas.

- Ovdje u garderobi možete odložiti vašu odjeću.

- Odjeću?

- Da, vašu odjeću - dječak je izišao iz sjene i Farid je shvatio da je potpuno gol. - Ovuda je garderoba, u ormariću ćete naći ručnik, a ovo vam je narukvica kojom ćete zaključati

ormarić i plaćati pića. Samo prođite njome preko brave i čut ćete jedno dražesno „klik“, a za pića ćete konzultirati naše lijepe konobare – rekao je mazno goli dečko pružajući Faridu nešto što je nalikovalo na ženski ručni sat.

Otvorila su se vrata garderobe i iz nje su izašla dva gola momka, svaki noseći svoj ručnik. Farid je poslušno ušao unutra i uskoro je bio spreman. Čudno se osjećao. Nikad nije bio gol pred više ljudi, ako se ne računa sistematski pregled u školi, ali tad je u njegovu muškost, povučenu kao da je kakva uplašena kornjača, i tako samo gledala ozbiljna teta hladnih ruku. Ovo je bilo nešto sasvim drugačije.

Dečko na ulazu ga je diskretno odmjerio i nasmijao mu se, a Farid je hrabro zakoračio u unutrašnjost polumračne prostorije u kojoj nije treštao tehno kao u glavnom klubu, nego hip-hop. Prostorija je bila puna golih ljudi, a Faridu je ubrzo postalo jasno da su to samo dečki. Nije bilo ni jedne djevojke, i nitko, čini se, nije bio stariji od dvadeset pet. Otišao je do šanka. I konobari su bili goli, samo su oko vrata imali leptir mašne. Naručio je pivo i pitao za Mehdija.

– Gospodin Mehdi je tamo – ljubazno je odvratio konobar pokazavši Faridu na povišenje u dnu prostorije.

Krećući se prema, nadao se, izvoru korisnih informacija, Farid je malo bolje osmotrio gdje se nalazi. Prostorija zapravo i nije bila toliko velika, činila se takvom zbog stupova i osvjetljenja. Osim golih ljudi ni po čemu nije odudarala od uobičajenih klubova. No taman kad je to pomislio, duž jednog zida primijetio je kabine od crnog platna, od kojih su neke bile otvorene, a u njima se po nekoliko mladića očito seksalo. Farid je stao kao ukopan. Zagledao se u kabinu u kojoj se jedna bijela stojeća guzica pomicala naprijed-nazad u pravilnom ritmu, dok je iznad njega, na povišenju na kojem su bile ruke ovog u kojeg se bjeloguzi zabijao, stajao treći lik u širokom raskoračnom stavu, držeći za glavu bjeloguzog. Kad je primijetio Farida, široko mu se nasmijao i pokretom ruke ga pozvao da im se pridruži. Farid je s gnušanjem okrenuo glavu i krenuo prema Mehdiju.

Stepenice su vodile u otvoreni separe, a na njima su stajala dva ozbiljna, nabildana lika. Faridu su bili smiješni, jer su im penisi bili u nesrazmjeru s mišićima. Nije mogao svrnuti pogled s njihovih genitalija, među kojima je tražio jaja. Nije ih mogao naći. To ga je zabavljalo dok mu se jedan od njih nije obratio.

– Šta buljiš?

- Oprostite - trgnuo se. - Trebam Mehdiya.
 - Gospodin Mehdi trenutno ne prima nikoga - rekao je namrgođeni.
 - Ali ja sam iz Irana, samo bih kratko govorio s njim - rekao je Farid, navirujući se iza ramena namrgođenog prema separeu u kojem je sjedio jedini obučen lik u prostoriji. Imao je šiltericu stavljenju naopako, široke hlače i majicu i upravo je digao glavu sa stola na kojem je bilo bijelog praha. Stresao se i povukao uzicu. Tek tad je Farid primijetio da je na drugom kraju te uzice goli dečko, vezan za vrat kao kakav pas. Uto je dečko i zalajao pa se približio mladićevoj nozi, trljajući glavu o njegovo bedro.
 - Šetaj - rekao je namrgođeni Faridu.
 - Yo, Pierrot! Ko je ovaj zgodni mladić? - pitao je piskutavi glasić.
 - Kaže da je Iranac, gospodine Mehdi - namrgođeni se okrenuo prema obučenom.
 - Neka dođe ovamo.
 - Ajde - nervozno je kimnuo namrgođeni.
 - Gospodine Mehdi, ja sam Farid i htio bih vam postaviti par pitanja o azilu - rekao je Farid na perzijskom.
 - Čekaj, mali, gdje ti se žuri, dođi malo da te vidim. Okreni se. I pričaj engleski.
- Faridu je bilo neugodno, ali stao je i okrenuo se. Osjetio je kap znoja kako mu je curnula ispod desnog pazuha.
- Strije, a? Naglo smo izrasli? I ja ih imam, jebo im ja mater. Nema pomoći, znaš? Sve sam probao, i ništa. Sjedi, mali, posluži se, najbolja roba u gradu - pokazao je na bijele grumene i prah na stolu. - Kreda, jesi kad probao? Stari, odvaljuje ko ništa drugo. Koka u prahu je kurac za ovo. Dvije lajne i početak repa u ritmovima. Šta se nećkaš? Inzistiram. Vuci! - rekao je autoritativno.
- Farid je shvatio da nema izlaza. Morat će to napraviti ako misli dobiti koju informaciju od Mehdiya. Uzeo je slamčicu, zatvorio jednu nosnicu, kako je u filmovima vidio da se radi, i snažno povukao.
- Ha, ha, ha, pa mogao si je malo i izmrviti! Ali dobro je, mali, sviđa mi se tvoj entuzijazam.

Reci, šta te zanima?

Farid se kiselo nasmijao suznih očiju. Pekla ga je nosnica kao da je uvukao čili. Nije to očekivao.

- Vidite, gospodine Mehdi, ja sam nedavno doputovao. Imam dvadeset godina i nikakvu budućnost u Iranu. Želim biti slobodan, želim biti ono što jesam. Vi to dobro razumijete - progutao je gorku knedlu koja mu se iz nosa slila u grlo. - Ja vam čestitam na ovome što ste učinili, dobili državljanstvo, i ne želim vam oduzimati vrijeme, pa me zanima da li mi možete pomoći savjetom, bilo kako? - oči su mu suzile, nos ga je pekao, u grlu mu je bilo gorko, a i srce mu je počelo čudno poskakivati.

- E moj dečko dragi, nije ti to tek tako. Čuo sam da su nakon mene još stroži oko toga. Ali sve će ti Mehdi reći, pa nije naša krv voda! Moraš otići u Home Office u Croydonu i zatražit azil, to znaš, tamo se sve događa. Imaš para? Imaš, dobro, trebat će ti. Ovaj govнар koji je vodio moj slučaj opelješio me ko zadnjeg majmuna, al čut će on još za Mehdiја - rekao je i pošmrkao veliku liniju.

- Dođi, Kuki! - povukao je uzicu, a Kuki se popeo na kauč i isplazio jezik. Mehdi je otkopčao hlače i izvadio penis, a Kuki je veselo prionuo.

- Trebat će ti tisuću funti za aplikaciju, a ostalo uglavnom za odvjetnika, mamu im jebem, i još masu gluposti, neki izvještaj o Iranu i pederima i kako ih ubijaju i ta sranja. Gle, kako se ne diže, jebemti ovu kredu, dobra je, al nema tu sreće! Ajde Kuki, odjebi!

- Gospodine Mehdi, moje saučešće za vašeg dečka, ali ja ga nemam. Meni se nije desila tako velika nesreća kao vama. Što da radim da si povećam šanse?

- Na tu pederčinu me nemoj podsjećat! Boli me lijevo mudo za njega! Poslužio je svrsi, ko ga jebe! Sav sam se nasekirao sad. Pierrot, otprati ovog mladog gospodina! Dosadan si mi. Ali Mehdi je velikodušan, kad dođeš u Croydon, potraži... kako se ono zove? Tamara! Potraži Tamaru u Codu, ona će ti sve reć. Ludara iz neke one istočnoevropske banana države, tamo se zajebava s azilantima u tom bircu, održava sastanke, šta ja znam. Idi sad! - mahnuo je rukom kao da tjera dosadnu muhu.

Namrgođeni redar bez jaja ga je povukao za ruku i gurnuo po stepenicama. Skoro je pao. Uskoro je i ručnik došao za njim. Krenuo je prema izlazu. „Tamara u Codu, Tamara u Codu, Tamara u Codu...“, ponavljao je u sebi kao molitvu dok mu je u glavi nepodnošljivo bubnjalo,

gotovo jednako kao u utrobi srce, koje nije prestajalo snažno i nepravilno tući.

* * *

Brzo se sprijateljio s Tamarom. Stvarno je bila šašava, znao je pomisliti, ali bila je beskrajno dobra. Prvi put kad ju je sreo u Codu bila je na grupnom sastanku s azilantima u pokrajnjoj prostoriji. Vlasnik je bio natmureni tip koji ga je s neskrivenim gađenjem uputio na mjesto gdje je bio sastanak. Za njega su svi oni bili obični jebači majke, lijenčine koje su došle njima domaćima otimati posao i kruh. Ali Tamara je uvijek plaćala račune za pića i prostoriju u kojoj se inače nije puno toga dešavalo, pa je taj prijezir pokazivao uglavnom samo izrazom lica kad je malo tko gledao.

Taj prvi put Farid je dobro zapamtio. Kad je ušao u prostoriju, svi su zamuknuli i okrenuli se prema njemu. Morao se predstaviti i odmah ispričati svoju priču. Nije to očekivao, nije bio spreman, mislio je da će se tek upoznati s Tamarom. Ona ga je gledala svojim velikim očima dok je pričao, povlađujući svaku riječ koja je iz njega izašla, kao da bi najradije ona sve to ispričala, ili barem bila vučni kamion koji iz njega izvlači riječi kao karambolirane aute. Ako je mislio nešto izgovoriti do kraja, morao je biti brz.

No bio je tamo i jedan momak, činio se mlađi od njega, koji ga je sumnjičavo pogledavao. Još dok je govorio o svojem teškom položaju homoseksualca u Iranu, taj ga je momak, Faridu se učinio Indijac, odmjeravao kao da mu nešto na njemu ne leži. Farid je mislio da je mali možda homoseksualac, i da ga je nanjušio da vara. I bio je u pravu, klinac je bio prikriveni gej, koji je jednom Farida otvoreno suočio sa svojim sumnjama. Sva sreća, bio je nebitan, bilo je važnije da mu je Tamara vjerovala.

Ah, Tamara. Smiješna psihologinja iz Hrvatske. Nisu se bili dugo družili, a već je znao cijelu njenu priču, kojom je ona pak ohrabrivala Farida da priča svoju. Jednakim je žarom pričala o svojim problemima, kao što je slušala tuđe. Činila mu se kao jedna od onih koji izabiru pomagati drugima da bi pomogli sebi. Ali sve mu je objasnila.

Shvatio je da je stvar još ozbiljnija nego što je mislio. Osim tehničkog dijela prijave, morao je otvoriti facebook- profil, postati javno prepoznat kao gej. Pristao je na to, no time je ujedno pristao i na prekid odnosa s obitelji, koja mu to nije mogla oprostiti. Jedino je Marmar bila uz njega, jedina koja je znala pravu istinu.

Mehdi je bio u pravu kad mu je rekao da će mu tisuću funti trebati samo za aplikaciju, ali nije mu rekao za voditelja slučaja, koji nadgleda sve i koji mu je zagorčao život koliko je mogao. Probao je i s odvjetnikom kojeg mu je dodijelio sud, da uštedi malo novca, ali to je tek prošlo zastrašujuće. Kad je toga dana bio upao u ured Kamrana Arbabe, nije ni slutio da će od tamo jedva izvući živu glavu. Nije uspio izustiti ni razlog za traženje azila, kad je ovaj počeo urlati na njega, da je vidio njegov facebook-profil i da će sigurno ići u džehenem. Budući da je Arbaba tom prigodom bio i ustao te počeo otvarati ladicu svog stola, Farid se pobjojao da bi mu odvjetnik možda htio pomoći da ode u džehenem što prije. U sekundi je kao najvještija mačka skočio iz stolca i projurio kroz vrata ureda ne osvrćući se.

Tada mu nije preostalo drugo nego uzeti skupog odvjetnika, koji je za prilične novce ipak napravio dosta. Omogućio mu je da ne bude u pritvoru dok se njegov slučaj razmatra, nego na slobodi. Sredio mu je sveučilišnog profesora koji je napisao izvještaj o situaciji po pitanju homoseksualaca u Iranu. Sredio mu je čak i bonove za hranu, ali upozorio ga i da nigdje ne smije raditi i da su mu prava zapravo prilično ograničena dok se o njegovom slučaju raspravlja. Što bi moglo potrajati i nekoliko mjeseci pa i do godine dana. I da, mora se prijavljivati na policiju svakih sedam dana.

O svemu je tome Farid razmišljao u maloj sobi Marmarinog stana, kad ga je uzbuđeno nazvala Tamara.

- Hitno se moramo naći - rekla je.

Ništa nije htjela govoriti preko telefona. Našli su se u Codu.

- Čula sam da ozbiljno pregovaraju o tvojoj aplikaciji! Navodno smišljaju nova pravila za takve zahtjeve, ali mislim da bi sve skupa moglo biti dobro za tebe. Joj, tako se radujem! - rekla je Tamara i uhvatila ga za ruke - Raduješ li se i ti?

- Ne znam, Tamara, živim kao pseto, znaš. Ne mogu raditi, ne mogu zarađivati, ne smijem se razboljeti, jer nemam puno zdravstveno, moram se javljati na policiju jednom tjedno kao kakav kriminalac. A da ni ne pričam o tome da me svijet ovdje doživljava kao pедера - rekao je a onda brzo dodao: - Što i jesam, ali znaš na što mislim, pa i ovdje je to stigma.

- Ma znam, potpuno te razumijem. I meni je bilo slično. Pa pričala sam ti kad sam došla u Englesku da

Hrvatska još nije bila u Uniji i da su za nas često govorili samo „prokleti Balkanci“. Svi smo

za njih bili isti. Pa sam se nakon faksa morala udati da ostanem ovdje. Mislila sam da imam sreće kad sam naišla na Jesusa, ali koliko mi je samo novaca taj uzeo... Ali isplatilo se, vidiš, sada imam španjolsko državljanstvo i lijep život u Engleskoj i nitko me više ništa ne pita o tome. Sve loše što mi se desilo, iza mene je. Tako će biti i tebi, sigurna sam. A vidjela sam i kako te Savarkar gleda, mislim da mu se sviđaš. Naći ćeš i ti ljubav u životu, kao što sam ja, možda tamo gdje se najmanje nadaš – smješkala se dok mu je i dalje majčinski držala ruke.

* * *

Nije mogao vjerovati kad je to jutro pogledao u poštanski sandučić: poziv iz Home Officea na razgovor o njegovoj aplikaciji. Tamara je bila u pravu, to je bilo to. Čuo se s voditeljem slučaja i odvjetnikom. Bio je spreman.

Koraci su odjekivali dugačkim hodnikom. On je pokorno sjedio ispred sobe 213. Dugo je ovo čekao, ne smije razočarati.

Prozvali su njegovo ime. Ustao je i ušao u prostoriju. Iznenadila ga je veličinom; nije takvo što očekivao dok je bio na hodniku, činilo mu se gotovo nemogućim da se tolika soba smjestila između vrata koja su vodila u druge sobe. Ali nije imao vremena o tome razmišljati. Sva osjetila su mu se probudila. Za stolom u centru prostorije sjedilo je troje ozbiljnih ljudi. Žena u sredini imala je kovrčavu kosu i podsjetila ga je na ženu iz aviona. Ali sve su ga starije Engleskinje podsjećale na ženu iz aviona. Do nje su sjedila dva starija gospodina uglađenih manira, a lijevo od tog stola bila je klupa na kojoj su sjedila dva mladića.

- Gospodine Asadi, izvolite sjesti – rekla je kovrčava.

- Gospodine Asadi, znate zašto ste ovdje; postavljat ćemo vam pitanja o vašoj aplikaciji, ali i vašem životu – pogledala ga je iznad naočala. – Vidite, moramo utvrditi sve okolnosti koje bi dovele do pozitivnog izjašnjavanja o vašoj aplikaciji. Predlažem da počnemo. Gospodine Asadi, kada ste prvi put primijetili da gajite homoseksualne sklonosti?

- Ppa... u osnovnoj školi – rekao je stidljivo.

- Opišite.

- Vidite, jedan prijatelj je predložio da odemo kod njega kući, gdje je njegov otac imao pornografske filmove. Kad smo došli kod njega i upalili film svi su se skinuli i počeli

samozadovoljavati. A meni je tada bilo uzbudljivije gledati njih, nego ove na filmu.

- Jeste li dirali koga po penisu tada?

- Ne, pa to su bili moji prijatelji..., ne bih... - pogledao je u trojac za stolom, svi su nešto zapisivali.

- Dobro, kad ste imali prvo homoseksualno iskustvo?

- S osamnaest godina.

- Ispričajte.

- Bio sam na jednoj zabavi na kojoj je bio i taj jedan dečko s kojim sam se stalno gledao. Otišao sam u zahod i on je došao za mnom. Počeli smo se ljubiti, on je bio iskusniji. Dirao me i ja sam njega.

- I?

- Paa, skinuli smo se i... zar vam trebaju svi detalji?

- Da.

- Dakle skinuli smo se i on me... oralno zadovoljio. Onda sam ja njega.

- Jeste li pasivan ili aktivan homoseksualac? Ili kako biste vi vjerojatno kolokvijalno rekli: giver ili taker?

- Ehm... sve, ja vam volim sve.

- Odlično. Tom, Hasan, skinite se i dođite! Gospodine Asadi, skinite se i vi, sada ćemo prijeći na utvrđivanje vaše homoseksualnosti.

- Molim?

- Evo tamo možete odložiti odjeću - kovrčava je pokazala na klupu gdje su se mladići skidali. Farid je pretrnuo.

Polako je otišao do klupe i počeo skidati odjeću. Uhvatio je pogled svjetlijeg dečka, vjerojatno Toma, koji mu se blago nasmiješio.

- Prvo ćete oralno zadovoljiti Hasana. Hasane, dođi ovdje do stola, molim te. I vi, gospodine

Asadi – rekla je kovrčava.

Hasan je otišao do stola i naslonio se na njega. Farid je fiksirao njegov poluukrućeni penis.

– Gutate li? – pitala je kovrčava.

– Ne – odgovorio je približavajući se stolu. Svi članovi komisije nešto su zapisivali.

– Nije da biste sada, naravno. Ovdje vam je kondom, poslužite se.

Došao je do Hasana, koji mu je pružio ruku i tiho uz smiješak rekao: – Da se barem rukujemo prije ovog. Evo, ja ću staviti kondom.

Farid je bio prestravljen. Ovome se nije nadao. Pitao se može li on to. Mislima su mu prolazili svi trenuci u životu kad se pitao o svojoj seksualnosti i kad je otvoreno promišljao sve mogućnosti. Nijednom mu muškarci nisu bili u fokusu razmišljanja, a sada će uskoro imati penis u ustima. I morat će izgledati kao da uživa dok ga ima u ustima, jer možda o tome ovisi njegova sudbina.

Kleknuo je i hladnom rukom primio Hasanov penis, koji se na dodir pomaknuo. Nimalo ga nije podsjećao na njegov, osjećao je kao da drži strano tijelo u rukama. Strano, veoma živo tijelo. Imao je i čudan miris, osim gumenog mirisa kondoma. Zatvorio je oči i obuhvatio Hasanov penis ustima. Jedva je suspregnuo povraćanje. Ali ne smije to pokazati, mora izgledati kao da uživa. Zastenjao je da zavara komisiju. A onda ga je usisao. Hasan se promeškoltio, nije mu bilo ugodno. Farid je popustio stisak ustima. Sad je teškom mukom uskladio ruku i usta, sjetio se što on voli da mu se radi pa je to probao raditi Hasanu. I dalje nije mogao otvoriti oči. Nastavio je rukom zadovoljavati Hasana, da barem malo odmori od tog odvratnog osjećaja u ustima.

– Nije mu se digao – prvi put je čuo muški glas i otvorio oči. Oči svih članova komisije bile su uperene u njegov penis. Instinktivno je pogledao i on. Gotovo ga nije bilo. Kao onda na sistematskom. Pomislio je da to ne može biti dobro. Zatvorio je oči i počeo zamišljati mošusnu ljepoticu iz aviona, njenu sočnu guzu kako se njiše prolazom. Došla je do kraja, okrenula se prema njemu i počela skidati odjeću. Imala je prekrasne grudi s velikim svijetlim bradavicama. Osjetio je promjenu među nogama. Pogledao je i shvatio da mu se malo pridignuo. Duboko je udahnuo i nastavio s poslom. Skoro se i uvježbao. Refleks za povraćanje uspješno je suzbijao, a uhvatio je i ritam ruke i usta. Pogledao je molećivo prema Hasanu, koji se u tom trenutku počeo trzati. Svršavao je. Farid je osjetio toplu vrećicu u

ustima. Nije se mogao suzdržati, u jednom kratkom mlazu povratio je na pod pored sebe.

- Gag refleks. Ušao je preduboko – rekao je Tom. Farid ga je zahvalno pogledao kroz suzne oči, a Tom mu se samo blago nasmijao. Tom je znao.

- Hvala ti, Hasane, možeš se obući. Tome, dođi. Vidite, gospodine Asadi, Tom je kao i vi. Sad ćete na njemu izvršiti analni seks. Tome, jesi li se pripremio?

- Jesam.

Tom je nosio ručnik i pružio ga je Faridu da se obriše.

- Malo ću mu pomoći – rekao je Tom glasno, a onda tiše dodao Faridu: – Zatvori oči i opusti se. Misli na što god hoćeš. Ja ću ti staviti kondom.

Farid je zatvorio oči. Mošusna ljepotica bila je pred njim na koljenima i gledala ga svojim prekrasnim očima. Bila je potpuno gola. Obuhvatila je njegov penis ustima i uzela ga do kraja. Nikad ni jedna djevojka to nije napravila. Bila je vješta, znala je ustima čvrsto obuhvatiti njegov penis, bez pomoći ruku, i usisavati ga do kraja, toliko da je svaki i najmanji dio njegove površine bio nadražen. A onda se ustala i okrenula. Ušao je u njenu vlažnu vaginu. Bila je jako uska, ali vremenom se raširila. Farid je ubrzavao ritam, mošusna ljepotica je bila u ekstazi i taman kad je počela svršavati počeo je svršavati i on.

Otvorio je oči. Tom mu se smješкао i pružio mu ručnik i vlažne maramice. To je valjda sad to. Imao je penis u ustima i upravo je ševio muško dupe. Nije bio siguran da će se ikad od toga oporaviti.

- Dobro, gospodine Asadi, budući da ste rekli da ste i pasivan i aktivan homoseksualac, kao naš dragi Tom ovdje, molim vas da pripremite vaš anus za analni seks. Tom će vam pomoći. Nadam se da ste se klistirali. Tome!

- Naravno. Izvoli – rekao je Tom i pružio mu lubrikant, diskretno mu pokazavši da ga stavi na prst i gurne u anus.

Farid je bio kao u transu. Potpuno blijed nije gotovo više ništa čuo. Oblici su mu izmicali, gubio je snagu u nogama. Stavio je lubrikant na ruku i gurnuo prst u anus. Tako je stajao neko vrijeme, jedva se održavajući na nogama. Izvadio je prst i naslonio se rukama na stol. Gledao je u obris tročlane komisije koja je gledala njega. Nije im vidio lica. Nešto su govorili, nije ih čuo. Osjetio je dlan na leđima, pa pokrete nekog stranog tijela između

guzova, gore-dolje. Kad je Tom penetrirao, Farid je pomislio: „Slobodan. Svoj.“

2.342,63

Ne čitam. Ne smijem. Kad se zavjese razgrnu, iza potrošenih metafora i naučenih fraza, tamo gdje boje nemaju imena, strahovi su tupo, ritmično odzvanjanje nepravilnosti u utrobi. Tamo sve može biti bijelo, i kućice mogu biti od marmelade, ali nervozni tik u noktu napravi koloniju gljivica, fungus fungi, i onda mi treba bolnica. Ali kako ću u bolnicu, pa ostaviti ovdje sve ove toaletne daske koje valja dizati nogom, pepeljare po stanu koje će se odmetnuti, razmještati po svom nahodaženju, svakako po nekim drugačijim pravilima? Tko će gasiti svjetlo točno u 2.00?

Zato ne čitam. Ili ne čitam puno. Znam točno kad će se stranice oboružati, našiljiti nokte, početi ih umakati u tintu i bjesomučno šarati po mojim prsima. Predosjećam. Želudac mi se malo zgrči, kao da sam nešto trulo pojeo prije točno dvanaest sati, pa sad četa opasnih pleše haku, kao novozelandski ragbijaši.

Nije prošla sekunda od te slike ofarbanih facijalnih grčeva, još nisu pravo ni zaplesali, kad me prene zvono na ulaznim vratima. Zakašljalo je, kako i inače znaju kašljati devedesetogodišnji starci čudnog mirisa koji u sebi pokušavaju sačuvati nakupine kostiju, mesa i crijeva od kiše, hladnoće i tuđih pogleda na jutarnje facijalne grčeve. Nikako opasne kao u novozelandskih ragbijaša, više smiješne u svojoj ranjivosti i samoći.

Otvorim vrata, nisam očekivao goste, ne znam ni sam zašto ali stanem u gard, kao da očekujem napad. Lijevom rukom dvaput napravim šaku, onako kako sam vidio na Fight Channelu da treba. Ali na vratima nije bilo nikog. Šaka je bila uzalud i ponos što sam obranio devedesetogodišnje zidove koji čuvaju moje kosti, meso i crijeva od kiše, hladnoće i tuđih pogleda došao je prerano.

Gotovo razočaran, ali sretan zbog hrabrosti koju sam pokazao otvorivši vrata, primijetim da se ipak nešto promijenilo. Nije to bio poremećaj energije, ne vjerujem ja u ta sranja, nešto je opipljivo napalo moje zidove. Bjesomučno počnem otvarati sve ladice u stanu, odmicati namještaj, čak i tepih zarolam da vidim nije li se to nešto uvuklo ispod pa sad potihlo prijeti. Ali ništa. Nigdje neprijatelja.

I opet zvono. Ovo nije dobro.

Vratim se do ulaznih vrata i otključam ih. Trenutak-dva ponovno sam namještao šaku, sad nisam čak ni pogledao u nju koliko sam bio siguran da više nije bezopasni dlan nego oružje spremno da obrani moj integritet, i naglo otvorim vrata.

„Dobar dan!“ veselo kaže metar devedeset visok račun za struju.

„Dobar dan“, odgovorim smrknut.

„Zvonio sam prije, ali nitko se nije javio.“

„Kako nije, pa otvorio sam vrata, ali nije bilo nikog.“

„Nemojte se odmah ljutiti, ja samo radim svoj posao“, na trenutak nestane smiješak s lica računa, ali odmah potom se vrati i namjesti tako da se čini da se više neće maknuti: „Ja sam Obračun!“

Lice ti se muči dok se smije, pomislim.

„Ovako, u proteklih šest mjeseci platili ste dvije tisuće tristo četrdeset dva zarez šezdeset tri kune premalo. Izračunali smo da vam se potrošnja uvećala za tristo šezdeset pet posto. Ha, po jedan posto za svaki dan u godini! Ha-ha-ha, po jedan posto za svaki dan u godini... Da... Eto, dakle, dužni ste platiti još, evo da pogledam ovdje, točno dvije tisuće tristo četrdeset dva zarez šezdeset tri kune“, kaže Obračun i uspravi se.

„Ma kako dvijetisućeikoliko?! Otkud sad to?! Pa nisam električna centrala!“

„Ispričavam se, ali električna centrala proizvodi struju, a vi ste je potrošili, i to dvije tisuće tristo četrdeset...“

„Dosta više s tih dvijetisućetristočetrdeset!“

„I dva zarez šezdeset tri, molim lijepo.“

„Gledajte, gospodine Obračun, to je nemoguće, ništa se pod milim bogom ovdje nije mijenjalo u odnosu na prošlu godinu kad sam plaćao iste rate struje kao i ove godine. Ovo mora biti neka greška“, kažem pomirljivo.

„Vidite, gospodine, mi smo registrirali povećanje potrošnje, i tu nema greške. Žao mi je, ali

morat ćete platiti. Brojke su neumoljive.“

„Ma kad vam kažem da se ništa nije mijenjalo, nemam novih termo-peći, nisam punio baterije za električni auto koji nemam, nisam radio palačinke na električnom kuhalu dvadeset četiri sata dnevno tristo šezdeset pet dana u godini!“

„Gospodine, nema potrebe za vikanjem, ja bih vam preporučio plaćanje računa putem interneta u budućnosti, jer tako ćete biti u stanju kontrolirati potrošnju svaki mjesec.“

„Ali kako da plaćam račune putem interneta kad mi jebeni Telekom nije u stanju već četiri godine uvesti internet! U centru grada u dvadeset prvom stoljeću!“

„Nema potrebe za psovanjem, gospodine. Uostalom, mogli biste očitavati brojilo pa mjesečno s očitanjem dolaziti u poslovnicu i platiti koliko ste potrošili.“

„Pa nije to moj posao! Za što vas plaćam ako ne zato?! Zašto se sve na ovom svijetu plaća po potrošenom, samo se jebena struja plaća u tim prokletim ratama?! Pa što vi radite onda?!“

„Stvarno ne vidim razloga za... Gdje ćete?“

„Samo trenutak“, kažem mirno i uđem u stan.

Oči Obračuna se razrogače kad se vratim, i opet nestane smiješak s njegova lica:

„Gospodine, doista nema potrebe za tim, ovime ništa nećete riješiti, ako ne budem ja, bit će moj kolega“, Obračun se pravi da mu je svejedno, ali ipak ustukne dva koraka.

„Mislite da me to puno briga“, kažem dok prskam Obračun benzinom za upaljač. U drugoj ruci mi je upaljeni zipo.

Obračun se nespretno okrene očito želeći pobjeći, zaljulja se na vjetru nepripremljen za takve manevre i nespretno padne pred dvorišnom kapijom.

Plamen u trenutku bukne, Obračun nije stigao reći više ni riječ i uskoro od njega ostane samo nešto gareži, koju vjetar, spretan kakav već jest, raznese po cijelom dvorištu.

Nešto je drukčije u ovoj kući, pomislim uzimajući knjigu. Dok čitam, ulazeći u teror slova

koja mi se sad čine najbolji prijatelji, po zidovima se neke sjene počnu grupirati. Izbijaju mi u perifernom vidu, ali ih pokušavam ignorirati. Ako ih ne budem gledao, nestat će, mislim. Čitam i čitam, ali ne mogu se pravo koncentrirati, slovnim teroristima otupjele su oštrice, a i nokti kao da su im iščupani. Nisam izdržao, podignem pogled, a po trošnoj utrobi devedesetogodišnjeg starca, postrojeni kao u kakvoj najboljoj maršalskoj gardi, svi do jednog nalik, stoje 2.342,63.

BIJELI SLONOVI

Probali smo voditi ljubav jutros. Opet. I kao da mi to nije bilo dosta, pomislio sam kako je život jednostavan i kako bijeli slonovi ne postoje. Samo oblaci nad našim glavama, u dalekim planinama koje nikad neće biti tu. Trebalo bi zapaliti cigaretu. Život jest jednostavan, lijeva noga u lijevu papuču, desna u desnu. Mlohava kita i nabrekla cigareta. Lijep par. Zagušljivo je ovdje. Treba izaći.

„Gdje ćeš tako rano?“ „Idem van“, odgovorio sam dok sam navlačio hlače. Parketi su škripali, a prašina što se dizala iz spojeva lebdjela je u zraku na zrakama jutarnjeg sunca. Zatvorio sam vrata za sobom i na trenutak zastao pred dugačkim sivim hodnikom na čijem je kraju stidljivo provirivalo dnevno svjetlo. Koraci su odjekivali tim praznim mračnim tunelom kao da je to jedini zvuk u svemiru.

„Dobro jutro“, mislim da mi je netko rekao s prozora u prizemlju kad sam izišao napolje. Život je jednostavan, ponavljao sam u sebi brojeći korake. Lijeve noge u lijevoj cipeli, desna u desnoj. U džepu nekoliko kovanica, u džepu ruka. Kao na pisti bez aviona. On bi odletio u nepoznato, kad bi bio tamo, jer ovdje se ne dižu samo jutarnje kite, a od njih ne prijeti nikakva opasnost. Nema, dakle, bijelih slonova. Oni su proizvod mašte, mit o kojemu će pričati generacije nepoznatih, koji će se prepričavati prije spavanja, u tramvajima, na ulicama. Na ulicama kao što je ova, koja vodi prema brdu prije kraja... a tko zna, možda i svega. *Copy/paste* i eto dva bloka. A dva po dva i eto grada. Dakle na kraju grada, kao na kraju svega.

Počelo je kišiti. Užurbani koraci, vade se kišobrani. Nebo je crno i spušta se. Možda i smiruje, ne znam, možda pogled ipak neće biti uzaludan.

Oči peku. Ova bjelina stvarno zaslijepljuje. Jesam li umro?

Kad su mi se oči priviknule na svjetlo, shvatio sam da sam u bolnici. Izgleda da me pokupio neki auto. Pomislio sam na cigaretu. I na jutarnju kitu. Tko zna, možda se više nikad ne digne. Hoće li joj nedostajati? Pokušao sam pomaknuti lijevu ruku, nije išlo. Zatim sam pokušao pomaknuti desnu ruku. Ništa. Život se više nije činio tako jednostavnim. Oko mene sve je bijelo. Kad sam zaustio nešto reći, možda pozvati bolničarku, samo sam zagrgljao. Od toga sam se počeo gušiti, a to je valjda netko čuo, jer ubrzo je oko mene bilo sve krcato bijelih kuta, i sve su one ubrzano trčale oko mene, u magli, na svjetlu, kao na kraju svega, na kraju grada, na kraju reda gdje je blagajna, i gdje se ispostavljaju računi.

U toj silnoj bjelini nešto je plavo migoljilo lijevodesno, sporije od sveg drugog, nekako pravilno. Kao klatno sata, nježno i smirujuće. Miriše na svježe pokošenu travu, pomislio sam. Da bar ostane ovdje, ovako se njiše i miriše. Ali miris je nestajao, a oblaci su se opet nakupili iznad mene.

Kad sam se probudio, bjelina je utihnula, čuo se jedino pravilan ponavljajući zvuk, vjerojatno respiratora ili neke slične mašine koja radi umjesto mog tijela. Dakle nisam umro. Ali u nosnicama još je tinjala ona pokošena trava, i plavo klatno lijevo-desno. Otvorila su se vrata i netko je ušao u sobu. Vjerojatno bolničarka, nisam još dobro vidio. Mislim da je nešto promrmrljala i zaobišla mi krevet kod nogu. Navukla mi je pokrivač na prsa, a kad je rukom prešla prema ormariću, osjetio sam onaj miris. Zeleni miris pokošene trave. Htio sam nešto reći, ali opet sam samo zagrgljao, pa mi je morala zadići glavu da se ne ugušim u vlastitoj krvi. Govorila je da ne govorim, a ja sam joj htio reći da to i nije baš jednostavno, sada kad sam je našao, kada sam našao svoje plavo klatno lijevo-desno, svoj zeleni miris pokošene trave.

U danima koji su slijedili sve mi je jasnija bila moja situacija. Bio sam nepokretan od vrata nadole i život se više doista nije doimao jednostavnim. Moje bolničarke nije bilo, možda je bila na odmoru, a možda je i bolje tako. Draže mi je da mi moja govna skuplja netko drugi. Ali opet, taj miris nikako nisam mogao izbaciti iz glave. I dok je jednog dana dežurna sestra praznila noćne posude, osjetio sam ga, osjetio sam taj miris. Došla je do vrata i upitala kako

sam. Odgovorio sam da sam dobro. Nasmijala se i rekla da se brinula za mene, da sam bio u prilično lošem stanju kada je morala otići na nekoliko dana u posjet bolesnoj majci. Ja sam je upitao kako je majka, trudeći se voditi normalan razgovor, a ona je odgovorila da je sada dobro, ali da će vjerojatno morati na operaciju. „Kakvu operaciju?“ upitao sam, želeći da što duže ostane, da je mogu mirisati, da mogu razmišljati o njenoj ruci na mojoj, dok mi navlači rukav pidžame. Pričala bi, a ja bih slušao njezin glas, zatvarao oči i zamišljao daleke brežuljke, padine i livade, sunce nad šumama. Zaspao bih. Svako jutro budio sam se s istim mirisom u nozdrvama, a ona je uvijek jednako popravljala krevet, pričala o majci, gladila mi ruku.

Jednog jutra sve je opet bilo bijelo, svi su opet nekamo trčali, a i klatno je bilo tu. Mislim da sam se nasmijao, zeleni miris draškao mi je nozdrve.

„Gospodine! Gospodine!“ čuo sam neki glas kroz maglu. Sve je bilo mutno i mokro. Otvorio sam oči i u daljini ugledao oblake koji su ponad brda izgledali kao bijeli slonovi. Ležao sam u travi, ljudi su bili oko mene. „Jeste li dobro?“ upitao me neki glas. „Dobro sam“, odgovorio sam dok sam se pridizao, usta punih krvi. Osjetio sam krhotine zuba u ustima. Izgleda da me udario auto. Krenuo sam niz ulicu, ljudi su se polako razišli. Nisam imao cipele. Život je jednostavan, lijeva noga je na lijevoj strani, desna na desnoj.

BURNING BUSH

- Endrit! Fatmir! Ardit! Henri! Mirjeta! Edona! Lule! Ajmo, di ste?! - zaderao se nervozno Gjon, a onda umirio glas: - Zamira, molim te dušo, jesmo spremni više, zakasnit ćemo.

Zamira je polako okrenula glavu prema njemu i uputila mu pogled u kojem je uspio razaznati umor, rezigniranost i još nešto, nije znao što, ali nije mu laskalo.

Kao i uvijek, odustao je od nasilnog provođenja svoje volje i krenuo pomalo uvrijeđeno ali ponosno prema ulaznim vratima.

- Bit ću u autu - rekao je više za sebe.

Vani je bila topla kasnoproletna nedjelja i Gjon je odjednom pomislio da će sve biti u redu, da je možda došlo vrijeme promjena i da nema nikakvog razloga za brigu. Polaganim korakom krenuo je betonskim putem oko kuće do kombija zviždučući neku melodiju kojoj nije znao porijeklo i šutirajući kamenčiće s puta u travu.

Iako je kombi bio u hladu pod strehom, unutra je bilo prilično toplo. Otvorio je prozore i počeo računati. Treba im petnaest minuta do grada, jer sad više vjerojatno neće biti nikog na cesti, a onda im treba još barem petnaest minuta do trga, tko zna gdje su zatvorili cestu i gdje će moći parkirati.

Dok je tako razmišljao, obitelj se, čudio se, uspjela izbendati iz kuće, Gjon ih je vidio kako marširaju putem, Ardit naravno po travi, u onim glomaznim tenisicama. „Bože kako tom djetetu rastu stopala“, pomislio je Gjon i otvorio Zamiri prednja vrata.

- Ajmo, ajmo, brže malo, kao da idete na tjedan dana, toliko vam treba da se spremite.

- Pa ne dolazi nam svaki dan predsjednik Amerike u posjet, moramo biti čisti i mirisni i u najboljem izdanju - rekao je Endrit, za kojeg je Gjon smatrao da je razvio priličnu zajedljivost otkako ide u gimnaziju u Tirani. Ali Gjon se tješio da je to cijena obrazovanja.

Na cesti nije bilo gotovo nikoga, kako je i očekivao, i doista su za petnaest minuta stigli do grada. Ali tu su počeli problemi. Sve su ceste bile zatvorene prema centru, nije se moglo ni do tržnice, pa je Gjon odlučio ostaviti auto na parkiralištu Rent a Cara, dvjestotinjak metara od table s nazivom grada. Nadao se da mu danas neće raditi probleme zbog toga.

- Pazi ove budale, okitili grad američkim zastavama ko da je Dan nezavisnosti u Washingtonu a ne ozonska rupa u Fushëu – rekao je Endrit.

- Ljudi samo pokazuju počast, ne moraš odmah biti tako zločest – odvratio je Gjon pogledavši prijekorno prema Zamiri, koja je samo mirno sjedila i gledala preda se.

Kad je parkirao kombi, izašao je i pogledao oko sebe. „Možda je Endrit imao pravo, možda su stvarno pretjerali“, pomislio je. Gdje god bi se okrenuo vidio je američke zastave, po parkiranim autima i kućama, a s ogromnog plakata na konstrukciji pored Rent a Cara smiješilo se veliko lice Georgea W. Busha.

* * *

U gradu je bilo neviđeno ludilo. Gjon nije vidio takvu gužvu otkako su on i njegove kolege štrajkali u cementari zbog niskih plaća i loših uvjeta rada, samo tada su transparenti bili nabacani zbrda-zdola, a sada izgledaju kao da ih je sve ista ruka radila. A tek zastave! Stotine malih papirnatih američkih zastava u divljem gibanju, kao da će svaki čas cijela ulica poletjeti u nebo.

- Evo ga! Evo ga! – povikao je netko u rulji.

- Djeco, nemojte se udaljavati, držimo se zajedno – rekao je Gjon i odmah primijetio da su oko njega i Zamire samo Edona, Henri i mala Lule, koju je Zamira držala za ruku. Malo je čvršće primio suprugu za nadlakticu i opet pomislio da će sve biti u redu.

Predsjednik Bush bio je tu. Evo ni pedeset metara od njega. Da se malo više potrudio mogao ga je i dotaknuti, pružiti ruku najmoćnijem čovjeku na svijetu. On, Gjon, otac sedmero djece, obični poslovođa u silosu cementare, koji je odavna već trebao biti na boljem položaju, ali ga je uvijek nekako pretekao onaj niži, lošiji, dosadniji valjda, što li. Mislio je da nije tako u Americi, tamo ako si dobar, napreduješ, a ako si loš, propadaš. „Jednostavno. A tako bi trebalo biti i ovdje, po čemu su oni zaslužili manje?“ pitao se Gjon, ali ga je guranje rulje prenulo iz razmišljanja pa je pogledao oko sebe da vidi je li mu obitelj još uvijek na okupu.

- Digni Lule da vidi – rekao je Zamiri – a ti Edona dođi da te tata stavi na ramena kao nekad. Evo vidiš, ovo ti je predsjednik... uf što si teška... Amerike, najveće države na svijetu, tisuću Albanija bi u nju stalo. A vidi ga, normalan čovjek, kao ti i ja.

Gledali su tako neko vrijeme tu priliku svijetle puti okruženu tjelohraniteljima kako se razdragano grli s mnoštvom, činilo se kao da im nešto govori, ljubi se i grli s njima, a onda je, jednako kao što je i došao, odjednom nestao u utrobi velikog crnog auta, koji je ubrzo u koloni s još nekoliko velikih crnih auta odjurio niz ulicu.

- Idemo do kombija, ostali će doći tamo - rekao je Zamiri, spustio Edonu, zaštitnički je uhvatio za vrat, gurnuo naprijed i polako se počeo probijati kroz rulju koja je još uvijek uglavnom stajala klićući: „Bush! Bush! Bush!“

Kod kombija su dugo čekali da se svi okupe, ali Ardit nikako da se pojavi.

- Gdje je, sunce mu njegovo? Uvijek neki problemi s njim - pitao je Endrita.

- Nemam pojma, bili smo zajedno, a onda je nestao. Ma ko ga šljivi, idemo, pa zna doći kući, ima već, koliko, dvanaest godina.

Gjon je neko vrijeme razmišljao, a onda šutke otvorio vozačka vrata i sjeo unutra. Svi su ga pratili i uskoro su krenuli kući.

Bilo je već vrijeme večere i svi su bili oko stola kad se Ardit vratio kući. Iako se pokušao ušuljati unutra i vjerojatno neprimjetno popeti u sobu, Gjon ga je nanjušio.

- Gdje si ti dosad?

- Pa nisam, ovaj, ne znam, sreo sam... - prtljao je nešto Ardit.

- Marš gore u sobu da te ne vidim, danas nema večere za tebe! - rekao je, ali odmah pomislio da mu to baš i nije neka kazna, tko zna gdje je bio i što je radio, to su opasne godine kad se klincima svašta mota po glavi. „I među nogama“, sjetio se.

* * *

Gjon je otvorio oči minutu prije nego što je budilica zazvonila. I odmah ga je preplavio nevjerovatan osjećaj topline. Nije se mogao sjetiti kad se zadnji put tako dobro osjećao,

možda onomad kod Škeljzena kad se prvi put napio votke s red bullom. „Dobar je ovaj krevet, ručno izrađeni madrac očito je bio prava stvar“, pomislio je i riješio tajnu svog dobrog jutarnjeg raspoloženja. Razdragano je kucnuo na vrata Zamirine sobe, iako je slutio da je ona već odavno budna i da sprema doručak.

A dolje, začudo, nije bilo uobičajene nervoze, vrata kupaonice otvarala su se i zatvarala u pravilnim razmacima, bez neke posebne vike i treske, kao da postoji plan i program koji odjednom svi poštuju. „Nevjerojatno“, pomislio je Gjon, i odmah primijetio da je i Zamira vesela dok maže margarin na dvadeset osmu krišku istostiranog kruha. Čak je i Endrit bio cvrkutav, iako ga je čekao zadnji tjedan škole u Tirani. „Nevjerojatno“, pomislio je Gjon još jednom.

- Gdje je onaj Ardit, mamu mu poljubim - razdragano je rekao Gjon kimajući glavom i pogledavajući šeretski prema Zamiri.

- Ne znam, bit će još spava.

- Ma idem mu ja uši izvuć malo - rekao je smiješeći se.

U sobi u kojoj je Ardit spavao s Endritom bilo je posve mračno. Gjon se spotaknuo o Arditove ogromne tenisice i krenuo prema prozoru odmaknuti zavjesu.

- Ajmo Ardit, ustajanje! - zaderao se u trenutku kad je u sobu pustio hladan tuš vanjske svjetlosti.

- Goni se u pičku materinu! - podviknuo je Ardit i ostavio Gjona potpuno šokiranog. Poluotvorenih usta Gjon se okretao oko sebe, stavio ruku u džep pa je izvadio, počeo raspremati Arditov krevet, a onda odjednom stao.

- Što si rekao?

- Oprosti, tata, stvarno nisam to mislio, ne znam šta mi je bilo, jako sam umoran, oprosti, oprosti... - ponavljao je Ardit pokajničkog izraza lica, i krenuo raspremati krevet, što inače nikad nije radio. Gjon se malo umirio, ali i dalje je bio prilično potresen, ovo je ipak bio prvi put da ga je njegovo rođeno dijete opsovalo. Pa još tako!

- Dobro, dobro, sine, ajde dođi na doručak, moraš u školu. I gdje si to jučer bio da si tako umoran?

- Ma nigdje, sreo sam... vidio...

- Dobro, dobro, ajde samo dođi dolje, znaš da moramo krenuti do sedam i pol, da vas sve odbacim u školu prije posla - rekao je još uvijek potreseni Gjon i zakoračio prema vratima, ali se i opet spotaknuo o Arditove tenisice.

- Pa kolike su to... - zamumljao je jedva održavši ravnotežu. A onda je iz njih nešto ispalo. Sagnuo se pokupiti tu svjetlucavu stvar, ali Ardit se odjednom stvorio ispod njegovih nogu i zgrabio je.

- Što je to? Pokaži mi, odmah! - Gjon se uspravio i isprsisio.

- Nisam... to sam... - Ardit nije uspio izustiti više, duboko pognute glave.

Uzevši predmet u ruku, Gjon je primijetio da je to sat, ne osobito skup, činilo mu se, ali pravi muški sat. On je znao da takav sat nije kupio Arditu, ne, on je bio siguran da mu ga nije kupio. Pa odakle mu onda?! Polako ga je okrenuo, a na poledini je nešto pisalo: „T... o...“, polako je sricao u sebi: „M... šta je ovo, a-ha, y... D... e... a... r... e... s... t... F... r... o... m... L... a... u... r... a... To My Dearest From Laura. Kakva Laura?“

- Sine, otkud ti ovaj sat?

- Ma nisam... to sam...

- Prestani petljat i odmah mi reci otkud ti ovaj sat!

- Skinuo sam ga Bušeu s ruke.

Gjon je imao osjećaj da mu se neka nevidljiva hladna ruka uspela po kičmi i da joj još samo malo fali da mu se zarije kroz meso i stisne mu srce tako da pukne kao truli paradajz. Polako se spustio po stepenicama u blagovaonicu i djeci poručio da će danas autobusom u školu.

- Endrite, otprati ih pa i ti onda polako za Tiranu... - rekao je umorno.

- Dobro, tajko, nema frke. Ajmo đeco! - viknuo je veselo Endrit. - Ajde da vam pokažem kako se zaustavlja autobus!

Zamira je zabrinuto pogledala prema Gjonu, i dalje hraneći Lule nekom kašom, ali on je kao u transu, s teškim izrazom lica ponovno krenuo gore po stepenicama. Nikako nije mogao shvatiti zašto je to Ardit učinio. Nisu oni bogati, zna on dobro, ali djeca nikad nisu

oskudijevala. Uostalom planirao mu je kupiti sat baš za ovaj rođendan, i to sat s igricom, onaj veliki plastični, koji je vidio i na rukama druge djece. Gdje je to pogriješio i što sad da radi, pitao se nesretni Gjon.

- Tata, nisam htio, ali bio sam tamo... i ruka mi je samo... poletjela. Žao mi je, nisam htio... - govorio je Ardit u suzama silazeći niz stepenice, što je smekšalo Gjona, kojemu se učinilo da ona hladna ruka oko srca malo popušta i da će na kraju, možda, ipak sve biti u redu.

- Dobro, dobro - rekao je pustivši jednu jedva primjetnu suzu i privio sina na prsa. - Dobro, dobro, ajde spremi se i brzo dolje da ne zakasniš na autobus, ostali su već tamo.

* * *

Gjon se toga dana na poslu nikako nije mogao koncentrirati, stalno je mislio na sat predsjednika Amerike koji leži u ladici njegovog noćnog ormarića. „To My Dearest From Laura“, ponavljao je posvetu kao mantru i zamišljao gospođu Lauru kako daje ceduljicu s posvetom pripadniku tajne službe i kako on onda sav važan odlazi izvršiti zadatak. „Pa nije mala stvar to da ti Prva dama povjeri tako važan zadatak“, mislio je Gjon pitajući se je li bilo kakvih problema, možda su graveru drhtale ruke kad je radio posvetu, možda je sat pao na pod kad ga je pokušao uzeti drugi pripadnik tajne službe koji je želio biti taj koji će ga predati Prvoj dami. „Tko zna što je sve tamo bilo“, razmišljao je Gjon stalno pogledavajući na svoj bijedni sat, čekajući kraj radnog vremena i odlazak kući. Satu.

Nestrpljivo je otvorio ulazna vrata i jedva ih zatvorivši jurnuo prema svojoj sobi, u prolazu cmoknuo Zamiru koja je hranila Lule nekom kašom. „Pa to dijete jede samo kašu“, pomislio je, i za sobom zatvorio vrata sobe. Sjeo je na rub kreveta, pokušavši smiriti disanje, i otvorio ladicu. Tu je. Oprezno je uzeo sat u ruke, koje su mu se jedva primjetno počele znojiti. Prelazio je prstima po posveti, gledao rupice na remenu pitajući se u kojoj je bila iglica kad je sat bio Predsjedniku na ruci. „Mora da je na ovoj“, pomislio je kad je vidio proširenu jednu rupicu i pomalo napuknutu površinu remena na tom mjestu. „Tko zna gdje bi bio na mojoj ruci...“

Skinuo je svoj sat i polako prislonio Predsjednikov sat na ruku. Provukao je rupičasti dio remena kroz alku na drugom kraju i sat mu je legao na ruku kao saliven. „Na istoj rupici“, pomislio je, nasmiješio se i legao na krevet.

Oči je otvorio usred noći, činilo mu se. Probudio ga je škripavi zvuk pred vratima sobe, neko čudno tapkanje. Vrata su se polako otvorila i Gjonu se učinilo da je to Zamira.

- Zamiro, jesi to ti? - upitao je tiho.

- A ko bi bio, nesrećo - odgovorila je još tiše. - Pa ti si u robi?

- Ma da, baš me neki umor... - nije stigao dovršiti, a Zamira je već bila na njemu, polako ga razodijevajući.

- Draga, šta...

- Šuti, Gjon, šuti - stavila mu je prst na usta i zatim ga poljubila sočno, dok je on još uvijek imao širom otvorene oči pitajući se kad su zadnji put vodili ljubav.

„Sve će biti u redu“, pomislio je, i među nogama osjetio bolno nabreknuće.

* * *

Zamire nije bilo u krevetu pored Gjona kad se probudio sljedećeg jutra. Na trenutak je pomislio da je možda sanjao njen kasnonoćni posjet, ali onda je osjetio skoreni dio jastučnice pod licem i smiješak mu je zaigrao u kutu usana. Naravno da nije svršio u nju, s tom ženom se nikad ne zna, plodnija je od... „Ma nema ništa plodnije od nje“, počeo se po glavi i pomislio na njihovo sedmero djece koju su uspjeli sakupiti u posljednjih osamnaest godina.

Sat mu je bio na ruci. Sad mu se već činilo da je tu oduvijek, da je postao neodvojivi dio njega i da se nikada od njega neće rastati. Uplašila ga je ta misao koje se nije mogao otarasiti dok se spremao djecu odvesti u školu i sebe na posao.

Za doručkom je bilo tiho, onaj jučerašnji entuzijazam i sreća kao da su splasnuli. Svi su izgledali umorni, a i Zamira je izgledala izmoždenije nego inače dok je margarinom mazala dvadeset osmu krišku kruha. „Što je svima?“ pitao se Gjon. „Ma svima ću im kupiti ručno izrađene madrace, ja se osjećam bolje nego ikad“, mislio je i bio sretan što je riješio problem.

Ni na poslu stvari nisu išle kako treba. Gjonu se činilo da se ljudi ne trude dovoljno, da zabušavaju, i da to bez obzira na sve nije u redu. Dobro, nisu savršeni uvjeti, radili su za male plaće, ali ako se sami ne potruže više, kako će naprijed, planirao im je održati mali

govor na prvoj pauzi, podijeliti sa svojim radnicima i neke, mislio je, odlične ideje o unapređenju posla za opći boljitak.

- Kad strani gazde uvide da radimo, da imamo ideje, ali i da ih znamo provesti u djelo, više će nam vjerovati. Neće se prema nama ponašati kao prema budalama i nezalicama. Povećat ćemo produktivnost, a s time će doći i veće plaće – entuzijastično je govorio ispred nekolicine radnika u silosu.

- Ne seri – rekao je Idriz.

- Molim? – upitao je u nevjerici.

Idriz se samo okrenuo, pljunuo na pod, zagrizao jabuku te laganim korakom krenuo prema obližnjem silosu. Gjonu je krv navrla u glavu, dlanovi su mu počeli bridjeti, osjećao je srce kako mu lupa u jagodicama prstiju a koljena podrhtavaju. Stisnuo je šake i ugrizao usnu, misleći da će uspjeti iskontrolirati bijes prema podređenom radniku. Ali onda je pukao. Sve kao da se usporilo, utišalo, pomislio je da je zvuk lupanja njegova srca jedini zvuk u svemiru, potmulo bubnjanje koje najavljuje erupciju ugaslog vulkana. I skočio je. Iznenadio je i samog sebe brzinom kojom se našao na Idrizovim leđima, rušeći ga na pod i nekontrolirano udarajući po glavi, ramenima, leđima... Mrak. Samo je u jednom trenutku osjetio da ga neka sila vuče dalje, snažno, i prepustio se, smirio. Uskoro se vratila slika, ležao je na leđima, a radnici koji su ga držali za ruke i noge kao da su mu nešto pokušavali reći. Podsjećali su ga na ribe. Ribe na suhom koje hvataju zrak.

Kući nije rekao ni riječ o događajima na poslu. I dalje je bio pun energije, nije ga pokolebalo nerazumijevanje kolega. „Svi su oni budale“, lako ih je stavio na zaslužno mjesto i okrenuo se problemima u kući. „Toliko toga treba napraviti“, mislio je, i okupivši obitelj krenuo sa zadacima.

- Fatmire i Ardite, spužve i krpe u ruke i na auto. Oću da se blista kad završite s njim, u podrumu vam je sve što vam treba. Endrite, vrijeme je da konačno popravite onu slomljenu nogu od tvog kreveta. I dalje mi nije jasno kako si je uspio slomiti, ali me ni ne zanima. To ima da popravite danas. A vi cure..., ne znam, Zamira, sigurno imaš posla za njih po kući. Ja ću srediti podrum. Zakrcali smo ga stvarima i vrijeme je da se to počisti. Šta bi bilo da dođe tornado, ne bi se imali kamo skloniti. A nakon svega možemo na sladoled. Ili nešto – govorio je Gjon razdragano.

Sladoled ili nešto nije upalilo. Djeca su mu, jedno po jedno, nakon obavljenih zadataka

spremno odgovarala nepodmitljivim „ne“ na svako njegovo inzistiranje da se obiteljski druže, jer se nikad ne druže, evo naporno su svi radili pa su zaslužili i da se odmore. Ali sutra je škola, umorni su, i tako dalje, i tako dalje redala su se opravdanja koja Gjonu nisu bila draga.

Konačno je odustao i povukao se u osamu svoje sobe, upalio kompjutor i počeo tražiti: „George Bush. Sat. Albanija.“ „Nevjerojatno! Pa oni lažu!“ vikao je u sebi hodajući u krug po sobi. „Šta je ovo? Zašto ovako lažu?“ pitao se pogledavajući sat na svojoj ruci, gladeći ga i brišući. Još jednom je počeo čitati članak na koji je naišao: „Američkom predsjedniku Georgeu Bushu sat nije ukraden s ruke, kako su to u prvi mah prenijeli mediji, dok je bio u posjetu gradiću Fushë-Krujë u Albaniji. On je sam skinuo i spremio svoj sat, rekla je glasnogovornica Bijele kuće. Podsjetimo, predsjednik Bush je u Fushë-Krujë pozdravljao okupljene i u jednom trenutku više nije bilo ručnog sata na njegovoj ruci. Isprva se činilo da mu je sat skinut s ruke, ali kasnije se ispostavilo da ga je sam predsjednik skinuo i stavio u džep hlaća.“ U članku se dalje spominju i snimke i video koje donose novinske agencije, ali internetska veza je bila toliko slaba i stalno je pucala da ih Gjon nikako nije uspijevaio vidjeti. „Zašto bi to učinili, zašto bi tako lagali?“ pitao se pomalo ustrašeno Gjon. Nikako mu to nije bilo jasno i legao je u krevet nemiran i zaplašen, ponavljajući: „Zašto? Zašto?...“

Jutro je bilo još gore nakon groznog sna koji je usnio, u kojem je dugo pecao zlatnu ribicu i konačno, presretan, počeo je izvlačiti u čamac, da bi se u trenu ispostavilo da nije ribica, nego da je sat. Nijemi, hladni sat, posve gluh na njegove želje i vapaje.

Nije se pošteno ni razbudio, još pod dojmom večeri i sna, kad mu je Zamira uletjela u sobu:

- Majka je umrla. Idem kući da pomognem ocu oko svega - tiho je prozborila i nestala zatvorivši vrata.

Ništa neće biti u redu, pomislio je Gjon nakon dugo vremena.

* * *

- Mama! Tata je poludio! Trči po kući i više, razbija, uzeo je pijuk od susjeda i sad razbija

beton kod ulaza! – vikala je Mirjeta u telefonsku slušalicu.

– Smiri se, dušo, tata je malo nervozan, izgleda da ima problema na poslu, znaš da nije išao već nekoliko dana. Sigurno nije ništa strašno – smirivala ju je Zamira.

– Mama, kad ti kažem, potpuno je poludio. Stalno nešto mumlja sebi u bradu, spominje neki sat, pa sklapa ruke i gleda prema nebu a sad s tim pijukom razbija beton na ulazu. Mama, on nije normalan! – uzbuđeno je i dalje govorila Mirjeta.

– Dobro, dolazim. Samo da djedu podgrijem ručak i stižem – rekla je Zamira i spustila slušalicu. I doista, kad je došla pred kuću imala je što vidjeti: raskopan betonski prilaz, komade betona razbacane po dvorištu i Gjona do koljena u rupu kako lopatom izbacuje zemlju.

– Šta to radiš? – upitala ga je sad već i ona uplašena.

– Moram... iskopati... ovu... rupu – govorio je Gjon isprekidano između zamahivanja lopatom.

– Kako misliš iskopati rupu? Zašto, Gjone? – drhtavim glasom pitala je i dalje Zamira.

– Zlato. Ne razumiješ. Nitko ne razumije – rekao je i zašutio Gjon.

Zamira je ušla u kuću, u kojoj je bio potpuni nered, i našla preplašenu djecu u dnevnoj sobi. Ardit je gledao u pod.

– Jel stari poludio? – upitao je Endrit, i ne čekajući odgovor nastavio: – Naravno da je. Ovo normalni ljudi ne rade. A ako i rade, onda znaju objasniti zašto. Ovaj samo trabunja o nekom satu i zlatu, koje će doći i koje će nas spasiti. Puko je.

– Nemoj tako, samo mu je teško, razgovarat ću još s njim. Ajde pospremite malo ovaj nered u kući. Ajde – pomirljivo je govorila Zamira.

Noć je već počela padati, a Gjon je još uvijek kopao rupu u dvorištu. Tek bi tu i tamo stao da uzme daha, popije vode ili pojede sendvič koji mu je Zamira pripremila.

– Gjone, ajd kući, prestani s ovom ludorijom – prekriženih ruku i suznih očiju stajala je Zamira iznad sad već ogromne jame u njihovom dvorištu.

– Moram... još... – samo je izustio Gjon.

- Ma što to moraš, jadni Gjone? Plašiš nas sve, reci mi!

- Ništa ti ne razumiješ - prezirno joj je odgovorio Gjon.

Zamira je zadigla kućnu haljinu i krenula prema rupi, ušla u nju i došla Gjonu iza leđa.

- Gjone, nemoj, djeca su uplašena, dođi kući da razgovaramo.

- Kakav razgovor! Nema razgovora! Ništa vama nije jasno! - vikao je Gjon i naglo se okrenuvši gurnuo Zamiru tako da je pala na pod. U zamahu joj je lopatom razrezao obraz. Na trenutak je zastao, ali odmah potom se okrenuo i mumljajući nastavio kopati. Zamira je plakala i otirala krv s lica, ležeći u vlažnoj zemlji.

- Vodim djecu kod oca - rekla je kroz suze, ustala i ušla u kuću.

* * *

- Ništa vama nije jasno.

- Žrtve su potrebne za napredak.

- Ne znate vi ništa.

- Ovo je samo početak - tiho je šaputao Gjon.

- Ne znate vi ništa.

- Ali znat ćete, reći će se i vama jednom, bit će vam svima jasno.

- Treba raditi.

- Treba raditi i doći će nagrada - govorio je tiho, sve umornije zabijajući lopatu u zemlju.

- Još malo.

- I tu smo.

- Onda će vam svima biti jasno - zadnjim snagama Gjon je pokušao još jednom zabiti lopatu u zemlju, ali zateturio je i pao. Još je taman toliko bio svjestan da je osjetio lagano podrhtavanje tla. Smiješak mu je zatitrao na umornom licu.

- Evo ga.

Nešto je potmulo bubnjalo u utrobi zemlje, Gjon je ležao na leđima na vlažnoj zemlji i osjećao kako mu mjesečina miluje lice.

- Evo ga.

- Zlato.

- Crno.

- Sveobuhvatno.

Zadnje čega se Gjon sjećao bilo je uzdizanje prema nebu, topla i mokra, silovita okupanost.
„Konačno, sve će biti u redu.“

DEZERTER

„Jebem ti rat“, glasno sam u sebi opsovao dok sam uzaludno lupao po mrtvim tipkama na Street Fighter arkadi. Sranja su tek bila počinjala i meni je bilo drago što sam klinac pa ne moram u vojsku. Ali kako mi idu na živce ovi debili što nadlijeću grad i probijaju zvučne zidove pa stari doma svako malo mora mijenjati prozore, pa im psuje srpsku mater i proklinje dan kad je sjeo na onaj motor s kojeg se razbio pa mu sad zbog fizičke nesposobnosti ne daju u vojsku.

„Jebo vam srpsku mater!“ viknuo sam naglas, i dalje nervozno lupajući po ugašenom Street Fighteru. A baš sam ga razvaljivao, mislio sam, i tko će mi sad nadoknaditi žeton. Mišo neće, sigurno.

„Šta lupaš po tome, majmune, vidiš da je nestalo struje!“ čuo sam odjednom Mišu iza sebe.

„Pojelo mi žeton!“

„Ma marš odavle!“ zaderao se ljutito i podigao ruku kao da će me odalamiti.

Šmugnuo sam ispod njegove prijeteće ruke prema vratima i glasno mu u sebi opsovao srpsku mater i pomislio kako bi bilo lijepo kad bih mu sad mogao zavaliti jedan *haduken*.

Ali ovo je bio pravi život i nisam mogao drugo nego na ulicu, s koje je sad još počela drečati sirena za uzbunu. Nije mi ostalo drugo nego trkom doma.

„Di si ti dosad?“ upitao me stari već s vrata.

„Pa kod Darka sam bio“, lagao sam, ne znam ni sam zašto.

„Ajde postavi stol, pečem pile“, rekao je i krenuo prema kuhinji gdje se doista iza musavih armiranostaklenih vrata pećnice pod žmirkavim žutim svjetlom vrtjelo pile.

„Ne idemo u sklonište?“

„Ma ko im jebe mater. Nisu bombardirali dosad pa neće ni sad.“

Otišao sam do prozora. Bilo mi je zanimljivo gledati sve te ljude na ulici kako različito reagiraju. Najkomičniji su bili domaći, kojima kao da još uvijek nije bilo jasno što se zbiva.

Zatulila bi sirena, a vidiš njih kako se ogledavaju oko sebe, kao da nešto broje, ili pogledavaju na sat misleći da je možda tri popodne pa to tuli iz tvornice za kraj radnog vremena. Drugi bi panično počeli trčati u svim smjerovima, razmišljajući koje im je sklonište najbliže. Ali treći, oni su bili najzajebaniji. Uvijek su hodali u skupinama i kad bi počelo, samo bi se okupili, prebrojali i mirno i nepogrešivo krenuli prema najbližem skloništu. Kao tek rođene kornjače prema moru. Prognanici.

„Ajde, gotovo je, postavi stol.“

Otišao sam do vitrine, uzeo tri tanjura, tri vilice i tri noža. Salvete nismo imali, ali ostalo je nešto toaletnog papira pa sam za svečani nedjeljni ručak presavinuo tri komada i od njih napravio ubruse. Ne znam zašto, jer tim listićima ne možeš obrisati ni guzicu, a kamoli usta. Ma pile je to, čovječe, a pile zaslužuje salvetu. Valjda.

„Šta to radiš?“

„Kako šta radim, postavljam stol.“

Tišina je parala zrak, a onda je stari uzeo jedan tanjur i snažno ga zafrljačio u zid. Stresao sam se, a onda mi je sinulo. Danijel.

* * *

- Hajde, lepotani, na noge lagane! Šta je ovo, kakvo je ovo izležavanje?! - vikao je vodnik Brko, gegajući se sporo između dva reda kreveta na kat.

- Šta se dernjaš, Brko - došlo je s kraja oveće prostorije.

- Šta?! Ko je to reko?! Nisam ja za tebe Brko, nego vodnik Brko... ovaj, vodnik Stanojevi... Ajmo dvadeset, svi!! - stresao je glavu kao da pokušava resetirati pokvareni stroj.

Kreveti su počeli jače škripati, a mumljanje i negodovanje napunilo je prostoriju, već i tako dobrano ispunjenu smrdom loše opranih ili neopranih čarapa.

- Kakav svinjac! I vi ste mi neka Garda. E, da ste vi videli šta je Garda bila nekad... Svi su se ponosili da su Titovi gardisti, a ne ovo danas... - odmahivao je glavom vodnik Brko. - Ajmoo! Jedan!... Dole na pod! Dva!... Tri!...

- A u pizdu materinu - tiho je kroz zube procijedio Danijel.
- Ne razumem te, prevedi - dahtao je Jovan.
- A u pičku materinu.
- Ha, ha, ha, tako bre. Jebote ovog Brke, ubija me taj kreten.
- Ma dobar je on, samo živi u prošlom svršenom vremenu.
- Ma ko ga jebe,... uf..., daj bre, šta od pet ujutru već mora ovako da nas zajebava?

Vodnik Brko izbrojao je dvadeset sklekova i zaderao se:

- Za deset minuta da ste vani, obrijani i opeglani! Nemoj ko da mi kasni, riljaće mi WC do smaka sveta! Jasno?!
- Jasno, druže vodniče! - odvrtila je uglas smrdljiva prostorija.

Bio je vruć srpanjski dan, asfalt vojarne topio se pod nogama gardista već od ranog jutra, kad su uredno posloženi čekali u redu za doručak. Vječite splachine, gardistima su ipak servirane malo ljepše nego običnim prašinarima. Ili su barem oni tako mislili, nadajući se da im se dril koji prolaze negdje vraća. Jutros je bio burek sa sirom na redu. Ili savijača, kako je svaki put uporno govorio Faruk, svima već dosadan s pričom o bureku, koji može biti samo s mesom, i savijači s bilo čim drugim. Bilo je fora prvi put, bilo je možda fora i drugi i treći put, ali svaki put iznova slušati litaniju o bureku drugima je već opasno počelo ići na živce.

No ovog jutra Faruk nije rekao ništa. Šutio je i gledao tupo u svoju savijaču, kao đon tvrdo, hladno tijesto s tek pokojim grumenom žute smjese koja bi samo u posebnim okolnostima mogla biti nazvana sirom. Ali bile su posebne okolnosti, a opet, nikome nije padalo na pamet koristiti ih za raspravu o siru. Čak ni Faruku, koji je u tome bio doktor.

- Matori, jes čuo? - tiho je, osvrnuvši se lijevo i desno, prozborio Jovan.
- Šta? - nezainteresirano je odvratio Danijel žvačući svoj đon sa sirom.
- Kako šta, jebote, pa da se ide na tvoje.

- A, to, ma pusti ljude, pričaju gluposti.

- Ma nemoj me jebat, matori, pa proglasili neovisnost, jebem vam sunce, sad bi se odcepljivali. Šta misliš da će to da prođe bez sranja?

- Pa stara je to fora, šta hoćeš. Ovi bacili nekoliko bombi pa odma rat. Ne ide to tako.

- Ma kurac ne ide, čačkaj mečku pa ćeš da vidiš kako će ti vrati. Cap, i ode glava.

- Ma. Otišli vam i Slovenci, pa nikom ništa.

- Ko jebe Janeze, matori, oni nemaju more.

Ono što nitko nije znao, pa ni Jovan, ležalo je kao tajna na dnu Danijelovog ormarića. Već nekoliko mjeseci, otkako su pojačano počele pristizati vijesti o sukobima u Hrvatskoj, pomaljalo se jedna misao u Danijellovoj glavi, miješala se s vizijama kuće, asfaltiranim sunčanim padinama po kojima se spuštao na komadu drvene ploče s potrošenim ležajevima umjesto kotača, vjetrom koji mu je u nosnice unosio miris za koji će tek puno kasnije znati da je miris osoljenog zraka. Sve ga je stiskalo, ništa nije bilo na svom mjestu, prijetilo je da će ga razložiti, potpuno mu poremetiti planove da životom kroči korak po korak, s lijeve na desnu nogu, jednostavno i neopterećeno. Znao je da nešto mora poduzeti. Znao je i što. Misao je bila sve jača i neizdržljivija i na kraju nije bilo dvojbe: pokupit će ono malo civilnog života koji mu je preostao na dnu ormarića, strpati ga u vojni ruksak i otići. Dezertirati.

- Krghhh..., kahhh... hhh... - odjednom se začulo sa susjednog stola. Danijel i Jovan podigoše glave da pogledaju što to proizvodi te čudne zvukove. I ostali su pogledali, a imali su što i vidjeti. Faruk se uhvatio za vrat i iskolačenih očiju ispuštao neartikulirane glasove. Ni za Danijela ni za Jovana nije bilo sumnje: Faruk se gušio.

Danijel je bio prvi pored njega, pridigao ga je iz stolca, uhvatio objema rukama ispod rebara i nekoliko puta snažno stisnuo. Ništa. Faruk se i dalje gušio. Danijel se još malo bolje namjestio, čak ga je i podignuo na sebe i opet nekoliko puta stegnuo. Ništa. Pripremao se na isti postupak i treći put, kad je zakoračivši korak nazad zapeo za nešto, izgubio ravnotežu i zajedno s Farukom na prsima pao na pod. Tako je snažno lupio glavom da mu se u prvi mah zacrnilo, a onda se sve stravično usporilo.

Kao kroz magloviti tunel, vidio je iskežena lica nepoznatih ljudi i među njima, činilo mu se, Jovana, a onda je nešto bljesnulo, možda je to bio nož, i tada je pomislio kako su Farukove uši neobično ljubičaste, kao moruzgve koje je nekad davno draškao prstima, ostajući ispod

površine mora puno dulje nego što su mu pluća dozvoljavala, grčeci se opčinjen i misleći: samo još malo, još nekoliko sekundi, i desit će se nešto ludo, nešto predivno.

A onda su došli zvukovi: škripanje stolaca po betonskom podu, zveckanje noževa i vilica, razbijanje čaša. I glasovi: „Drži ga!... Mirno!... Makni mu te ruke!... Neka neko zove sanitet!...“

Težina s Danijelovih pluća polako je nestala, zvukovi i slika počeli su se poklapati i on se lagano pridigao. Trenutak mu nije bilo jasno što se dogodilo, nije znao ni koliko je vremena prošlo, ali kad je konačno došao sebi, nekoliko koraka dalje od njega ljudi iz saniteta stajali su Faruka na nosila i trčeći ga odnosili izvan vojničkog restorana. Opipao je bolno mjesto na glavi, i na ruci osjetio toplu tekućinu.

- Daj da vidim - rekao je Jovan. - Ma ništa ti nije, matori, ovo samo malo treba da se počisti i sve će bit OK. Tvrda je to glava ustaška.

- Bokte, šta je to bilo?

- A balija se skoro udušio burekom. Ne, savijačom jebote, ha-ha! A ti bi onda da ga spasiš hajmlihom, al šta će nezalica. Da mu ovaj nesvršeni doktor medicine nije prerezao gušu, balija bi sad paso travu u onom svom ahirajetu. Mada sam mu možda sjebo nešto, ko zna, možda više i ne progovori he-he.

- Ahiretu, četniku neobrazovani.

- Neobrezan, dašta! Ajde diži se, matori, šta se tu izležavaš.

Faruk više nije progovorio. Ali ne zato što su mu glasnice bile oštećene; na putu do bolnice iskrvario je i umro. Jovan je tvrdio da je učinio sve što je mogao, da su krivi ljudi iz saniteta koji nisu na vrijeme napravili što je trebalo. Danijel je to potvrdio i činilo se da će ostati na tome.

- Jovane – tiho je Danijel zazvao prijatelja koji je ušao u sobu taman kad su se svjetla pogasila.

- Šta je?

- Jesi riješio?

- Dašta.

- Jel idemo?

- Strpi se malo, matori.

- Ma zajebi, idemo – bio je odlučan Danijel, ustajući iz kreveta.

Dežuran je bio Mirko, prijatelj iz čete, pa nisu imali problema u iskrađanju iz zgrade. Posjeli su se na pod iza bine na poligonu, a Jovan je počeo vaditi pribor. Bočicu alkohola, bočicu vode, zamotanu vatu, limunsku kiselinu, savinutu žlicu, zipo-upaljač, dvije šprice i, najvažnije, mali smotuljak cigaretnog celofana.

- Matori, kad ja ovo sve vidim, al mi srce zaigra. Uuu, rusha... – rekao je Jovan, primjetno se znojeći po čelu.

Danijel je zapalio cigaretu. I on je bio nestrpljiv, ali znao je koje sve pripreme mora izvesti uvijek preoprezni Jovan, kralj čistoće. Prvo je alkoholom natopljenom vatom obrisao savinutu žlicu i stavio je u bocu vode. Zatim je otvorio celofanski smotuljak i istresao smećkasti prah u žlicu.

- Čisti suhi prah, matori, ovo uopšte neće trebati mešati.

Otpakirao je jednu špricu, potegnuo vode i natopio prah. Usuo je u smjesu i limunsku kiselinu te zapalio zipo. Svjetlo upaljača obasjalo je dva znojna čela iznad četiri gladna oka. Jovan je zatim alkoholom temeljito oprao prste i smotao kuglicu vate, koju je potom ubacio u žlicu. Preostalo je još samo uvući sadržaj u dvije šprice i pripreme su službeno mogle završiti.

Danijel je kao po diktatu pružio ruku. Posao će po običaju odraditi Jovan, koji je u tome bio car, mislio je Danijel. Ipak je nekog vruga naučio u tih nekoliko semestara medicine u Beogradu. Zato je valjda uvijek sam sebi ubrizgavao; nikome nije dozvoljavao da petlja s njegovim venama.

- Matori, kad bi svet trebao vene manekene ti bi bio jebeni top-model! Ma vidi ovo, bre, moglo bi Stervej tu heven da odsviram na njima. U šta sam ljubomorani!

Spretno je ugurao špricu u Danijelovu venu, povukao malo krvi za svaku sigurnost i krenuo do pola, oprezan kao uvijek. Danijel je odmah kimnuo glavom i Jovan je ispraznio špricu u njega, konačno prešavši na svoje presušene vene.

Udar je bio moćan. Danijel je osjetio jako lupanje srca, glava mu je klonula, a usta su mu se razvukla u blaženi smiješak.

- U jebote, dobar je - rekao je nazalnim glasom, počevši se usporeno po nosu.

- Naravno da je dobar, Cigo uvek ima najbolje - odvratio je Jovan, u taj trenutak ubrizgavajući smjesu u svoju žilu.

- Ha, ha, ha, matori, ja živim za ovo!

Neko vrijeme samo su se blaženo smijali, naslonjeni na temelje bine, a onda su obojica posegnuli za cigaretama. I jedan i drugi voljeli su nikotinsko podizanje.

- I tako nam ode balija - rekao je Danijel pognute glave.

- A jebiga - odvratio je Jovan usporeno.

- Jebeš državu koja Bosne nema.

- Ma kome, matori, treba ta Bosna?

- Nama, Hrvatima.

- Pa uzmite si je onda. Uzmite si svoj dio.

- E, vi uzmete svoj i mirna Bosna.

- Ha, ha, dašta. Al gde ćemo mi bez mora. Nećemo to da vam damo tako lako.

- Ma uzmite si sve. A mi ćemo otići u Italiju. Brutti Slavi.
- Ma boli mene uvo za vaše more dok su mi vene site, ali kažem ti šta će da bude.
- Bit će šta mora biti – rekao je Danijel i sporim pokretom ruke obrisao slinu koja mu je kapnula s donje usne.

Dva žara cigareta još su se neko vrijeme naizmjenice palila i gasila. Danijela su podsjećala na krijesnice koje su kod kuće lebdjele za noćnih bezbrižnih druženja. No ovih krijesnica uskoro je ponestalo, pa je preostalo malo razloga za ostanak.

- Idemo, matori, dosta je bilo izležavanja, oću u krpe – rekao je Jovan.

Danijel se trgnuo kao iz sna, ustao i krenuo za Jovanom prema spavaonici. Legao je u uniformi. Odlučio je da nema što odgađati. Nije bio siguran kako će točno izvesti cijelu operaciju, ali znao je neke rupe u ogradi i mjesta na kojima se uz malo sreće može neprimjetno izvući iz kasarne. A onda će već lako, civilna odjeća trebala bi svrnuti pažnju s njegove vojnički ošištane kose.

Osjećao je kako mu adrenalin struji tijelom. Očekivao je da će ga seansa s Jovanom usporiti, da će se možda i predomisli, ušuškati se u krevet i zaspati snom pravednog gardista. Ali nije. Bio je sigurniji nego ikad. Noćas ide, pa kud puklo. Ne može si dozvoliti donošenje odluka u konvoju koji je već krenuo prema Hrvatskoj, ako do toga dođe.

Vrijeme je sporo prolazilo, ali morao je sačekati da svi zaspu. Nije mu trebalo da ga itko pita kuda će s tim smotuljkom pod miškom, ponajmanje Jovan. Ali Jovan je već hrkao na krevetu ispod njega. Taj čovjek je stvarno mogao zaspati u sekundi, mislio je Danijel.

Nije mogao više čekati. Ustao je, pokupio već zamotanu civilnu robu iz ormarića – traperice, majicu i tenisice – i tiho se iskrao iz spavaonice, pa iz zgrade. Koristio je zasjenjene dijelove kasarne, koju je dosta dobro poznao. Ipak je ovdje proveo cijelu vječnost, ili mu se barem tako činilo u najtežim danima, kada bi uperio pogled na zapad i počeo razmišljati o kući, o ocu i bratu koji se sigurno pitaju što je s njim, možda se bojeći da bi ga mogli izgubiti. Nakon što su izgubili majku, to bi ih dotuklo. Razmišljao bi i o životu koji je vodio do regrutacije, kojoj se na kraju gotovo i razveselio, misleći da će ga konačno nešto prodrmati, pa bila to i vojska u koju nije vjerovao. Potucao se dotad ovamo i onamo, trošio očevo bezgranično strpljenje vjerujući da je nedodirljiv, da mu nitko ništa ne može i da mu nitko nikad neće ništa nametati. Pogotovo kad se osamostali. Ali na to je ipak trebalo pričekati. Stari je

donosio hranu na stol, brat je trošio svoj dio, ali ostajalo je i njemu za preživljavanje i uživanje u vlastitoj superiornosti koju nije pametno previše čačkati. Uvijek je znao da ne treba srljati i previše se truditi, jer bi se lako mogao razočarati. Treba ostati u svojoj priči, a dobre stvari već će doći.

Dobra stvar bila je da je lako pronašao rupu u ogradi koju su već nekoliko puta iskoristili da bi pobjegli u grad. Ali ovaj put bilo je drugačije. Ovaj put se više neće vratiti. Srce mu je lupalo, adrenalin mu je i dalje luđački kolao tijelom. Dobro, to je sad to, mislio je, sada mu valja odbaciti uniformu i navući civilku, a onda će dalje vidjeti gdje je.

Nije mu trebalo dugo do centra, uostalom navikao je na hodanje. Dril je u kasarni bio priličan. Ali tresao je glavom svako malo kad bi se uhvatio da broji korake i da su savršeno odmjereni ispod ispravljenih leđa i podignute brade. Sam je sebi bio kao šaka u oku opuštenom gradu, pa je gurao ruke u džepove i grbio ramena, pokušavajući izgledati što prirodnije. Bilo mu je to i smiješno u neku ruku, jer se podsjećao kako ga je majka ispravljala, govoreći da će mu ostati grba koliko se nepravilno drži. Da ga je barem sada mogla vidjeti, mislio je, uspravljenog kao da je progutao metlu.

Udahnuo je friški beogradski zrak i pomislio kako je sloboda varljiva stvar. Prvi put se našao prestravljen pred pitanjem: što sad? Ideja da će biti bjegunac od nepravde činila mu se romantičnom, pomalo filmskom, ali u stvarnom životu postoje države, postoje njihove granice i njihove vojske, postoje dokumenti koji te barem donekle određuju, propisi koje ne možeš ignorirati. Sve je to sada bilo u magli neizvjesnosti. Dokumente nije imao, država u kojoj se rodio raspadala se, granice su postajale sve poroznije, a iz vojske je dezertirao. Mislio je da će se osjećati nesputanije, ali svijet ga je još uvijek pritiskao i osjećao je da bi još uvijek mogao previše toga izgubiti da bi se smatrao doista slobodnim.

Odlučio je bulevarom doći do autoceste za Hrvatsku pa podići palac i nadati se najboljem. Znao je da mora biti oprezan i čuvati se i vojne policije i milicije. Nije puno razmišljao o posljedicama, ali bilo mu je jasno da kazna za dezertiranje ne bi bila blaga. U sekundi ga je oblio znoj, no onda je samo jače uključio osjetila, osvrnuo se svuda oko sebe i shvatio da mora nabaciti opušteni izraz lica ako ne želi da baš svi primijete da on tu ne pripada. Stresao je ramena i nastavio prema autocesti.

Nadao se da će palac brzo profunkcionirati jer nije znao tko mu dolazi u susret. To su najčešće bila samo dva svjetleća automobilska fara, iza kojih je mogao biti bilo tko. Ali mogao je biti i jedan, kiklopski, kao ovaj koji mu se upravo približavao. Podigao je palac, nije

bio u poziciji previše birati, a i pretpostavljao je da službena lica ne bi išla okolo u neispravnom vozilu.

Kiklop se počeo zaustavljati uz zaglušujuću škripu kočnica i zanošenje lijevo i desno. Kad je konačno stao pedesetak metara dalje, Danijel je vidio da na crvenom prašnjavom yugu u oblaku bijelog dima ne radi niti jedno stražnje svjetlo. Podsjećao ga je na umornog, šepavog psa koji bi najradije legao. Suvozačka vrata su se otvorila i Danijel je povirio unutra.

- Dobra večer – rekao je muškarcu od kojih sedamdeset godina.

- Zdravo, sinko, uđi!

- Hvala. Dokud idete?

- Saće tebe čika Jovo odbaci dokle oćeš. De si krenuo vako kasno?

- Pa ja prema Hrvatskoj, a vi dokle možete.

- Aaa mali Hrvat! Ili ideš maloj Hrvatici u posetu! Ja ti idem do granice, ima tamo jedno selo, pa ti dalje kako znaš. Aj!

Ušao je u auto koji se iznutra činio još prljaviji, ako je to uopće bilo moguće. Slama, blato, masni papiri, otvorene konzerve, ostaci hrane, a na stražnjem sjedalu odrpane jutene vreće pune nekakvih stvari. Rukom je razgrnuo smeće sa sjedala, nogom smeće s poda i sjeo. Kad je zatvorio vrata, shvatio je da postoji konkurencija smradu vojničke sobe noću, pune neoprane, znojem natopljene odjeće i blaženih noćnih prdaca. Sva sreća, bilo je ljeto pa je mogao otvoriti prozor.

- Aj molim te, nemoj, ako baš ne moraš, ubije me promaja – rekao je molećivo starac. – Nego, de ćeš ti tako kasno? I de su ti stvari?

- Ma duga priča, deda.

- Pa imamo, bre, vremena, nije ovo mercedes, a do granice je još mnogo.

- Idem na dopust iz armije.

- E jes ti duga priča... Kući te puštaju, a? Dobro je to. Kad sam ja...

Danijel ga više nije slušao. Toplina u autu, smrad truleži, znoja, pokvarene hrane, činjenica

da je sad barem za neko vrijeme na sigurnom, sve se to sručilo na njega pa je pokleknuo pred umorom. Adrenalin bjegunstva malo je splasnuo pa su mu i kapci otežali. Čuo je udaljen starčev glas, ali nije se trudio razaznati o čemu priča. Sad mu je trebalo samo malo odmora. Kad dođe do granice bit će novih uzbuđenja, mislio je.

- A da si mi zapalimo po jednu, a? - rekao je glasno starac i prenuo Danijela. - Umoran, a? Mora da vas u armiji dobro teraju. Ja ću malo da zastanem, protegnem noge i napravim smotku pa možeš da mi se pridružiš ako oćeš.

- Može, deda.

Stali su na proširenju ceste. Starac je ugasio auto i odnekud iza sjedala izvadio požutjelu kesu s duhanom i snop loše otrgnutih papirića. Danijelu se činilo da su od papira u koji se umata kruh. Pružio je jedan Danijelu, koji ga je prihvatio, pa su uskoro obojica pušila uz put, obasjani diskretnom mjesečevom svjetlošću.

- I tako, sinko, kući, a?

- Kući, deda, kući. A vi? Di vama dođe kuća?

- A to ti je jedno selo pored granice, Batorovci, malo kad ko tamo dođe. Al nemoj da ga brkaš s Batrovcima, to je susedno selo, niže niz reku Bosut, na samoj novoj granici, nećemo baš reći prijateljsko he he. A nije baš ni niz reku, čudno ti je to, još su stari govorili da Bosut do podne teče na jednu, a od podne na drugu stranu. A mi smo na samoj reci. Ali niko ne dođe. I dobro je tako, ne žalimo se. Znaš kako kažu, najsigurnije ti je švercat ispred milicije, tako i mi, tu smo pored glavnog puta, ali ko da smo na kraju sveta. Ja eto ponekad odem do Beograda ako šta treba da se reši ili ako kome šta treba u selu, malo ko iz sela uopće izlazi. A i šta bi izlazili, svet je tamo puno lepši, da znaš. Tako ti je to - rekao je starac i otpuhnuo dim, ali onda je nekako čudno trznuo glavom pa mu je nešto ispalo iz usta na pod. Danijel nije odmah vidio što je to, ali onda je starac okrenuo glavu prema njemu i demonski se nasmijao potpuno izobličena lica i isplaženog jezika. Kao da mu je usta zamijenila trula raspuknuta šljiva iz koje viri mesnati crv. Danijel se nadao da je uspio sakriti izraz iznenadnog straha i gađenja na licu.

- Jevem ši šunče, kako šamo išpade - frfljao je starac dok je čistio protezu o rukav. Kad je

bio zadovoljan, samo ju je gurnuo natrag u usta. Danijelu se okrenuo želudac.

- Nemam svoje zube odavno. Tako ti je to na selu. Ajde da krenemo - rekao je i krenuo prema autu.

Šutke su se vozili. Yugo se drečao kao da ga kolju, a išli su jedva osamdeset kilometara na sat. Danijel se sjetio žutosmeđeg Markovog yuga. Kako li su samo bili sretni kad ga je dobio od starog. Hvalio ga je kao da je ferrari. Bila je to verzija za američko tržište. Sjetio se kako su se smijali kad su ušli u njega, Marko se udobno zavalio u vozačkom sjedalu a onda je propao naslon. Što god kasnije radili, svako malo taj je naslon propadao, pa i usred vožnje. Bezbrizni dani, mislio je Danijel, sumnjajući da će se ponoviti. Sad je dezertar. Bez obzira na sve što će se dalje dešavati s njegovom državom, s kojom državom, pitao se, stvari nikad više neće biti iste. Morat će se početi određivati prema njima, i slutio je da odluke neće biti lagane.

- Mali! Ej, mali! - čuo je Danijel kroz polusan kako ga starac doziva. Prenuo se i protrljao oči. - Čuješ, ma de ćeš sad preko granice ovako kasno, aj ti sa mnom lepo kući pa se naspavaj pa ćeš sutra svojoj maloj Hrvatici. Ako se dosad nije ukiselila, neće ni za ovu noć, he he.

Imao je starac pravo, činilo se i Danijelu. Bio je umoran i sada mu je najviše trebao miran san. A Hrvatska neće nikud pobjeći.

- Dobro, deda. Može.

- Nije ti to hotel, ja spavam na slamarici, a imam još tu jednu na kojoj će da ti bude sasvim dobro.

- Ma nema veze, deda, da znate vi di sam sve ja spavao...

Ubrzo su naišli na skretanje s autoceste, pa je yugo opasno zastenjao kad su sišli na lokalni put. Lijevi žmirkavi far bacao je siromašni snopić svjetla naprijed na usku, grbavu cestu, a starac uopće nije smanjio brzinu pa se Danijel nadao da dobro poznaje put kojim idu jer njemu se činilo kao da nemilo jure. Širom je otvorio oči, objema se rukama uhvatio za sjedalo i snažno ga stisnuo. Nije znao zašto, ali nije htio pokazati starcu da se boji.

Odjednom mu se učinilo da je ugledao sjenu, kao neko pogrbljeno biće pored puta.

Podsjećalo ga je na puzeće dijete.

- Pazi! - viknuo je.

Udarac je bio snažan, ali yugo je jedva malo skrenuo s pravca. Starac nije smanjio gas.

Okrenuo se prema Danijelu.

- Ma to ti je samo svinjče iz Batrovca. Verovatno pobeglo iz svinjca. Jedan manje, he he - iskezio se i dalje gledajući u Danijela.

- Samo dajte da živi stignemo.

- Ma ne brini, mali, vozim ovuda već sto godina.

Do starčevog sela vodila je prašnjava, još uža cesta. Malo šume, pa malo njive, pa oronule, starinske kuće razbacane lijevo i desno od prašnjavog puta. Danijelu se činilo kao da je upao u vremenski stroj koji ga je vratio u neko daleko doba iz školske lektire. Starac je konačno usporio, pa su se kroz selo kretali vrlo polako.

- Svi već spavaju, pa nema smisla da ih budimo - rekao je starac parkiravši auto pred posebno oronulom, malom kućom.

- Nije neka, al je moja. Imam dve sobe, u drugoj je tvoja slamarica pa se ti lepo odmori. Ja ću nam skuhati čaj od trava koje berem a naće se i koja smotka. A?

- Može, deda, sve pravo govorite.

Danijel se iznenadio kad je shvatio da vrata kuće uopće nisu zaključana. Ušli su u prostoriju koja je očito služila kao kuhinja i dnevni boravak i iz koje se širio smrad ustajalosti i truleži. Na podu je bilo slame, a na desnoj strani nalazio se otvor koji je vjerojatno vodio u spavaći dio. Obzirom na smrad koji se širio iz kuhinje, a koji nije bio puno drugačiji od smrada iz auta, Danijel je pomislio da mu spavanje u starčevoj kući i nije bila najbolja ideja. Ali sad je bio tu i iskoristit će starčevu gostoljubivost, skupiti energije i sutra promisliti kako će preko, u Hrvatsku, kući.

Starac je upalio vatru u starom štednjaku, skuhao čaj, smotali su si po cigaretu i sjeli za mali kuhinjski stol. Bilo je nesnosno vruće.

- Vatra i čaj, zimski ugođaj - rekao je Danijel.

- Još deset takih, gusle i eto ti pesme.

- Deda, ja sam gotov, očete mi reć di spavam pa da ja malo ubijem oko do sutra?

- Jašta, mali, samo ti popi čaj do kraja, biće ti to dobro. Idi u onu drugu sobu, tamo ćeš da nađeš slamaricu pa spavaj.

Danijel je otpio gorkog čaja, stresao se i krenuo prema sobi.

- Hvala na svemu, deda.

- Ma aj.

Soba je bila mala, na podu uza zid doista je bila slamarica, bez ikakve posteljine, a pored nje nalazio se stolac na tri noge. Danijel je osjetio golem umor, pa nije previše htio razmišljati o skorom lijeganju u tko zna koliko staru slamu. Čak mu se malo i zavrtjelo u glavi, ali to je pripisao smradu i premorenosti. Legao je na slamu misleći da će odmah zaspati, no u glavi mu je počelo bubnjati. Osjetio je nemir i u nogama, koje su ga počele boljeti iznutra, iz kostiju, ne dajući mu da ih drži mirno. Uplašio se, ali onda je shvatio što bi moglo biti. Iako je mislio da je nemoguće, možda su to ipak bili prvi znaci heroinske krize. Jasno, prisjećao se, sve je krenulo kao lagano zezanje tu i tamo s Jovanom, ali vrlo brzo je u nedostatku višeg smisla u bilo čemu što se radilo u kasarni, heroin postao blaženi izlaz. Vikend-seanse protegle su se i na tjedan, a u zadnje vrijeme gotovo da nije prošlo dana da se nije uzelo. Sjećao se kako ga je Jovan nagovarao na iglu: „Pa gledaj mene, matori, kad se urokam kako kljucam, ko koka po bašti, i treba mi duplo manje nego tebi, bre, a i tako sve na kraju pojedeš jer ti uđe u grlo kad vučeš na nos. Slušaj doktora kad ti prepisuje lek, igla je majka.“

Nije još prolazio krizu, ali pričao mu je Jovan kako to izgleda. Počinje nemirom u nogama, koji je po opisu bio upravo ovo što mu se sada događa. Još uvijek nije mogao vjerovati da je dotud došlo. Oblio ga je znoj, sada više nije znao je li od krize ili od panike što bi ovo mogla biti kriza. Shvatio je da se mora smiriti. Utjehu je našao u činjenici da se nije pretjerano dugo intenzivno drogirao pa nije očekivao tešku i dugotrajnu muku. Uostalom, tu je na ležaju, kakvom-takvom, a ne u nekoj šumi, ili rijeci kojom pokušava prijeći preko u svoju zemlju. Tješio se da će to preživjeti bez problema i u samo jednoj noći. Tako mu je uostalom i Jovan govorio, da će mu prva kriza vjerojatno biti kratka, jer ovo čime se drogiraju i tako je smeće, a ne pravi heroin. „E, matori, da ti znaš šta je pravi heroin. Tiger, bre. Belo ko sneg. A ne ovo popišano govno. Kad tiger naleti u grad, džaneri samo padaju, ko muve, bre. Niko ne zna da se uroka, svi na lopate bacaju u vene a ne može tako. Pa dovoljno je da ga utrljaš

u zube, matori, i već deluje. Na prst, u usta, i kljuc.“ Sva sreća pa nije bilo tigera u kasarni, nego samo žutog popišanog govna, mislio je Danijel, uzdajući se u jednonoćnu krizu.

Noge su ga počele sve jače boljeti, i nemir u njima bio je sve veći pa ih je tim više morao micati. Ni glava nije popuštala. Pokušao se pridići na ležaju, ali nikako nije mogao pomaknuti gornji dio tijela. Oči su mu se priviknule na mrak, a nešto je mjesečeve svjetlosti ulazilo kroz prljavi prozor. Sjenke lišća na stropu igrale su svoju igru, pomicale se u skladu s noćnim vjetrom. A onda su se počele spajati. Obli rubovi sjenki su se zaoštrili, podsjećajući na kandže. Danijel je nakratko žmirnuo, želeći poništiti tu sliku, ali ništa se nije promijenilo, sjenke su sada bile potpuno našiljene i prijetile da će ga rastrgati sa stropa. Jeza se penjala uz Danijelovu kičmu, srce mu je počelo aritmično lupati i miješala se u njemu želja da zaplače, da zatvori oči i prepusti se nemani da ga odnese, s mišlju da su kandže zarobljene na stropu, da ne mogu doći do njega, da je sve to samo obmana. Prisjetio se iskustva haluciniranja s Jovanom, kada je ovaj donio neke tripove za koje je tvrdio da su lagani i samo za smijanje, no onda su halucinacije počele izvlačiti Danijelove strahove. Da nije bilo Jovana, koji je osmislio božićnu jelku za Danijela i svaku sljedeću lošu halucinaciju pakirao u prigodni poklon i stavljao ju pod zamišljeni bor, tko zna bi li Danijel to bio preživio. Ali sada nije bilo Jovana da za njega smišlja božićne jelke, a nije uzimao ni tripove da bi halucinirao. Osjetio se sam i potpuno nezaštićen. Otvaraju li se sada vrata njegove sobe, pitao se, ili je i to sve obmana.

Kandže su počele škripati po stropu, zvuk koji je Danijel jasno čuo bio je poput struganja nokata po školskoj ploči. Kandže se ljute, zarobljene su i čekaju svoju priliku da se oslobode okova dvodimenzionalnosti. Dotad će mijenjati veličinu i oblik. Plašiti ga. Prijetiti mu. I škripati.

Iskeženo malo lice tankih, iskrivljenih očiju, čiji je dah Danijel mogao osjetiti na svojem obrazu, potpuno ga je paraliziralo. Stisnuo je jače rubove slamarice i u punoj svijesti čekao da ga rastrgaju naglašeni oćnjaci, s kojih je curila slina. A onda je nešto povuklo to lice, koje je jauknulo. Čuo je pucanj biča, ili nešto slično, a onda je magla prekrila njegov vidokrug. Soba se počela okretati, bilo mu je mučno, činilo mu se da će povraćati, ali nije se mogao ni pomaknuti, pa je mislio da će se ugušiti u vlastitom sadržaju želuca, ako popusti. A osjećao je kako popušta. Nezaustavljivi kiseli val krenuo je prema grlu i Danijel je pomislio da je gotovo. Ali nešto mu je povuklo glavu i on se u konvulzijama počeo prosipati po podu. Oči su mu se napunile suzama, sve mu se i dalje vrtjelo i ponovno je poželio da sve samo prestane, cijena mu je bila nebitna, samo da sve prestane.

Opet je ležao na leđima. Kandže su nestale sa stropa, po kojem su se samo bezbrižno igrale sjenke lišća. Bila je to samo loša halucinacija, pomislio je pokušavši obrisati usta. Izgledalo mu je kao da je heroin puno gori nego što mu se isprva činilo. Još uvijek se nije mogao pomaknuti s kreveta, i to ga je zabrinjavalo. Ali barem nema više groznih halova. I opet se sav naježio kad se prisjetio onih kandži i iskeženog lica sa slinavim očnjacima. Pomislio je kako je stvarnost predivna, shvativši da je u isto vrijeme i nevjerojatno krhka. Pokušao je pomaknuti tijelo, da se barem malo pridigne, protegne noge, ali i dalje je bio nemoćan.

Buljio je u jednu točku na stropu, a onda začuo škripu vrata. Pokušao je nešto reći, ali samo je nerazumljivo zamrmeljao. Na ulazu nije bilo nikoga, a sobu je počeo puniti bijeli dim. Ili nije. Vrata su bila zatvorena, samo mjesečeva svjetlost je ispunjavala prostor, nije bilo nikakvog dima. Uplašio se. Nije gotovo. „Hijuuuu!“ netko je glasno zavikao pored njegova uha. Instinktivno je pogledao na tu stranu i na sredini sobe ugledao osam sitnih tijela koja skaču jedno preko drugog i zubima si otkidaju udove. Mučnina mu je udarila u grkljan, a nešto mu opet povuklo glavu i on se isповраćao na pod. „Popi popi popi popi popi...“, čuo je jednu te istu riječ. Gutao je koliko je mogao, bilo je prilično gorko, a onda je kroz suze vidio starca koji ga je dovezao ovamo. Imao je blag izraz lica. Legao je nazad, osjećajući kako gubi svijest.

„... ustaška propaganda... bombe pale na Vukovar... dve detonacije...“, učinilo se Danijelu da čuje pucketavi zvuk radija. Onda zvuk mijenjanja stanice. „Jučer u večernjim... četnici su granatirali Vukovar... sveto... nastradalo dijete...“ A onda muk. Ništa se više nije čulo dok je Danijel pokušao otvoriti oči. U sobi nije bilo nikog, i nesnosno je smrdjelo, a on se i dalje nije mogao pomaknuti. Ipak je pomislio da je sve u redu jer mu se činilo da je barem povratio kontrolu nad umom.

Pojavilo se poznato lice starca. Danijelu je izgledalo kao da se jako iznenadio kad ga je vidio.

- E, mali, nešto je tebe gadno uvatilo. Jel me čuješ?

- Čujem, deda - jedva je odvratio.

- Ne znam kolko ovde već ležiš, al nije malo. Samo si nešto bunco i povraćo. Ne znam da sam to nekad video. Aj popi malo ovog čaja, biće ti bolje.

Starac mu je nagnuo glavu i ulio nešto gorke tekućine u usta. Zatim je začuo neku buku izvana pa je otišao do prozora. Danijel je iskoristio priliku da pljune dobar dio tekućine koju mu je starac dao. Nije ga htio uvrijediti, ali nikako mu taj čaj nije pasao. Ponovio je to i opet kad mu je starac dao čaja, tako da ovaj ne vidi. Starac je potom izašao, a Danijel zatvorio oči. Nije znao koliko je vremena prošlo kad ih je ponovno otvorio, ali bio je mrak, a kuhinjsko svjetlo obasjavalo je dvije prilike na vratima.

- Kako je mali? - upitao je nepoznati lik odjeven u odrpano seljačko ruho.

- Dobro, spava - odgovorio je starac.

- Jes mu dao čaja?

- Jesam. Jeste sve napravili?

- Jesmo. Sve je spremno.

- Šta... - zaustio je Danijel nešto pitati, ali nije uspio od slabosti.

- A, probudio nam se mališa! - rekao je nepoznati lik. - Nemoj ti ništa da se brineš, za sve ćemo se mi pobrinuti. Jel tako Ilija?

- Jašta, šefe - odvratio je starac.

- Vukadine! Hraniša! Ajt ovamo da ga ponesete! - zaderao se nepoznati.

U sobu su ušla dvojica u slične dronjke obučenih seljana. Kad su se približili, Danijel je osjetio smrad znoja, balege i alkohola. Lica su im bila čudna, Danijel nije mogao točno razabrati u mraku kad su ga obuhvatili pod miške, ali činilo mu se da su prilično deformirana, jedno drugom nalik.

- Pa mogao si ga malo oprati, Ilija, a? Sav je od govana.

- Izvini, šefe.

- Aj aj, vadite ga van.

Danijel je osjećao slabost u udovima, nije mogao samostalno hodati pa se oslanjao o dva znojava, kriva ramena kao o deformirane štake. One su ga izvele napolje, gdje je imao što vidjeti. Ispred ulaza u starčevu kuću okupio se silan svijet, većina s bakljama u rukama,

osvjetljavajući dvorište trošne kuće. Kad su izašli, rulja je počela neartikulirano galamiti od veselja. Dvojac je nosio Danijela kroz masu, a oni su ga doticali rukama. Kroz poluotvorene oči Danijel je primijetio da je jedna ruka koja ga je taknula imala samo dva prsta normalne veličine, dok su ostala tri bila kržljavi batrljci. Kad je malo pridigao glavu i bolje pogledao likove oko sebe, shvatio je da je sve puno deformiranih oblička. Neke od onih prilika koje su se činile mlađe, niže rastom, bile su gotovo potpuno izobličene. Oči koje nisu u ravni, jedno veće od drugog, ili zatvoreno, iskrivljena usta koja otkrivaju krnje zube, kvрге po glavama po kojima ne raste kosa, uši različitih veličina... Danijel je trnuo od jeze, ali bio je nemoćan reagirati. Više nije bio siguran halucinira li, jer ovi što su ga doticali činili su se tako stvarnima, ali opet, nikad dosad nije iskusio ništa slično, bio je potpuno iscrpljen, sve je oko njega smrdjelo i činilo se kao neki ružan san iz kojeg će se evo baš probuditi. Možda je to to, pitao se zatvarajući oči. Možda samo treba zaspati i probuditi se u nekom normalnom svijetu.

- Šta se tako vučete, brže malo lenčine! - zaderao se poznati glas nepoznatog.

Danijel se trznuo, pridigao glavu i otvorio oči. Približavali su se rijeci, gdje ih je čekalo još ljudi s bakljama.

- Šta... - ponovno je zaustio nešto reći, ali i dalje preko usta nije htjelo ništa više.

- Ništa se ti, mali, ne brini. Šta ti ovde fali, a? - nepoznati ga je pogledao prodorno. - Imamo sve šta nam treba. Nema ovdje rata, nema da se tučemo jesil reko belo ili bijelo. Dobro nam je, lepo nam je, niko nas ne smeta, sve šta nam treba uzgojimo, ako nešto nema, donesemo. Ali niko ne dolazi, i niko ne odlazi, de ćeš bolje? I šta bi tamo vani, pa vidiš bre kako se kolju! Kolju ovi, kolju oni, Srbi, Hrvati, ovi, oni, samo da kolju. I kako sad ti u tom svijetu da preživiš? A kako siješ, tako i žanješ. To ti je najveća mudrost. I zašto onda da siješ u tuđoj bašti? To nema smisla. E baš lepo da si nam došo, znaš. Lepo da si ovde, a i tebi mora da je lepo. Ilija ti dao one trave, sigurno ti sve ptičice cijuču oko glave. A kad ti je tako lepo i kad je tako lepo da si ovde, onda stvarno nema smisla da odeš, jel tako il nije? Naravno da jeste. Tu će da ti bude lepo. I toplo. Grijat će te večna vatrića i ljuljat će te večni talasi. Ti si sretan čovjek, da znaš, došo u pravo vreme. Poslan da nas oslobodiš za večnost.

Probijali su se kroz rulju koja je klicala, napravivši koridor do rijeke. Ravno ispred njih Danijel je ugledao nekakav splav od pruća. Dvojac koji ga je nosio donio ga je do splava i položio na improvizirani ležaj. Nije imao snage oduprijeti se, ali polako je počeo vraćati kontrolu nad udovima. Sva sreća pa je ispljunuo starčev čaj, mislio je. No onda mu je dvojac

vezao ruke i noge za ležaj. Preplavio ga je očaj. Nije znao što napraviti. Zatvaranje očiju pred ovom nevoljom nije pomoglo, a za drugo nije imao snage. Kad su ga vezali, počeli su oko njega slagati sijeno, pruće i balvane. Po završetku, sišli su sa splava. Vika s obale postajala je sve glasnija. A onda je sve utihnulo. Danijel je pogledao na obalu i primijetio nepoznatog kako se s bakljom u ruci primiće splavu. Teatralno ju je dignuo u zrak, pogledao u rulju i bacio je na splav. Sijeno i pruće planuli su u trenu, a nepoznati je još samo nogom odgurnuo splav. Rulja na obali počela je urlikati.

Vatra je oko Danijela bila sve veća. Osjećao je njezinu toplinu. U očaju je počeo nekontrolirano micati rukama i nogama, u kojima mu se donekle povratila snaga. Nije osjećao nikakav napredak cijelu vječnost, ili mu se tako barem činilo. Vatra je već opasno šikljala u nebo zahvativši i njegov ležaj, a onda je uspio osloboditi desnu ruku. Uto ju je vatra zahvatila pa je rukom u plamenu odvezao lijevu ruku i obje noge. Osjetio je navalu adrenalina u krvi i iako je osjećao nesnosnu vrućinu po cijelom tijelu, ne znajući još gori li ili ne, otkotrljao se kroz vatreni obruč i spustio u blaženu vodu. Nije imao snage za plivanje pa se uhvatio za gorući splav da povрати dah. Pogledao je prema obali. Bio je već prilično daleko i činilo mu se da nitko nije primijetio da se uspio osloboditi. Uhvatio se za splav što je čvršće mogao, nemoćan za plivanje, prepustivši se volji riječne struje. „Do podne u jednom pravcu, od podne u drugom“, sjetio se starčevih riječi. Nadao se da ga, ponovno rođenog, rijeka vodi u pravom smjeru. Prema granici. Kući.

* * *

Kad je došao, nisam mogao vjerovati. Nismo imali nikakvih vijesti iz Beograda, ni da li je živ. Pisma su prestala stizati. A onda su počela žešća sranja. Bombardiranja. Vukovar. Stari se sve više povlačio u sebe, gledao televiziju po cijele dane. Prestao psovati svima srpsku mater. Dobio je bolovanje na poslu. Bojao sam se za njega.

A onda se jednog dana Danijel pojavio na vratima. Mršav, bolestan, pun krasti po cijelom tijelu, kao da je sav gorio. Ništa nije rekao, samo je stajao na vratima kad sam ih otvorio. Stari je zaurao iz dnevnog ko je, a ja nisam mogao ništa reći. Stajao sam i ja na vratima, ukipljen. Čudno je to, razmišljaš o trenutku kad će doći, letiš mu u zagrljaj, pa ga frajerski lupiš u rame i staneš u gard, on ti, kao nebrojeno puta prije, proda mošu lijevom, pa desnom, ti mlataraš rukama u pokušaju da se obraniš pa ti konačno zavalj lagani šamar i kaže nešto kao: „Pa di si, pićo?“ Onda se opet grlite i smijete.

Ili dolazi službeno lice, u nekoj uniformi, tko bi ih više pratio, u nekoj zelenoj, i govori: „Sa žaljenjem vas moram obavijestiti da je vojnik Danijel Žagarić poginuo na...“ A ti si se pripremio, znaš kako dočekati i tu vijest. Nema tu puno filozofije, umro je i nema ga više. Stisnut će te u grlu, ali nećeš zaplakati, primit ćeš kuvertu sa zahvalnicom i važno kimnuti glavom, kao netko tko je u sekundi ostario, shvatio što je život i smrt i da sada treba skupiti ostatke familije i nastaviti s ovim prvim, kako znaš i umiješ.

Ali ništa te nije pripremio na Danijelovu sjenku koja u crnim krastama ovdje ukipljeno stoji i iz čijih ugaslih očiju teku suze. Stajali smo u tišini jedan i drugi. I gledali se. Prošla je vječnost, a ja sam rekao: „Uđi.“ Ušao je šepajući. Desna ruka bila mu je zamotana u neki prastari zavoj. Nisam mogao vjerovati kad sam prepoznao staru crnu majicu kratkih rukava na Rolling Stonese. Nju je imao na sebi onaj dan kad je otišao za Beograd.

Stari se drugi put zaderao istim pitanjem, a onda se i on pojavio u hodniku. Na licu mu semafor. Zaletio se onako šepav prema Danijelu, mislio sam da će pasti, i počeo ga grliti i ljubiti, govoriti mu da je mislio da ga je izgubio, kao i majku, da to ne bi mogao podnijeti, zašto mu se nije javio, ma nema veze, bitno da si živ i zdrav, jesi zdrav, ajde uđi, sjedni, jesi gladan, šta ti treba, kakve su ti ovo rane, ici ćemo kod našeg Generalića da ti to pregleda, sjećaš se Generalića, isti je kao što je bio, i dalje puši tri kutije cigareta dnevno, znaš kako ono ima dupli stol u ordinaciji pa se dim cigareta širi posvuda dok on pacijentima govori kako bi trebali prestati pušiti ako puše...

Prvih dana Danijel nije puno govorio. Generalić mu je sredio rane, nije bilo većih problema, rekao je da će više-manje sve zacijeliti, da će kraste otpasti i da ne bi trebali ostati preveliki ožiljci. Puno je bio u svojoj sobi, slušao stare ploče na svom gramofonu. A onda je jedan dan izašao iz sobe nasmijan. Došao je do mene i prodao mi lijevu, pa desnu mošu. Nisam dugo ruku da se obranim od šamara, iako sam znao šta slijedi. Zagrlio me i pitao o svemu, kako u školi, kako je stari zapravo, zašto je stalno doma, kako ovo kako ono. Danijel se konačno vratio.

Počeo je ponovno izlaziti, viđao sam ga s Markom, koji je bio nešto mlađi od njega pa ga nije zahvatio poziv u JNA. Stalno su nešto ozbiljno pričali, šuškali, nisam mogao skužiti o čemu. Jednom sam se vratio kući a oni su bili u dnevnoj sa starim. Čuo sam starog kad je rekao: „Neka čuje! Misliš da je klinac? Sve on razumije, dragi moj!“ Pitao sam šta to trebam čuti. Brat je rekao da će se prijaviti u vojsku, u zenge, kao dobrovoljac. Bilo mi je grozno to čuti. Tek se vratio, počeo sam se navikavati na njega, prisjećati se kakav je bio prije, upoznavati ga kakav je sada, a onda ovo. Jasno da nije bilo normalno stanje, jasno da neće proći bez

rata, ali nisam razmišljao o tome da bi brat mogao nazad u rat. Ne nakon onog što je prošao. Nikad nam nije rekao šta je sve vidio i šta mu se sve desilo, ali onakav kakav je došao sigurno nije malo vidio.

Stari mu je govorio da to nije njegova bitka, da je i on mislio da je to pošteni obrambeni rat, ali da je to sve manipulacija i da nas političari vode u propast i da mu je žao svih tih izigranih ljudi koji će u ratu ostaviti kosti za iznevjerene ideale. Kako nije njegov rat, pitao bi ga Danijel, a čiji je onda ako nije moj? Ja bih mu onda rekao da ne može biti njegov jer prije nije vjerovao u rat i uvijek je govorio da rat ne rješava stvari. Stari bi mu rekao da će sve to odletit u pizdu materinu zato što nas kreteni vode, i s ove i s one strane, i da će od svega na kraju ostati samo spaljena zemlja za profitera i kriminalce. Danijel bi onda otišao.

Jedne večeri mi je rekao: „Znam da me ne razumiješ i, vjeruj mi, drago mi je zbog toga, jer ti ne moraš nositi pušku pa me ni ne moraš razumjeti. Ja moram, ja ne mogu ignorirati činjenicu da se prema tome moram odrediti, i kad bih sada pobjegao, ne bih se više mogao ogledati u ogledalo.“

Sljedećeg dana nije ga bilo. Znali smo što je napravio. Kasnije mi je Marko pričao da su tog jutra zajedno otišli u Komandu. Danijel ga je tamo odvuкао. Ušli su u zgradu, potražili neko službeno lice i Danijel je rekao: „Došli smo se prijaviti u vojsku.“ Čovjek ih je začuđeno pogledao, a onda su Marku oči kliznule na zid iznad njega. Trknuo je laktom Danijela i oprezno kimnuo glavom prema gore, a onda je i Danijel vidio uokvirenu fotografiju poznatog lica, Josipa Broza Tita, i veliku crvenu zvijezdu iznad njega. U jebote, al smo se zajebali, pričao mi je tako Marko, rekavši da se ne sjeća koji je od njih dvojice bio brži dok su trčali hodnicima zgrade JNA tražeći izlaz.

To je moj brat, blesan obični. Ali Marko je tada odustao od svega, sve mu je to bilo preludo i prečudno, mislio je da će čekati da ga pozovu, zašto bi se on bez veze gurao. A onda mu je jedan dan stigao poziv, koji ga nije našao. Kasnije sam čuo da je završio u Švedskoj. Dezertirao.

Moj brat nije odustao, nije dezertirao. Još onaj dan ušao je u zenge. I nije se više vratio. Govno jedno.

ČASNI SUDE, NISAM KRIV

- Časni sude, nisam kriv - rekao je general i sjeo. Crijeva su mu zakrulila. Pomislio je da jutros za doručak možda nije trebao pojesti onu treću kobasicu. Neprimjetno je podigao lijevi guz i ispustio iz sebe tihi cvil. Osjetio je veliko olakšanje.

ČAJANKA

Zavukao je prste pod topao i vlažan pazuh i prinio ih nosu. Namrštio se: prsti su smrdjeli po znoju. Nije mu bilo jasno otkud sad to, kad nije prošlo ni nekoliko minuta otkako se otuširao. Zahvalio je sreći na tatinom ormariću dok ga je otvarao i vadio iz njega zeleni roll-on reskog mirisa. Skinuo je s oblog vrška dvije crne, debele dlake i obilato namazao pazuhe. Bojao se da će stari skužiti da mu je dirao stvari pa je ponjušio stick nadajući se da njegov smrad nije ostao na njemu i pažljivo ga vratio na isto mjesto. Nije se više točno mogao sjetiti je li natpis bio naprijed ili malo iskosa, pa mu je na tren opet probio znoj.

Kad je ušao u sobu, osjetio je poznatu promjenu među nogama. Opet mu se digao. Više nije bio siguran je li to bilo od trenja golih nogu ili od pomisli na Marininu guzu u uskim, rozim trapericama otprije neki dan. Morao je nešto učiniti. Zaključao je sobu, skinuo frotirni ogrtač i sjeo na krevet. Zatvorio je oči i uhvatio se za već potpuno uspravnu kitu.

Marina je kod kuće, mama je upravo zove na doručak. „Nisam gladna!“ viče iz zaključane sobe. Leži na krevetu, potrbuške, lista knjigu. Na ušima su joj slušalice. Počne se meškoljiti, kao da se trlja o krevet, a guza joj se diže i spušta. Na sebi ima kućnu trenirku i usku majicu kratkih rukava. Vruće joj je pa skida trenirku i ostaje u malim bijelim gaćicama. Spušta glavu na krevet, zatvara oči i ruka joj... Ne, ne, Marina je u razredu. Sjedi u predzadnjoj klupi desno. Mijačika govori o nekoj gustoći stanovništva i paralelama, svi zapisuju. On je iza nje. Otkopčava hlače i vadi nabrekliu kitu. Marina se okreće i ugleda je. Tiho se ustaje sa stolca i spuzne na pod, ispod Denisovog stola. Hvata njegov kurac i počne ga drkati. Gore-dole, gore-dole, gore-dole... „Da ga stavim u usta?“ upita ga tiho.

Prozirnobijela tekućina hvatala je jutarnje zrake sunca između Denisovih nogu. Kita se nije nešto jako spustila, ali bar je napetost u glavi bila manja. Uzeo je prljavu čarapu i njome obrisao spermu s poda. Valjalo se obući, valjalo je jesti, valjalo je krenuti na tu školsku zabavu. Čajanku, kako su je zvali. Njegov razred dobio je termin ove subote, i nikog drugog

neće biti u školi. Nije znao zašto je to tako, ali nije mu bilo osobito krivo. Bit će tamo Marina, to je jedino bilo važno.

Ispred škole graja, čekala se razrednica s ključevima. Marko, Davor i Klarić naguravali su se pored zatvorenog kioska. Ne, izgledalo je da tuku nekog. Denis je potrčao i ugledao Orhana na podu i njih trojicu kako ga mlate.

- Pustite ga! - viknuo je i odgurno ih od mršavog Roma koji je ostao ležati.

- Ali smrdi - rekao je Davor, na što je Denis pobjesnio i uhvatio ga snažno za ovratnik košulje rekavši mu da udari njega ako se usudi. Naravno da neće. Samo će ga gledati uplašeno i začuđeno još nekoliko trenutaka, a onda, kad ga ovaj pusti, otrčati do ulaza u školu koju je učiteljica upravo otvorila.

Denis je pružio ruku. Orhan ju je spremno uhvatio.

- Hvala - rekao mu je spuštenog pogleda.

„Baš je velika ova soba zapravo“, pomislio je Denis kad je ušao u prostoriju koja je preko godine bila njihov razred. Stolovi su bili posloženi uza zid, stolaca nije bilo, a na ploči je velikim crvenim slovima pisalo „Živio 7. d!“. Posvuda je bilo nekakvih šarenih papirnatih kuglica, kao da je netko godinama skupljao ostatke iz bušilice za papir i onda to prosuo posvuda po razredu. Na stolovima je bila gomila plastičnih čaša, razne grickalice i sokovi. Denis nije vidio čaj pa mu nije bilo jasno zašto se ova zabava zvala čajanka. „I gdje je Marina?“ zapitao se. Zvone ga je upitno pogledao i Denis je tada shvatio da je to rekao naglas.

- A šta te briga di je Marina? Da joj ne bi malo dirkao gaćice? - nasmijao se Zvone i cijela ekipa je prasnula u smijeh.

Denis bi ga najradije ošamario, ali znao je da bi to bilo glupo. I potpuno pogrešno. Ne samo zato što si je sam kriv za ovu sramotu, nego i zato što ne smije pokazati da ga Zvone može

povrijediti. Iako je Denis bio siguran da je jači od njega, Zvoneta su ostali dečki zbog nečega prilično cijenili i bila bi dovoljna samo jedna greška pa da izgubi teško stečenu poziciju u najboljem društvu u razredu. Zato je Denis samo šutio i čekao da prođe.

Smijeh je konačno zamro – Denisu se činilo nakon cijele vječnosti – pa su se dečki počeli osvrnati po razredu. Svi su se namjestili kod ulaza, u nekoliko važnosnih grupica, samo su cure bile preko puta, uz drugi red klupa, čaša, sokova i grickalica. Denis je pogledom ponovno potražio Marinu, kao da je postojala šansa da se cijelo vrijeme negdje skrivala. Ali i dalje je nije bilo.

A onda su se vrata otvorila i na njima se ukazala ona. Protrnuo je: bila je nestvarno lijepa. Zaletjela se preko razreda i ne pogledavši dečke koji su buljili za njom i skočila Maji u zagrljalj. Curama kao da je samo ona nedostajala: krenuo je smijeh, poljevanje sokovima, povlačenje odjeće. Dečki su i dalje stajali i točili kolu, ali činilo se da je razgovor zamro. Denis je primijetio da gotovo svi pogledavaju preko, ali prave se da ih ne zanima što se tamo zbiva. Svi osim Orhana. On je sjedio na jednom od stolova u samom kutu razreda i otvoreno gledao prema curama. Onda se ustao i uputio na njihovu stranu. Denis se začudio kad je iz džepa izvadio CD i stavio ga u miniliniu koju je donijela razrednica, a još mu je čudnije bilo kad je dugim koracima došao do sredine razreda i tamo stao raširenih nogu. Kao Ronaldo prije pucanja.

- Ha, ha, ha, je ovaj normalan?! - rekao je Zvone, na što su se dečki počeli glasno smijati.

Denis je već čuo ovu pjesmu, znao je da ju je čuo negdje, ali nije znao tko ju je pjevao. Ali Orhan je očito znao, a kad je krenuo njihati kukovima, dečki su se počeli savijati od smijeha.

- Isuse, ovaj stvarno nije normalan - kroz suze je vikao Zvone.

Orhan je krenuo dva koraka lijevo, pa dva desno, vrtio glavom i masnom kosom, dizao ruke. Ritam se ubrzavao, a on se okretao, dizao koljena i bio sve brži. Kuglice papirića letjele su na sve strane, dečki su se i dalje smijali, ali polako je prestajao interes za tog klauna. I dok je Denis govorio Zvonetu o novom auspuhu, koji je dodao barem pet kilometara na sat njegovom skuteru, Zvonetov začuđeni pogled na drugu stranu natjerao ga je da se okrene.

Imao je što vidjeti na sredini prostorije: Marina je pokušavala kopirati Orhanove pokrete. Kad ju je Orhan primijetio, zastao je i počeo joj pokazivati korake. To kao da je bio poziv ostalim curama, koje su se ubrzo našle iza njegovih leđa gibajući se u njegovom ritmu. Denis se sjetio otkud je znao za tu pjesmu; baš je nedavno vidio videospot snimljen u nekakvoj

praznoj prostoriji s gomilom šarenih papirnatih kuglica prosutih posvuda po podu.

Kad je pjesma išla četvrti put, Marina je savladala korake i sad se već prilično sigurno gibala iza Orhana, da bi se on najednom okrenuo i uzeo ju za ruke. Ona je prihvatila poziv i njih su dvoje plesali ispred nasmijane ženske gomile. Denis je fiksirao Orhanovu nogu između Marininih butina i ruku koja je s njenog struka lagano kliznula niže. Osjetio je neugodnu vlagu pod pazusima. Netko je pojačao muziku, a Orhan je počeo iz džepova bacati papirnatu kuglice. Uskoro se činilo kao da pada šareni snijeg.

- Te još zanima di je Marina i di su joj gaćice? - upitao je glasno Zvone, ali onda je shvatio da Denisa više nema.

„Jebem ti mater smrdljivu cigansku“, ponavljao je u sebi Denis na putu kući.

DIJELJENJE

Okrenula je zadnju stranicu rukopisa. Broj na margini bio je 518.

- A u pičku... - tiho je procijedila kroz zube.

Na prvoj stranici velikim je masnim slovima pisalo *Dijeljenje*. Preko zadnjeg *e* bila je neka prljavština. Kad je bolje pogledala shvatila je da je to Igorov šmrkalj. „Jebemti prljavu budalu nosokopačku“, prošlo joj je mislima dok ga je zamišljala kako onako debeo sjedi u svojoj fotelji u uredu i kopa nos dok čita rukopise svih tih slinavaca koji misle da će baš njihov roman biti novi bestseller.

Noktom je ostrugala Igorovu skorenu slinu, brzo izvukla vlažnu maramicu iz torbe na kauču i zgađenog lica pročitala njegovu poruku nalijepljenu na prvu stranicu: *Sla, ovo mi se čini jako dobro, treba mu samo tvoja vješta rukica da ga malo posloži, ali nešto ovako dobro dugo nisam čitao.* „Ma šta ti znaš, debeli skote“.

Ipak, zaintrigirao ju je malo tom porukom pa je potražila potpis autora. Na prvoj stranici nije ga bilo, a ni na zadnjoj kad je bolje pogledala. Tek je okrenuvši prvi list primijetila da je na njemu otisnut samo broj 518. „E, originalan si, potpisao si se brojem stranica ove papazjanije“, pomislila je smjestivši se udobnije na kauču. „Da te vidim, slinavac jedan“.

Moje prvo sjećanje je osjećaj. „U jebote prve rečenice.“ Osjećaj nevjerojatne topline i sigurnosti. Nešto posve nalik osjećaju koji sam imala kad sam prvi put ušla u K-ovu instalaciju. „Posve.“ Pripremio me na to. Rekao mi je: ‘Pazi, kad uđeš unutra osjećat ćeš se kao u majčinoj utrobi.’ Naravno da sam tada pomislila kako je to još jedno njegovo obično preseravanje. „Nezgrapno.“ Ma bio je on dobar i drag lik, zapravo super tip, ali te fore s konceptualnom umjetnošću oduvijek sam smatrala običnim sranjem. Ne znam tko je jednom rekao da se osjeća beskorisno kao konceptualni umjetnik. „Suvišno.“ Ali to nije bio razlog zašto sam ga ubila. „Opa.“ Zapravo nikad mi nije bilo jasno zašto sam ga ubila. „A gdje ćeš sad?“

Brojim otkad znam za sebe. Korake, aute, komarce na zidu, dlake na nogama, slova na natpisima krema u kupaonici, brojim i bezveze - brojeve... Ubojstva. Dvadeset tri. Prvi je bio K. Dragi K. Jadan, nije doživio uspjeh svojih papazjanija. „Papazjanija.“ Ha ha, kao i svi veliki umjetnici morao je umrijeti da bi ga priznali. Možda sam mu onda i pomogla. Ali to nije bio

razlog zašto sam ga ubila. Zapravo doista ne znam zašto sam ga ubila.

Zazvonio je mobitel. Trgnula se i stisnula zelenu slušalicu.

- Slade bejb... - mrzila je kad ju je zvao bejb, htio je zvučati frajerski a zapravo je ispadao šupak. - Džess, šta ima?

- Evo me doma, čitam neki rukopis, šta oćeš?

- Pa šta si uvijek tako nadržkana? Jebote, družimo se par mjeseci a ti uvijek imaš ovakvu neku lijepu riječ za mene.

- Pa šta onda radiš sa mnom?

- Dobro se jebemo.

Imao je pravo. Odlično su se jebali. Poznavali su se dulje od tih nekoliko mjeseci i morala si je priznati da ga je često znala pogledavati dok bi se sretali u istom kafiću blizu zgrade u kojoj su oboje imali urede. Istina, nije je baš često bilo u uredu; Igora je brzo odviknula od toga da joj se upucava svaki dan, posao je uglavnom nosila kući, tek bi tu i tamo došla isprintati kakav rukopis, potpisati ugovor ili dogovoriti se oko novog posla. Ali bilo je u tom tipu nešto, pa je ubrzo shvatila da je češće u uredu, a posebno u obližnjem kafiću.

A onda ga je sanjala. Zapravo ne baš njega, nego njegovu dignutu kitu. Samu, bez tijela, ali znala je da je njegova. Kita je bila sasvim pristojne veličine, blago povijena u lijevo. Toga jutra nakon sna, sva vlažna, pomislila je kako ga mora jednom skinuti. Nije se previše premišljala, kupila je ružu, otišla do ureda i na putu do svojeg malog ćumeza pogledala je li i on na poslu i kad se uvjerila da jest, nonšalantno ušetala u njegov ured, izvukla svoj najbolji osmijeh broj pet i spustila mu iznenađenom ružu na stol. Otišla je bez riječi, a u odrazu staklenog zida primijetila je da je pročitao posvetu na kojoj je bio samo njen broj telefona. SMS je stigao prije nego što je uopće ušla u ured, a već te iste večeri skidala je njegove bokserice na zvjezdice. Nemalo se iznenadila kad je ustanovila da mu je kita identična onoj u snovima, ali nije tome pridavala previše pažnje. Da, dobro su se jebali.

- Samo na to misliš - rekla je.

- I na tvoju guzu, i dvije rupice iznad nje, i leđa, i sisice, i obrijanu pišu...

- Ti si manijak.

- Jesam, tuži me Igoru.
- Fuuuj, nemoj mi njega spominjat! E, slušaj, dosadan si mi a imam i puno posla, ajde...
- Hoćemo se vidjet večeras?
- Ne - nije znala zašto je to rekla. Zapravo htjela ga je vidjeti, lijepo su se družili, možda to čak nije bio samo seks...
- Dobro, aj zdravo - rekao je ljutito i prekinuo vezu. Odložila je mobitel, bacila pogled na rukopis na stolu i posegnula za cigaretom. „Eto, sad glumim frajericu, a sviđa mi se. Kao kad sam mu rekla da nema zaljublivanja. Ma ko ga jebe, švalerčina obična.“

Tek što je popušila cigaretu stigao je podulji SMS: slusaj, reko sam ti jos na pocetku da nisam igor, sto prije svega znaci da nisam grebator. ako se mislis druzit samnom morat ces pokazat i malo inicijative. ako to sad opet shvatis ko neki presing, onda si izgubljen slucaj i vidjat cemo se u uredu, mahnut si glavama u prolazu i ciao. kapis? „E, jebiga.“

Opet migrena.

* * *

Krv se grušala na nožu dok je njegovo tijelo polako postajala stvar, materija izpražnjena od smisla, gnojivo za biljke. Imao je veliki osmijeh, groteskan osmijeh, desetak centimetara niže od poluotvorenih usta. Joker. Šaljivac. Dobri K. Dragi nasmiješeni K.

Nisam imala previše vremena za razmišljanje. Trebalo je počistiti. Sutra bi netko mogao doći u goste, pa neće se valjda spoticati o ovu hrpu mesa ovdje. Dobro, šta se sad radi? Čekaj, prvo najlon. Poslužiti će onaj od novog madraca. Umotat ću ga u to i onda? Nekako ga moram dotegnuti do auta. Ne, neću ga komadati, to je tako barbarski. Trebaju mi i velike vreće za smeće, crne, neprozirne.

Mjesečina je ulazila u sobu kroz poluspuštene rolete i padala na dragog K. Prizor je bio lijep, izgledalo je kao da neka velika noćna zebra brine o krugu života. Iznad nje je lavica, krvavih ralja, spremna nahraniti gladne mladunce.

Domestos, i to mi treba. Zašto kuća nikad ne daje stvari koje ti trebaju? Sve to treba kupiti. Gosti bi mogli doći sutra, pa neće se valjda klizati po lokvama krvi. Nismo u slapstick

komediji. „Suvišno, draga, ovo ti izbacujemo, a i gosti ti se ponavljaju.“

Migrena je postajala nepodnošljiva. Opet. Ništa nije pomagalo, triptani, riblje ulje, sve je pokušavala. „Rukopis je zasad solidan,“ mislila je, „možda malo previše pogonjen pričom, ali tko zna kamo će još to otići. Samo da ova glavobolja prestane.“

Nadopunila je čašu vina i počela razmišljati o još jednoj groznoj besanoj noći. Noći u kojoj će kliziti po rubu stvarnosti, tonuti u čudnoj mješavini sna i jave. Mora da je očajno izgledala, tako se barem osjećala. Podočnjaci su već bili bolne kese oko očiju, bisage pune plave krvi. „Nikako plemenite“, mislila je.

Odložila je rukopis. Ne može se više koncentrirati. Upalila je televiziju, zamotala se u deku i ispražnjenog pogleda klikala po daljinskom upravljaču. Televizijska prodaja, repriza kulinarskog showa. „Koji slinavci.“ Minute do katastrofe, tip koji pije svoju mokraću, pad Berlinskog zida – rekonstrukcija, reklame, reklame, reklame... „Bože mili.“

Uzela je mobitel, potražila šiško, „isuse odakle mi to ‘šiško’“, i poslala SMS. *Grliti*. Ništa. „Ne javlja se, švalerčina obična, sigurno se jebe okolo. Tako mi i treba kad glumim frajericu.“

* * *

Kažu da vremenom postaje lakše. Kakve su to gluposti, šta oni znaju. Sve sam ih voljela. Na svoj način, ali sam ih voljela. I one koje nisam poznavala. Ništa ne postaje lakše. Nema tu što postati lakše, to se jednostavno mora odraditi. Podnosimo težine zadataka, podnosimo ih stoički, ne kukamo i ne žalimo se, u tome leži naša snaga. Odrađujemo, što i kako nije nam uvijek jasno, ali snalazimo se. Da, zalutat ćemo možda ponekad, osjećati da se vrtimo u krug i da smo ispražnjeni od smisla. Kao prazno tijelo dragog K. Čini mi se tako davan. Evoluirati, izdići se iz sebe, ustati iz bunara kod bake na selu, popeti se po njegovim okrutnim stijenkama, izići iz tunela na slobodu. Da, to je bila moja prva pobjeda. Ninina prva sloboda. Ne znaš što je sloboda dok je ne izgubiš.

Pokušala je odložiti rukopis na stol pored kauča, ali učinila je to nespretno, prevrnuvši šalicu kave koja je crnom ljepljivom tekućinom natopila papire i prolila se po podu.

- U kurac! – besana noć u izmaglici uzela je danak.

Počistila je nered i krenula u ured. Najviše da vidi njega. Ne zna još što će mu reći, možda ništa, možda će ga samo pozdraviti i proći pored njega, a možda će se i zaustaviti, reći nešto lijepo, pozvati ga na film i večeru. Nije ga bilo u uredu. Možda je na pauzi. „Ma kurac je na pauzi, ubio se jučer od alkohola sigurno, poševio neku klinku i uzeo slobodan dan. A onda će se probuditi i poševiti je još jednom.“ Znala je koliko voli mamurni jutarnji seks, tad je raspoložen za svakakve ludosti. „Švalerčina obična.“

- Sla, pa gdje si ti, zvao sam te nekoliko puta sinoć, ali mi se nisi javila - upitao ju je Igor čim je ušla u ured.

- Šta te kurac boli di sam? I ne zovi me Sla.

- Ma daj, dušo, pa nemoj tako. Što si odmah tako nervozna? - odvratio je Igor iz kojeg se iskuhalo i ono malo početne drčnosti.

- Ko još govori „dušo“? I šta pričaš ko provincijalni profesor hrvatskog?

- Ajde, ajde - sad se već razmazivao po podu. Odmjerila ga je i pomislila kako mrzi takve likove, beskičmenjake koji kroz život kroče sitnim mazohističkim koracima. - Jesi počela čitati onaj rukopis? Zvao sam te radi toga. Šta ti se čini?

„Šta. Pederčino bez karaktera.“ - Čini mi se - rekla je samo i krenula prema svojoj prostoriji.

Sjela je u svoj stolac, pogledala kroz prozor u daljinu. Imala je osjećaj da će joj glava eksplodirati. Mobitel je zavibrirao. SMS. *slade bejb,javili mi iz ureda da si me trazila.ne mogu vjerovat,mora da si pobrkala pilseve jutros.nema me par dana,poslalo me u varazdin na neku konferenciju,al kad se vratim druzimo se.kej?*

* * *

Nina, nina, cura fina. Možda bih i bila da nisam imala Nju. Čudno je kako se stvari u životu poslože. Jedan tren ližeš sladoled, bereš tratinčice i trčkaraš po livadi s najboljom prijateljicom, a drugi hvataš zrak stiješnjena u golemoj preši koja ti malo po malo izbija utrobu kroz svilenu kožu. Ostat ćeš na kraju samo mrlja, bez povijesti i budućnosti, cvenosmeđi ostatak ideje boljeg sutra. I to sve zbog Nje.

Bit će prekrasan sunčan dan. Baka će ujutro uplesti sunce u tvoje pletenice, a njene suhe,

tople ruke mirisat će na pečeni kruh. Imat ćeš najdražu bijelu haljinicu i djetinju bezbrižnost u osmijehu. Bit ćeš slobodna. Onda ćete zajedno ti i tvoja prijateljica raditi vijence od cvijeća, valjati se u dubokoj travi, iako je baka uvijek govorila da se čuvaš krpelja jer ako ti dođe na glavu popit će ti mozak pa ćeš postati biljka. Ali što fali biljkama, mislit ćeš, hrana im stiže na cjevčicu, kupaju se slobodne na kiši i služe kao drago sletišće za sve te prekrasne životinje. Ničega te neće biti strah. Osim dubokog bunara.

Ali nećeš mu moći odoljeti. Da je iza sedam gora i sedam mora, iza sedam vrata i sedam brava, došla bi do njega. Pipnula bi njegovu hladnu kamenost, čvrknula metalni luk, navirila se u njegovu utrobu. Mračnu. Duboku. Smijehom bi odagnavala strah zajedno sa svojom prijateljicom, bacala kamenčiće unutra brojeći koliko im treba do dna i kad će se čuti pljus. Zamišljala vlažne stijenke te crne rupe, i samoću njenog kraja. Trnula bi od straha i uzbuđenja svaki put kad bi se navirila koji centimetar više u tu privlačnu jezu, kao što ćeš se potpuno skameniti kad ti se učini da čuješ nešto s njenog dna. Jecaju dolje nikako nije mjesto, znat ćeš to dok se budeš navirivala unutra još samo centimetar, još samo milimetar. Dok Njen stisak ne popusti. Naglo. Namjerno. To nikako nije moglo biti slučajno. Pustila te. Tvoja najbolja prijateljica. Da postaneš jecaj.

Stresla se od nelagode. Ta joj je priča bila odnekud poznata. Je li čitala negdje o djevojčici Nini koja je upala u bunar? Ne može se sjetiti. Glava ju je nesnosno boljela. Počela je nervozno vrtjeti po rukopisu. Preskakivala je odlomke i tražila nove ključeve. Osim, činilo joj se, precizno pobrojana dvadeset dva ubojstva i praznog dvadeset trećeg poglavlja ništa drugo nije uspjela naći. Ljutila se, rukopis joj je na neki način ulazio pod kožu, iako joj nije bilo jasno zašto. Bilo je u njemu previše priče, previše velikih gesta, a kada priče nije bilo, nije bilo ni onih začina koje je u literaturi toliko voljela. Teško da se moglo govoriti o suptilnosti u minucioznim fiziološkim manifestacijama prilikom najrazličitijih ubojstava koje je protagonistica činila. Naturalistički opisi kao da su dolazili s umornog, samozadovoljnog dekadentnog zapada koji tek malom dozom cinizma liječi svoju izopačenost. „Pa da“, mislila je, „samo nam još fali serijski ubojica. To još nismo imali. Čudno zapravo kako još nitko nije nakačio na sebe svoje ili tatine kalašnjikove, kašikare i ostale ratne trofeje pa krenuo da pokaže u obližnjoj školi kako se zvoni za kraj nastave. A i naše Tower centre zasad ruši samo recesija. Ali sve će se to promijeniti“, razmišljala je, „nema teoretske šanse da smo dali da nas jebu a da ćemo ostati nevini. Pitanje je samo vremena kad ćemo to shvatiti.“

* * *

dragi s. (vidis kako znam bit dobra) doci ces kod mene veceras u osam, donijeti bocu vina, a ako budes dobar mozda cu ti nesto i skuhati, napisala je u poruci. Odgovor je stigao odmah: ne vjerujem :)

Osmijehnula se. Prvi put u nekoliko dana, činilo joj se. Nesanica je postajala nepodnošljiva, ali sve je više razmišljala o njoj kao posljedici, a ne uzroku. Nije bila zadovoljna svojim životom, sobom, ljudima koji je okružuju. Nešto je nedostajalo, a najviše od svega plašilo ju je da je to što joj nedostaje zapravo u njoj, a ne oko nje. Samo kako to pronaći, nije znala.

„Šiško je opet točan“, pomislila je te večeri kad je u osam čula zvono na vratima. Pustila ga je u stan obećavši samoj sebi da će biti dobra. Najbolja.

Smijali su se. Igrali. Gotovo je potpuno pao njen cinični oklop dok ga je gledala kako se polupijan muči s otvaranjem nove boce vina. Bila bi mu se tada skutrila u krilu da si je mogla dopustiti da bude samo malo slabija. Ali nije to mogla učiniti. To bi ipak bilo previše. Smijeh je i tako odzvanjao tim odjednom tako udobnim brlogom i kao da su ga stvari upijale da ga pohrane za kasnije. Bilo je to dovoljno. Mislila je da dugo nije bila tako bezbrižna. Vino. Poljupci. Zagrljaj. Smijeh. Mir i san.

Probudio ju je šum televizora. Kiseo okus u ustima. Bila je gola. Nije joj se to sviđalo. Ali s druge strane, spavala je, konačno.

- Hej bejb, budna si!

- Nisam - rekla je nervozno.

- Preslatka si dok spavaš, lice ti se opusti kao da nisi zadnja rospija na ovom svijetu, usta ti se malo otvore i slinica ti curne na jastuk. I hrčeš sitno ko neki mali hrčak, znaš?! - rekao je počevši je škakljati.

- Ajme Šiško, daj me nemoj ovako rano jutro navlačiti. Puuuusti me!

- Šta rano jutro, evo počinje Dnevnik u podne. Muči, najavljivali su prije nekakvo ubojstvo.

- Ti nisi normalan. Otkud ti energija - rekla je zabivši glavu dublje u jastuk, praveći se da se ljuti.

- Zagreb je šokiran nakon pronalaska leša u centru grada. Sinoć oko 23 sata policija je po dojavi stanara zgrade u Tuškanovoj ulici izašla na teren te utvrdila da je u dvorištu zgrade

zakopan leš muškarca. U policijskom izvješću kaže se samo da je pronađen leš muškarca u srednjim godinama u dvorištu zgrade u Tuškanovoj ulici na kućnom broju tri, ali neslužbeno doznajemo da je riječ o Christianu de Montiniju Pukšiću, konceptualnom umjetniku koji je proglašen nestalim prije šest mjeseci. Podsjetimo, De Montini Pukšić nestao je netom nakon postavljanja nove izložbe, koja je nakon toga postala zagrebački i hrvatski hit, a o instalaciji Uterus izvještavali su i brojni svjetski mediji – govorio je glas s televizije, koji je nakon toga u njenoj glavi postao samo čudno, daleko mumljanje. Srce joj je ubrzano počelo tući, ruke su joj se počele znojiti, a jezu je osjetila i u nožnim prstima.

- Odlazi iz kuće – promuklo je rekla.

- Šta govoriš? Jel viš ti ovo, a? Da je to De Montini, čovječe, u centru Zagreba. Pa ko ga je uspio tamo zakopat?

- Rekla sam ti da pokupiš stvari i odeš iz kuće! – rekla je glasnije.

- Molim?!

- Čuo si me.

- Ti mene sad tjeraš iz kuće? Jesam ja poludio ili ti nisi normalna?

Nije odgovorila.

- Ti si luda. Idi u kurac – rekao je, na brzinu se obukao i zalupio vratima.

Brzo je ustala i uzela rukopis. Okrenula je prvo poglavlje. *Nije bio lagan. Draga moja mrcina. Dragi moj K. K kao Kvatrić. Tamo će ti biti dobro.* „Isuse bože.“ Okrenula je drugo poglavlje. Sjećala se dok ga je čitala da je i u njemu bilo uputa. Sada je već bila gotovo uvjerena da su to upute. „Pa da, evo ga, i u drugom poglavlju. Ovaj je na Gvozdu, majko mila, ispod platoa.“

Obukla se i užurbano krenula na Gvozd. Tramvaj je bio neobično glasan, „ona djevojka ima tako jarke žnirance, zašto joj je lijeva cipela manja od desne?, tko kupi ovo smeće na ulicama?, zašto je ovdje usred dana?, lišće bi trebalo pokupiti, a i kakve su ovo trule grane uz cestu“, pitala se.

Na Gvozdu nije bilo nikog. Došla je do platoa s donje strane, baš kako je Nina opisala u knjizi, i potražila grm koji je rastao u obliku srca. I doista, jedan je grm imao krošnjicu kao srce. Kleknula je na pod i počela kopati rukama. Zemlja je bila vlažna, ljepila joj se za prste

tako da joj se činilo da je nikada neće moći oprati. Ali kopala je i dalje. Znoj joj je kapnuo niz čelo kad je naišla na nešto. Crna vreća. Zaplakala je.

- Ovo je previše za mene - rekla je u slušalicu telefona.

- Molim? Izvolite?

- Ovdje je mrtav čovjek. A možda ih ima i još.

- Smirite se gospođo. Gdje se nalazite?

- Smirena sam. Krležin Gvozd, plato ispod kuće. Leš zakopan u crnoj vreći. Tu sam - rekla je i isključila mobitel. Sjela je na zemlju i ridala.

Policija je došla brzo. Imali su puno pitanja za nju. Otkopali su leš. Odveli su je u stanicu i još je ispitivali. Nije se bunila. Zanimalo ih je kako se našla na Gvozdu. Po treći put im je rekla. Pa dala im je rukopis, neka čitaju. Dobili smo taj rukopis nedavno u našoj maloj izdavačkoj kući. Anonimno je poslan, ne znamo tko je autor. Ne, nije nam se nitko javio. Zašto me toliko držite? Ne, neću odlaziti iz grada.

* * *

- Sla, jesi dobro? - pitao je zabrinuto Igor.

- Jesam, šta hoćeš?

- Pa čovječe - osokolio se - jesi li ti svjesna kakvu mi bombu imamo? Pa možda imamo knjigu serijskog ubojice! I to još žene! Čovječe! Pa znaš što to znači za nas! Ovo će svi htjeti. Svi će kupiti ovu knjigu! Ovo su ti prava i na film, ovo ti je čudo! A rukopis je naš, naš i samo naš! Jesi čula što su danas govorili po medijima? Evo svi su se raspisali o dekadentnom zapadu koji je na žalost došao i kod nas u punoj svojoj raskoši. Dežulović, Jergović, Ivkošić... svi živi pišu o tome, i lijevi i desni i gornji i donji. Hit, Sla, hit imamo! Sla, čuješ li me?

Odložila je mobitel na stol i gledala ga kao čudnu životinju koja se promuklo glasa. „Ma možeš ti, životinjo draga, pričati što hoćeš, ali ja jednostavno ne razumijem tvoj životinjski jezik. Nisam ti ja dr. Doolittle, znaš“, tepala je u sebi mobitelu. Životinja kao da ju je čula, pa se počela i gibati po stolu. Dolazni poziv. Šiško. *End call + Answer.*

- Ej.

- Ej.

- Čuo sam sve. Bila si na murji. Neću te davit, oćeš da dođem?

- Dođi.

Nije prošlo ni petnaest minuta već je bio na vratima. Bilo joj je drago. Htjela mu je puno toga reći, htjela mu se ispričati, htjela je s njim pogledati film, htjela je s njim razgovarati.

- Ej. Evo donio sam nam film. 23, čuo sam da je dobar. Ne moramo ništa drugo. Odmori se, zaslužila si - nasmijao se dok je ulazio.

U tišini je stavio film u DVD-player. Nisu pričali. Bila je mirna. Osjećala se sigurno. Kapci su joj bili tako teški. Samo će ih malo odmoriti, samo će malo zatvoriti oči, možda će i zaspati, s njim može zaspati, on je smiruje, samo da mu to još smogne snage reći. Sad će samo malo odmoriti.

Livada je zelena. Nestvarno zelena. Dvije djevojčice trče. Jedna je u bijeloj haljinici. Druga je odmah iza nje. Obje nose vijence od cvijeća oko glave. Onda je oblak. Zahladi kad su blizu. Kamen je hladan. Ruzinavo željezo je grubo. Jecaj je težak. Bijela haljinica se penje na bunar. „Nemoj, Nina!“ viče druga djevojčica. Bijela haljinica ne sluša, penje se i govori: „Ali ti ćeš me držati.“ Druga djevojčica je čvrsto drži za tanke gležnjeve. I onda pusti. Ne zna zašto je to učinila. Plače.

- Aaaa!

- Šta je maco?

- Pusti me! Pusti meeeee! - vikala je skaćući iz kreveta.

- Heej, ma šta je bilo? - zbunjeno se uspravio na kauču dok je ona panično grabila telefon i u suzama trčala prema kupaonici.

Zaključala se i pustila vodu. Nazvala poznati broj.

- Mama - govorila je kroz suze - što sam to napravila? Gdje je Nina? Tko je Nina? Ja sam je ubila, jelda? Bunar. Ja sam je pustila, sve mi se vratilo.

Majka nije rekla ništa. Samo je zajecala.

- Reci nešto, mama. Reci mi!

Majka je plakala.

- Mama, moraš mi reći. Šta se tamo desilo? Ja sam je pustila, jelda sam je ja pustila?

- Dijete drago - govorila je majka tiho kroz suze - nema Nine. Ti si Nina. Drago dijete. Izmisllila si je.

Onog dana kad si upala u bunar. Došla si kući. Milo dijete. Rekla si, čudesno mirna: „Nina je upala u bunar“. I zašutjela. Dvije godine nisi riječi prozborila. Bili smo tako zabrinuti. Dva dana te nije bilo, svugdje smo te tražili, policija je pretražila svaki kutak sela, šumu. Ti si upala u bunar, ali si čudom božjim uspjela iz njega izaći. Nikad nismo shvatili kako, ali nije nas bilo briga. I nikad kasnije nismo pričali o tome. Kad si prvi put nakon dvije godine progovorila, bila sam najsretnija majka na svijetu. Neću to nikada zaboraviti. Rekla si: „Mama, Nina je sada na nekom boljem mjestu, jel tako?“ Doktori su nam objasnili da si prebacila traumu na taj izmišljeni lik, i da je to dobro. Da i mi igramo tu igru i da na tvoja eventualna pitanja o Nini odgovaramo neodređeno. Da je Nina dobro, da je sve u redu s njom, da je sretna. Kasnije si je prestala spominjati. Dušo moja!

Slušalica joj je ispala iz ruke. Lice joj se nekontrolirano počelo trzati, suze teći. Onda se naglo smirila. Ustala je, otvorila vrata i krenula prema dnevnom boravku. Sjela je za kompjutor i upalila ga.

- Maco, šta ti je? - upitao ju je zabrinuto.

Ona ga je pogledala, otvorila prvu ladicu stola, uzela škare i zabila mu ih u vrat. Čudila se kojom su lakoćom prošle kroz kožu. Gotovo i nije bilo zvuka. Bio je smiješan, s tim škarama u vratu i rukama koje mlatarajući pokušavaju spriječiti šikljanje krvi. Oči su mu se razrogačile.

- Šiško moj. Šištiš, znaš? - rekla je blago. Pao je pored nje na pod držeći se za vrat. Ona je otvorila Wordov dokument i na vrh stavila 23. Sve je konačno bilo na svojem mjestu.

IMAŠ KUNU?

Mora da je Ivo bio jako sretan kad je na sprovodu babe Ivke zaplakao. Suze su mu tekle niz golobrado lice, ali ne zato što je po pokojnici dobio ime, ili zato što mu je bila nešto osobito draga, uostalom pokvareno starče ga je bilo tužilo mami da je baš on pojeo zadnji, tatin komad torte pa ga je draga mama opalila onom razbijenom lampom iz predsoblja tako da još uvijek ima rešetkasti otisak od metalnog vizira na ramenu, ne dakle zato što je baba Ivka bila posebno mila baba i mirisala na tek ispečeni kruh, nego zato što je to bio sprovod, a na sprovodu se plače. Kakvo bi to bilo dijete u očima uže i šire obitelji koje na pogrebu svoje babe ne bi plakalo, pitao se Ivo. Svi bi znali da s njim nešto nije u redu i mama mu više sigurno ne bi potajno duplo mazala palačinke.

Plakao je Ivo i otirao suze, a u sebi bio sretan kao onda kad je mama došla iz bolnice i rekla da ipak neće imati seku, da ju je Bog uzeo i da je sad sigurno na nekom boljem mjestu, neka se on ne brine jer mrtvorodena djeca idu u Raj. Nije mama tada mogla znati da Ivu nije bilo osobito briga gdje je mala seka, bitno da nije ovdje, no sjeća se Ivo kako tada nije mogao plakati i kako je pomislio da su ga uhvatili. Ali mama je samo nešto glavinjala po kući i ostavljala krvave tragove za sobom, a tata je buljio u prazno i pušio. Ivo se izvukao.

* * *

Milana se osvrnula preko ramena na bijelo klupko koje se mlitavo gibalo na stražnjem sjedalu njenog auta, reagirajući na grbavu cestu kao neka dlakava hladetina. Vratila je suzni pogled pred sebe i snažno povukla rukom preko nosa. Slinavi trag ostao joj je na rukavu pa ga je pokušala prebrisati drugom rukom, no samo je razmazala slinu. Suze su joj jače potekle.

U misli su joj navirale slike Slackija dok se nije ni zvao Slacki, dok je još bio štene u košari, malo čupavo bijelo klupko. Tada, pored košare, učinilo joj se da je pasić kihnuo i to ju je kupilo. Iako je Bruno inzistirao da uzmu onog debelog, koji je čak i zalajao na njih, ona je bila neumoljiva i uskoro su bili u svom iznajmljenom stanu na sedmom katu nebodera, preplavljeni miješanim emocijama. Sjedili su zbunjeni na trošnom kauču, gledali u to zbunjeno zapišano klupko i pomalo se, svaki za sebe, pitali je li to samo vježba za nešto puno ozbiljnije.

Ali nije bila, Brune više nema, jednog je dana samo rekao da ne podnosi njen jutarnji zadah i ružne zelene zube, da mu se zato više ne diže i da se vraća na studij. Milana je to stoički podnijela, jedino su njeni prijatelji primijetili da je od tad Slacki postao još deblji, življi i razmaženiji negoli je ikad bio.

A evo ga sad ovdje na zadnjem sjedalu njene škode, mlohavo beživotno tijelo koje samo što se nije počelo kočiti i polako zaudarati. Malo je bila ljuta na sebe što si je utuvila da ga baš tamo mora pokopati, tamo gdje su se ona i Bruno prvi put poševili, pod zvjezdanim nebom nakon onog genijalnog partyja u Moontyju, nakrcani bombonima i tripovima. „Možda su mi od tripova propali zubi“, pomislila je Milana i nervozno ubacila u nižu brzinu.

* * *

- Imaš kunu? - upitala ga je odrpana starica ogromnih obješenih sisa koje su čudesno podrhtavale ispod poderane vunene krpe koju je nekad netko zvao džemperom.

- Nemam, bjež! - odgovorio joj je i nelagodno se promeškoltio na klupi u parku. Nije znao zašto, ali podsjetila ga je na babu Ivku.

- Dabogda pao i slomio vrat! - dobacila mu je starica preko ramena.

Nakon te neugodne epizode opet je utonuo u blaženo tupilo, buljeći u zid zgrade preko puta. Često je tu običavao sjediti i buljiti u taj zid. Smirivala ga je pomisao da iza njega pulsira neki život, da se sada tamo netko svađa, možda je pao i koji šamar, a možda je netko samo ležao u krevetu i gubio po dva i pol decilitra znoja i deset grama kože na noć. „Kakav bi to koktel bio!“ pomislio je.

A onda ju je ugledao. Bila je... nije znao kako bi je opisao, nije bila ljepotica, a i izgledala je kao netko tko ne mari je li joj kosa masna, kako se drži ili umaću li joj se krajevi nogavica hlaća u lokve prljave vode ili ne. Nije izgledala kao netko koga je osobito briga što drugi misle o njoj, ali ni to nije presudilo da mu je tako zapela za oko. Bila je... bila je kao obećanje, kao treće kolo koje se vrti na slot-mašini dok su na prva dva dvije velike crvene sedmice. Otkad ju je ugledao pokušavao joj je iz dana u dan provaliti raspored, kada i gdje ide, s kim se druži, što radi. Vrlo brzo je doznao da živi na sedmom katu susjednog nebodera, da često u parku šeta bijelog psa i da ima dečka nešto mlađeg od nje koji svako malo negdje drugdje prespava. On mu se nikako nije sviđao, ali ona, nedavno je doznao i

kako se zove – Milana – bila je nešto najbolje što mu se desilo otkako je tata iznenada umro i ostavio mu stan za koji nitko dotad nije znao. Vjerojatno zbog grižnje savjesti, mislio je Ivo, što je u njemu vodio paralelni život najvjerojatnije prepun kurvi i opijanja, što nitko od ukućana tada nije ni slutio, misleći da dane i noći provodi na dalekim službenim putovanjima, a kući dolazi zgažen od posla i s jet lagom pa spava i po dva dana u komadu.

* * *

„Čudom preživjela“, čitao je Ivo veliki naslov u novinama sjedeći na svojoj klupi u parku. Naslov nije bio na naslovnici, tek na crnoj kronici, ali nije ni to bilo loše. U podnaslovu je dalje pisalo: „Djevojka je vozila škodu favorit na brijegu iznad disco kluba Moonty i u jednom trenutku iz još neutvrđenih razloga izgubila nadzor nad vozilom i zabila se u stablo.“ Tražio je svoje ime u tekstu i konačno ga našao. Spomenuli su ga i u nadnaslovu, ali ključna je bila rečenica: „Da nije bilo mladića Ive Pilara, koji se u tom trenutku slučajno zatekao na mjestu nesreće i pružio unesrećenoj prvu pomoć te potom pozvao policiju i hitnu pomoć, djevojka bi najvjerojatnije nasmrtno iskrvarila.“ Ivi su oči zasuzile od iskrenog ganuća, toliko da je jedva uspio škiljeći pročitati dio u kojem piše da je djevojka u teškom stanju primljena u bolnicu i da se doktori bore da joj spase lijevu nogu.

Zastajao mu je dah, sad se već skoro grčio od jecaja, a i srce mu je tuklo kao da želi pobjeći iz njegove utrobe. A onda mu se digao. Bila je to erekcija kakvu dugo nije doživio, možda od onda kad je prvi put vidio pičku u časopisu koji je izvukao iz provaljene ladice tatinog pisaćeg stola. Tada je to bila erekcija povezana s nečim zabranjenim, nastranim, s mogućnošću da ga ulove, s nečim toliko prljavim i toliko čistim u isto vrijeme.

Ivo se ustao s klupe i s vidljivom nabreklinom na hlačama krenuo prema unutrašnjosti parka. U jednom je trenutku čak i potrčao, a glavić mu je stružući o unutrašnjost gaća proizveo senzaciju od koje je mislio da će svršiti. Konačno je našao skrovitije mjesto, jedno veliko stablo i oko njega grmlje, zašao iza njega i otkopčao hlače. Obujmio je slinavi kurac rukom i zatvorio oči. Sličice su mu se redale kroz glavu. Milana leži u nesvijesti u smrskanom autu. On prilazi, izvlači je iz olupine i polaže na zemlju. Sad joj je iznad glave, rukom joj je začepio nos i upuhuje joj zrak kroz usta kao što su ga učili na tečaju hitne pomoći, samo ovaj put to nije lutka čudnog okusa nego pravo živo biće od krvi, mesa, kože i sline.

- Eeeeeeej, šta to radiš! - prenulo ga je iz maštarije derište s nemilosrdnim izrazom gađenja na licu.

- Bjež! - rekao mu je.

- Maaamaaaa! - još je jače podviknuo dječarac ukopan na mjestu, isprepadan maminim pitanjima je li mu ikad netko pokazivao pišu, možda striko na nogometu, velečasni, ili možda dida Luka...

- Mali, bjež kad ti kažem ili ću te...

Odjednom mali se potpuno utišao, okrenuo i otrčao kao da ga nikad nije ni bilo. Ivo je ponovno zaklopio oči i obujmio rukom još uvijek nabrekli kurac. Nastavile su se redati slike. Upaljena svjetla policije i hitne pomoći kao u nekom bizarnom disko-klubu. Medicinska ekipa oko Milane prebacuje ju na nosila. Policija uzima od njega izjavu. Novinarka ga pita osjeća li se kao junak...

- Aaaaaah - oteo mu se snažan uzdah dok je mlazovima sperme zalijevao veliko stablo.

Trenutak je još ostao u blaženom miru, kurca još uvijek nadignutog, gledajući kako sperma curi niz deblo kao slina niz njušku neke gladne zvijeri, a onda zakopčao hlače i krenuo kući. „Moram je posjetiti u bolnici“, pomislio je bacivši pogled na klupu na kojoj je u žurbi ostavio novine, otvorene na članku o njegovom herojskom pothvatu.

* * *

Bolnica je uobičajeno mirisala na dezinficiranu smrt, uvijek preširokim hodnikom prazno su odjekivali škripavi koraci, jer hodnik nije bio nakrcan nevoljnim pacijentima, rodbinom ili osobljem. Ivo je došao pola sata prije službenih posjeta, nadajući se da će preduhitriti eventualno revnu rodbinu. Želio je biti sam u sobi s njom. Nosio je lončanicu i jagode, znao je da banana i naranča ima u izobilju, posjetitelji ih uglavnom ne zaborave donijeti, a lončanica je tu za slučaj da ne voli mrtvo cvijeće.

Kad je doznao u kojoj je sobi i djevojci na prijemnom šalteru objasnio da je dobar prijatelj i da želi biti nasamo s njom pa je zato došao malo ranije, pokucao je oprezno na vrata i, ne sačekavši odgovor, ušao. Bila je sama u četverokrevetnoj sobi, ležala je na leđima glave okrenute prema prozoru. Možda je drijemala. Opresno se približio, a ona je naglo okrenula

glavu prema njemu i začuđeno ga pogledala velikim smeđim staklastim očima.

- Oprosti..., ja sam Ivo..., ja sam onda..., slučajno... - oprezno joj se obratio, kao da je ne želi uplašiti.

- Ah, ti si - rekla je, a oči su joj se, Ivi se učinilo, malo ozarile.

- Donio sam ti ovo - pokazao je na lončanicu - i malo jagoda - krenuo je prema ormariću i jedva našao mjesta da to odloži pored banana, naranča i gustih sokova.

- Hvala, lijepo od tebe - rekla je i pridigla se u krevetu, a Ivo je tada primijetio da se na lijevoj strani njenog kreveta pomaknuo samo batrljak. Neobični trnci prošli su mu leđima, a srce mu je brže zakucalo.

- Nemoj da ti je neugodno, ja sam se skoro već naviknula - primijetila je da mu je pogled zapeo na ostatku njene noge.

- Ma nisam..., nego... Nadam se da si dobro.

- Ma jesam, znaš, prvo sam bila zbunjena, ljuta, čak i na tebe, razmišljala da bi mi bolje bilo da sam umrla, da se nisi našao tamo, ali onda se nešto desilo, možda ova bolnica, ta noga od koje više ništa ne očekujem, od sebe same kao da više ništa ne očekujem, kao da mi je pao ogroman teret očekivanja s leđa. Ne znam si to objasniti, ali na neki čudan način mi je lakše. Oprosti što sam se ovako razbrbljala, mi se zapravo i ne poznajemo...

Ivo je stajao uspravan pored nje, s onim trncima u leđima i srcem koje je sve više tuklo.

- Drago mi je da sam mogao pomoći.

- Nego, kad si već ovdje, jesi li možda vidio... tamo, na brdu, jednog... velikog bijelog psa? Znaš, zapravo išla sam ga pokopati, a onda... - zastala je.

- Nisam, ali se tamo policija nije mogla načuditi lopati koju su našli pored auta. Sad mi je jasno - nasmiješio se pun razumijevanja.

- Ma to je stvarno bila luda noć, prvo sam našla Slackija, to je moj pas, mrtvog pored njegove zdjelice, nisam mogla vjerovati, još prije samo pola sata veselo smo se igrali i nije pokazivao nikakve znakove da mu je loše ili da ga nešto boli, a onda je samo umro. Onda sam stvarno upala u depru, pomislila da sam potpuno sama na ovom svijetu. Uzela sam lopatu i krenula ga pokopati na... ma nedavno sam prekinula s dečkom, a tamo smo... evo

mene opet brbljam, ma uglavnom, sjela sam u svoju škodu i bila kao u bunilu i odjednom kao da je pao kotač i ja sam počela vijugati po tom brijegu i zadnje čega se sjećam je veliko stablo.

Trnci su se u Ivinim leđima pojačavali, a i srce mu je sve snažnije tuklo. Ubrzano je disao.

- Kako si baš tamo tada bio? - upitala ga je.

- Ma slučajno, bio sam u Moontyju, bilo je dosadno i odlučio sam prošetati, a onda sam vidio crvenu olupinu kako vijuga po brdu i zabija se u stablo. Potrčao sam tamo i... ostalo znaš.

- Da, zapravo ne znam da li ti mogu dovoljno zahvaliti - rekla je a oči su joj zasuzile - evo da nije bilo tebe, ja bih...

- Ma nije to ništa - jedva je izgovorio, razmišljajući kako mora da mu se otkucaji srca naziru na košulji, dok mu se trnci penju prema šiji i nazad, dolaze do prepona i... - Oprosti mi, ali sad ću morati ići.

- Naravno, naravno, drago mi je da si bio. Dođi još koji put. Ako želiš - rekla mu je dok ga je gledala kako izlazi iz sobe. - Hvala ti!

Potrčao je niz škripavi hodnik koliko ga noge nose. Dok je trčao i tražio poznati znak za WC, kurac mu je strugao u unutrašnjost gaća i pomislio je da će svršiti. Konačno je našao WC, uletio unutra u prvu slobodnu kabinu i tek što je uhvatio nabreklu kitu, već je prolijevao spermu po školjci i bijelim pločicama. Još trenutak je, sav oznojen, gledao u svoje djelo kao u apstraktnu umjetničku sliku, a onda zakopčao hlače i krenuo kući. Bio je sretan.

* * *

Noć je bila teška, bez mjesečine, oskudna ulična rasvjeta kroz izmaglicu je lijevala svoje žute trake po masnim ulicama. Ljudi uglavnom nije bilo. Ivo je naizgled mirno koračao ulicom dok nije dospio do zelenog audija. Prepoznao je automobil kao ljubimca dečka iz njegove ulice, Marka, zastao pokraj njega i osvrnuo se lijevo i desno. Kad se uvjerio da nema nikoga, posegnuo je u jaknu i iz nje izvadio ključ za skidanje kotača. Još se jednom osvrnuo lijevo i desno i uvjerivši se opet da je potpuno sam, sagnuo se i odvrnuo šarafe prednjeg desnog kotača skoro do kraja. Rukom je provjerio da se jedva pridržavaju i potom ubrzanim korakom krenuo prema svojoj kući preko puta.

Ušavši u zgradu, osjetio je adrenalin kako mu struji tijelom, ali srce se konačno počelo smirivati. Popeo se do svog stana i ušavši unutra provjerio koliko je sati. Sat je pokazivao četiri ujutro. „Imam znači još tri dobra sata sna“, pomislio je i užurbano se krenuo spremati za spavanje.

Točno u sedam sati ujutro budilica ga je probudila. Odjeća mu je bila spremna na stolcu pokraj kreveta i odmah je u nju ekspresno uskočio. Otišao je do prozora provjeriti je li sve u redu, i kad se uvjerio da su Markovi prozori još uvijek zamračeni i da je zeleni audi na mjestu, opustio se i otišao do kupaonice. Kad se vratio, sjeo je pokraj prozora i čekao.

U 7.15 sati na drugoj je strani ulice, na prozoru na trećem katu, primijetio komešanje. Uskoro se prozor otvorio i kroz njega je provirila Markova glava. „Počelo je“, pomislio je Ivo.

Na ulici se još uvijek osjećala težina noći od jučer. Magla se nije potpuno digla, pa se Ivo napinjao da iz svog auta, parkiranog pedesetak metara iza zelenog audija, vidi ima li tamo kakvog kretanja. Konačno, Marko je izišao iz kuće i ušao u svoj auto.

Ivo nije znao puno o Marku, tek da radi izvan grada i da obožava svoj auto, koji svako jutro gotovo ritualno pali u 7.45 sati, pušta dvije-tri minute da se zagrije i tek onda kreće. Kad je krenuo, Ivo je krenuo za njim, ali odjednom ga je uhvatila panika. „Da upalim svjetla ili ne? Bit će sumnjivo ako ih ne upalim, jer mogao bi pomisliti da ga slijedim, a ako ih upalim vidjet će da sam tu“, mislio je, ali se odmah i prekorio: „Ma šta je tebi, budalo, pa sve je normalno, samo se smiri“.

Sve se odvijalo prema planu, Marko je išao predviđenim putem, a Ivo ga je slijedio, oprezno, na pristojnoj udaljenosti, ali pazeći da ga ne izgubi iz vida. No onda je Marko odjednom ubrzao, iako to nije običavao raditi na ovom dijelu ceste. „Nisam ga dovoljno puta pratio“, pomislio je Ivo i požalio što sada nema malo bolji auto, jer ova corsa nikako nije mogla stići Markov audi. Ubrzo mu je Marko nestao iz vida, a minute koje su uslijedile Ivi su se činile kao vječnost.

Kad je prošao jedan dugi ravni dio i došao do velikog lijevog zavoja, skoro se zabio u auto koji je bio parkiran napola na cesti, a napola na travi. I on je slično zaustavio svoju corsu i potrčao prema, sad mu je već bilo jasno, mjestu nesreće. Komešanje, puno ljudi oko zelene mase lima, za koju se ne zna gdje završava, a gdje počinje veliki betonski zid. Neki čovjek na mobitelu izvikuje mjesto nesreće, očito policiji, iz zelene mase lima dopire samo čudno metalno šištanje. Ivo otrči unezvjereno do auta i počne razgrtati lim, kad u jednom trenu

osjeti da ga nešto snažno povlači nazad.

- Ej, čovječe, šta radiš, ovom nema pomoći, šta ne vidiš da nema glave - rekao mu je čovjek s mobitelom u ruci.

- Ali, ja... nisam... - tek je izustio Ivo i sjeo na travu, sam u svemiru.

* * *

Kući je Ivo došao slomljen, boljela ga je svaka kost u tijelu, a u glavi mu je nepodnošljivo bubnjalo. Bila je već noć, nije znao i nije želio znati koliko je sati, želio je samo da sve to prođe, da prestane to bubnjanje u glavi.

Vrtio se i meškoltio po krevetu, pitao se gdje je pogriješio. „Nisam računao da će budala onako ubrzati, kreten, majmun... Sljedeći put moram to bolje smisliti, ovo je glupo, ne smijem si ovo dozvoliti“, mislio je.

- Hoćeš reći da si sa mnom to puno bolje isplanirao?

- Molim? - pridigao se u krevetu i pogledao prema mjestu s kojeg je dolazio poznati glas.

- Za moju škodu si znao da ne može brzo, bio si i dovoljno blizu za slučaj da se nešto nepredviđeno desi, a Marko te zajebao, ubrzao i poginuo - rekla je Milana, sad je već bio siguran da je to Milana.

- Ma jebo ja njemu mater - rekao je drugi glas.

Ivi su se sad oči već privikle na tamu i jasno je razabirao na sredini sobe tri prilike i psa.

- Što hoćete od mene? - upitao je ljutito.

- You've been a naughty naughty boy - rekla je treća prilika, a Ivo je ubrzo u njoj prepoznao babu Ivku, iako mu nije bilo jasno kako to da priča engleski.

- A i ti si ovdje, ma krasno, svi ste se okupili. Što hoćete od mene?! Odlazite! - sad je već bijesan vikao Ivo.

- Samo da nam kažeš: zašto? - odvrati Milana.

- Ma jebo ja njemu mater - odrezao je Marko. - Što vas briga zašto, nemam vam što reći. Odlazite! - ustao je iz kreveta i krenuo mašući rukama prema njima, kao da su od dima pa će ih to mahanje raspršiti.

Uto je i pas zalajao i gadno zarežao. Milana ga je primirila, ali i pomislila kako mu nikad dosad zapravo nije vidjela zube. Mora da ga je ovaj Ivo stvarno razbjjesnio.

- Slušaj, umrla sam, zakompliciralo mi se to s nogom, dobila sam sepsu i jednostavno odapela. I jebiga, sad mi malo toga treba i boli me kurac zapravo hoćeš li mi reći zašto ili ne. Jebi se! Idemo - rekla je autoritativno.

- Tako je, idite! Odjebite iz mog stana i mog života! - vikao je Ivo i odjednom shvatio da je sam u polutami sobe. Stresao je glavom i pomislio da se stvarno mora naspavati, ali ubrzo mu je bilo jasno da je prenervozan za spavanje. Na brzinu je navukao odjeću i krenuo van. „Možda je vrijeme da propušim, cigareta-dvije me neće ubiti“, mislio je dok je zatvarao vrata od stana. Okrenuo se i zakoračio u mračan hodnik, ali kao da je zapeo za nešto, izgubio ravnotežu i pao niz stepenice, slomio vrat i na mjestu umro.

Vani, na ulici, nije bilo nikog. Ili skoro nikog. Žuta svjetlost ulične rasvjete kroz gustu se maglu povremeno igrala sjenkama. Ali gotovo su se sigurno mogle razabrati četiri prilike. Dvije su očito zaostajale. Poskakujući na jednoj nozi desna se snažno pridržavala za kršnu i plećatu lijevu. Naprijed, jedna se gegava, noseći u ruci po svoj prilici ribarski najlon, okrenula prema, činilo se, psu.

- Imaš kunu? - upitala je baba Ivka Slackija, a on je samo mahnulo repom u blaženom neznanju.

DINOGE

Oduvijek je Dino znao da nešto nije u redu s njegovim nogama. Dok su druga djeca veselo otkrivala svijet onkraj nažuljanih koljena od puzanja, Dino je na svaki majčin pokušaj da ga uspravi odgovarao plačem toliko strašnim da bi papigica Jovanka od jeze pala u nesvijest. Ako bi majka ponekad i uspjela osoviti svog jedinca na noge a da zvuci iz pakla ne proparaju zrak, mališan bi se samo strovalio na pod, kao da umjesto nogu ima šampite. Tako je Dinine noge nazivao njegov otac, po vlastitu priznanju nekoć perspektivan nogometaš kojeg je od velike karijere spriječilo samo nenadano rođenje sina. Pa još k tome trapavog.

„Kako ću tog malog naučit na balun, vrazi ga odnili“, pomislio je otac jednom dok je gledao kako mu sin opet pada kao pokošen nakon akcije koja bi, mislio je, zadivila i Neila Armstronga.

Sve su njegovi roditelji pokušali, pridržavali ga ispod sitnih pazuha unatoč upozorenjima da to ne rade, puštali ga samog, vezivali mu stare gumene potplate oko koljena da se ne može klizati dok puže, ali baš ništa nije pomoglo; mali je njihove pokušaje samo sve kreativnije odbijao.

Na kraju nije preostalo drugo nego da se ode kod doktora. Možda nešto nije fizi..., fiziloški u redu s njim. Neka to stručnjak pogleda, pa daj bože kaže da se radi o jednostavnoj operaciji nakon koje će Dino veselo trčkarati kao što bi to trebala sva djeca njegovih godina. „Barem ona koja imaju noge“, pomislio bi otac sjetivši se malog Antinog koji se rodio s dva batrljka. „A i to je možda bolje nego da ih ima, a nema“, jednom mu se bilo učinilo, ali odmah se prekorio, pogledao gore i zahvalio na svemu. „Ma bit će sve u redu.“

I bilo je. Barem je tako doktor rekao.

- Noge su u funkciji - kratko je podigao pogled s nekakvih spisa na stolu. Otac i majka okrenuli su se jedno prema drugome, zbunjeni ali sretni. I puni pitanja.

- A šta ne hoda ako je sve u redu š njin? - upitao je otac.

- Ne znam.

Majka se vrpeljila u stolcu.

- Kako mislite u funkciji? Ka, sve je kako bi trebalo bit?

- Da - rekao je doktor prevrćući spise. Zatim je teško uzdahnuo i umorno položio dlan na čelo. - Gledajte, provjerili smo živčani sustav, sve je u redu, provjerili smo motoriku, i tu je sve u redu, napravili smo pretrage urina, stolice, kao što znate, i tu je sve u redu. Ima nerazvijene mišiće butina. Ali to je zato što ne hoda - doktor je digao glavu a majci se učinilo da je u njegovu pogledu bilo i prijekora.

- Ali šta da radimo, doktore? Sve smo pokušali, pomažemo mu, puštamo ga, dižemo ga kada padne... Vi govorite da je sve u redu s njim, ali on ne hoda!

- Ne znam što bih vam rekao, gospođo. Probavajte i dalje - doktor je ponovo zabio glavu u spise i to je bio kraj razgovora.

A bog zna da su pokušavali. Nakon posjeta doktoru roditelji su s još većom odlučnošću prionuli poslu. Pa doktor je rekao da je sve u redu, dakle mi moramo potegnuti, mislili su. I prevarili se. Mali je jednostavno odlučio puzati. Kroz vrtić, kroz osnovnu školu, kroz srednju, činilo se i kroz život. I nikoga na svijetu nije boljelo više nego oca kad je saznao da mu sina po gradu zovu Dinoge. Njegov sin, koji je trebao biti najbolji nogometaš na ovoj strani svijeta, puzi kao kakva prebijena mačka, ljudima uvijek do koljena, tamo gdje ga je sam Nečastivi poslao. Za suze povrijeđena oca nije bilo lijeka.

Dino je sve to vrijeme vježbao strpljivost. Od početnog plača upao je u ravnodušnost, pa bi na roditeljsku upornost odgovarao sve većom rezignacijom. Dogle je to došlo da bi na opetovane roditeljske pokušaje da ga oslove na noge odgovarao sve praznijim i tupljim pogledom u daljinu. Magla je obuzimala njegov vidokrug i u malo čemu je nalazio sreću. Zapravo se činilo da je sreća za njega bila toliko apstraktan pojam da su čak i osmijesi na njegovu licu majku podsjećali na iskežene grimase dresiranih majmuna koje su trebale predstavljati veseli smijeh.

No u to vrijeme počela se u njemu pomaljati jedna strašna misao. Puzala je njegovim sinapsama jednako kao što je on puzao ulicama svoga grada, polako ali sigurno do odredišta.

- Dinoge! Dinoge! - skandirala je skupina djece dok je Dino vukao svoja poderana koljena asfaltnom ulicom prema kraju grada. Nije ni primijetio da je za sobom ostavljao krvave

tragove, ali njegov odsutan pogled cijeli je dan sezao dalje nego inače, pa je zaboravio staviti štitnike.

Djeca su nanjušila krv pa su se uskoro potpuno predala obijesti. Prvo su formirala pokretni krug oko njega, proučavajući ga kao životinju u zoološkom vrtu. Ozbiljnih izraza lica, trebala su samo prvi poticaj. Jedno se dijete sagnulo i pokupilo kamenčić s ulice. Nakon kraćeg oklijevanja, bacilo ga je u pravcu Dinine glave i pogodilo ga posred čela. Dino nije ni trepnuo. Uskoro su i ostala djeca posezala za svime što su našla na ulici i u obližnjim kantama za smeće, pa je prema Dini letjela i prazna limenka kole, polomljene naočale, prljava mokra krpa i gotovo cijeli topli sendvič s majonezom, kečapom, zelenom salatam, kukuruzom i kapulom.

Dino je i dalje puzao. Kečap mu se slijevao niz obraz pa je izgledalo kao da krvari i iz glave. Djeci je sve to postalo dosadno pa su nakon šuta u guzicu uz jedno promrmljano „šupak“, najhrabrijeg od njih, uskoro potpuno izgubila interes za tog redikula krvavih koljena i tupog pogleda.

Topli ljetni vjetar milovao je Dinino lice dok se uspinjao uličicama prema obližnjem brdu. Sad su mu već i dlanovi krvarili, iako su mu bili debeli poput potplata. Iscrpljen, stigao je do ogromnog kamenog križa i odlučio malo predahnuti u njegovu podnožju. „Eli, Eli, lama azavtani“, prošlo mu je mislima, ali onda je pomislio da mu patetika ne pristaje. „Treba raditi, treba to izgurati do kraja.“ Provjerio je u džepu hlača je li mu mobitel na mjestu i kad se uvjerio da jest, krenuo je dalje.

Nije znao koliko je vremena prošlo kad je stigao na odredište. Činilo mu se kao vječnost. Krv pomiješana sa znojem natapala je njegovu odjeću. „Fale još samo suze“, pomislio je, a kut usana razvukao mu se u kez. Uspravio se, popravio odjeću i zagladio mokru kosu na čelu. Izvadio je mobitel iz hlača, pogledao na sat i shvatio da je vrijeme.

Pruga je izgledala kao dvije ogromne zmije koje se lijeno odmaraju na suncu. Stoje i ne idu nikamo, ali njihovi krajevi koji se i ne naslućuju mirišu na obećanje. Dino je sjeo na zemlju i položio svoje noge na leđa jedne od zmija, tik ispod koljena. Zmija se nije pomakla, nije ga ugrizla, prihvatila je njegove potkoljenice kao nešto najnormalnije na svijetu. Dino je legao i zatvorio oči. Ubrzo je začuo vlak. „Točno na vrijeme,“ pomislio je, „nema više Dinoge.“

Vlak je preko Dininih nogu prešao kao da su čačkalice. Vlakovođa nije na vrijeme primijetio krvavo-znojnog čovjeka koji leži na pruzi, što si nije mogao oprostiti jer je prije samo sedam dana imao sličnog samoubojicu pa mu sad na vratu vise psiholozi i preispituju je li sposoban za rad. „Kako ne bi bio, posao je posao, a budale su budale“, mislio je, pitajući se koliko će ga nakon ovog tek tlačiti.

Zadnje što je Dino čuo bila je nesnosna škripa kočnica i sirena koja ga je podsjećala na tužno trubljenje slona.

U sobi je bilo tiho. Čuo se samo aparat koji je mjerio puls mladiću bez dvije potkoljenice. Majka i otac sjedili su svaki na jednoj strani kreveta i zabrinuto pogledavali čas jedno prema drugome, čas prema jedinom sinu. Doktor je rekao da je s njim sve u redu, da je stanje stabilno i da bi se svaki čas mogao probuditi. Majka je pružila znojni dlan prema ocu, a on ga je zaštitnički uhvatio i jedva primjetno zasuzio ne mogavši svrnuti pogled sa zamotanih batrljaka svoga sina, iz kojih je po zavojima probijala krv.

- Mama, tata... - rekao je Dino otvorivši umorne oči.

- Sine! - povikali su uglas. Nisu znali ni sami što bi, sreća se miješala s olakšanjem i tugom, imali su puno pitanja za njega, ali nisu znali kako da ih postave. Treba li ih uopće postavljati, pitali su se. I kako sad dalje, nije im bilo jasno.

- Mama, tata... - glas mu je sada bio sigurniji. - Mama, tata, bit ću brži od Oscara Pistoriusa
- rekao je, a majka nije mogla ne zaplakati vidjevši prvi put osmijeh na licu svoga sina.

ISTJECANJE. PUT

Čovjek je ušao u tamnu utrobu zgrade. Popeo se na prvi kat u redakciju, prošao hodnikom do čajne kuhinje i natio si veliku šalicu crne kave. Nakon što je vratio džezvu na improvizirani štednjak u kutu prostorije, uzeo je kavu i krenuo do svog radnog stola. Razbacane papire, otvorene i prazne kuverte, spajalice rasute po stolu, jednim je potezom ruke odgurnuo u stranu i napravio si mjesta za novi početak dana. Nije prošlo puno vremena i telefon je zazvonio.

- Da? - nervozno je rekao u slušalicu.

- Gospodin Milohnić? - s druge strane žice progovorio je hrapavi muški glas.

- Da.

- Gospodin Milohnić, moram vam pohvaliti jučerašnji tekst, mislim da je bilo potrebno mnogo hrabrosti za to. To što ste napisali o toj bagri je za svaku pohvalu. Sigurno ćete imati problema zbog toga.

- Da, hvala - nezainteresirano je odvratio.

- Mislim da zbog ljudi kao što ste vi još uvijek ima nade za ovu zemlju, za ove mlade ljude koji pokušava ju doći do svog kruha ovdje, a ne u inozemstvu - muškarčev glas je zadrhtao.

- Da, hvala. Čujte, gospodine, žao mi je, ali imam drugu liniju, moram se javiti.

- Ma, svakako, gospodine Milohnić, nisam vam htio smetati, samo sam vam to htio reći. Doviđenja!

Čovjek je nekoliko trenutaka ostao sa slušalicom u ruci iz koje je dolazio jednoličan zvuk prekinute veze i zamišljeno zurio kroz prozor. Ljutito ju je zatim spustio natrag i promrsio nešto kao „jebemumater“.

* * *

Čudne su sjene ovih zidova. Padaju nekako ukoso, iscrtavaju oblike kojih prije nije bilo. Ili ih

uopće nema. Hodanje se čini teško, disanje još teže, tko je vidio ispravan odabir riječi? Publika u areni traži svoje. Misli da joj pripada. Kaos isprepletenih cijevi ni najmanje je ne zanima. Ako njima struji zrak, dobro je, ali neće se buniti ni ako ih ispunjava plin. Robovi s jedne i druge strane, zaboravljena obećanja, iznevjerene oporuke, sve je to skriveno iza usana, u caklini davno otupjelih zuba iz kojih samo ponekad curne otrov. Lijeka nema, žilama teku cijevi, teče otrov, teče plin, artritični zglobovi nisu u stanju graditi kuću, ni zaklon od vjetra, vatre, kiše i vode. Zato su zidovi krivi. A ako su zidovi krivi, onda ni sjene ne mogu biti prave.

* * *

Čovjek je ustao, pokupio smotuljak nekoliko dnevnih novina koje su bile na njegovom stolu i izišao iz redakcije. Na hodniku u prolazu ženski mu je glas dobacio: – Kamo ćeš, lijenčino? Pa nisi još ni došao, a već ideš! E moj Željko, da je meni tako radit.

Osvrnuo se i na ulazu u fotoslužbu ugledao Anu, fotoreporterku, jednu od onih koji sve vide i sve znaju. U njenom glasu nije bilo zlobe, pa joj se Željko u prolazu osmijehnuo i neodređeno je pozdravio. Činilo mu se da je bila malo zaljubljena u njega pa je osjećao krivnju za onaj usputni seks otprije mjesec dana, na stolu u mračnoj komori.

Izlazak na ulicu bio je obećavajući. Dan je bio lijep; sunčan i miran. Šetnja gradom činila se kao idealno rješenje.

Željko se trudio promotriti grad u kojem živi već trideset godina nekim drugim očima; pogledati iza fasada pored kojih je toliko puta prošao. Ali koliko god se trudio, nije mogao vidjeti dalje od golih zidova, asfalta, pročelja uvijek istih kuća u koje su ulazili uvijek isti ljudi. Nije mogao reći da ga je to posebno rastužilo, ali ispunilo ga je nekim osjećajem praznine koji si nije znao objasniti.

„Pet lakih komada“ – ugledao je natpis na plakatu pribadačama pričvršćenom za pano u staklenom izlogu gradskog kina. „Five Easy Pieces (1970.)“ – pisalo je manjim slovima ispod toga. Na papiriću najvjerojatnije istrgnutom iz bilježnice netko je dječjim rukopisom napisao: „Jack Nikolson u novoj ulozi“. Čitao je bio Željko o tom filmu, ali nije se mogao sjetiti o čemu je riječ. Produživši dalje pomislio je da bi možda mogao večeras otići u kino pogledati taj film. Nije primijetio da prelazi cestu, pa ga je prenuo glasan zvuk automobilske sirene i jaka škripa kočnica. Visoko je podignuo ruku prema velikom žutom autu koji se

zaustavio tik do njegovih nogu.

* * *

Kažu da se ne radi o sreći. Karte su podijeljene. Ruke su otvorene. Ponekad podignute. Ili je to stol za kojim sjedimo i ulažemo, predajući se neizvjesnosti kao djeca sladoledu. A slatka je ta neizvjesnost: hladna, a ipak grije pothlađeno srce. Postaviš si pitanje: je li važnije ono gdje sam bio ili kamo idem? Bijeg je uvijek bio dobro rješenje, čak i ako vučeš teške okove oko noge. Poslužit će i ona negdje, nikad ne znaš u kakvoj ćeš šumi završiti, bez osnovnih životnih namirnica. Ali sve je to najmanje bitno, cilj nikad nije bio cilj, cilj je put, a putova ima koliko i ciljeva. Omeđeni su početnom i završnom točkom, ispunjeni hladnom kremom u koju bi najradije zario svoje oštećene zube, pa neka se cijeli svijet izgubi u kolu koje nikad neće stati.

* * *

Željko je visoko podignuo ruku prema velikom žutom autu koji mu je išao ususret. Auto se zaustavio i Željko je ušao unutra.

- Downtown - rekao je vozaču.
- Where in downtown?
- Just drive, we'll see when we get there.

* * *

Buđenje. Spavanje.

* * *

Na ulici je bilo bučno. Avenijom se širio miris ispušnih plinova i užurbanih ljudi. Posvuda su bile svjetleće reklame i panoi. Iako je žurio, Željko se trudio promotriti grad u kojem živi već

trideset godina nekim drugim očima; pogledati iza reklama pored kojih je toliko puta prošao. Ali koliko god se trudio, nije mogao vidjeti dalje od agresivnih panoa, asfalta, pročelja uvijek istih kuća, u koje su ulazili uvijek isti ljudi. Nije mogao reći da ga je to posebno rastužilo, ali ispunilo ga je nekim osjećajem praznine koji si nije znao objasniti.

„Five Easy Pieces (1970.) – 30 years“ pisalo je na velikom natpisu iznad kina. Željku se film učinio poznat, kao da ga je već gledao, ali nije se mogao sjetiti radnje. Sada nije imao previše vremena razmišljati o tome, danas je malo okasnio s vraćanjem taksija u depo, a ostao je dužan vlasniku. Smjena nije bila dobra, nije uspio odvesti ni jednu turu prema aerodromu pa je krstario gradom u potrazi za podignutim rukama. Nije ih bilo previše.

Dobro je, neće puno zakasniti, šef možda neće ni primijetiti. Uostalom pokrit će ga Jorge ako baš bude trebalo. Stići će on sve, navikao je stizati. Na poslu neće puno razmišljati o obiteljima kojima će donositi njihove dragocjene vikend-ručke: pečene piliće ili svinjska rebra, pržene krumpiriće i salatu. Odradit će smjenu, izaći vani na zrak i stati uz obalu East Rivera. Pažljivo će prebrojati napojnice.

* * *

Putovanje ludom radovanjem. Odeš, dođeš. Znaš da nećeš otići, a nećeš ni doći. Ostat ćeš negdje između, čučati na granicama među stvarima i promatrati velikim očima. Sve je toliko novo da je istisnulo staro, gurnulo ga u podrum sa starom slikom, kaputom koji nemaš srca baciti, igračkom koja te podsjeća na djetinjstvo koje nikad nisi imao, jer ga je živjelo neko drugo dijete koje nikad nisi bio ti. Zalogaj je to koji ćeš teško prožvakati tim krnjim zubima i širom otvorenih očiju. Valjat će sakriti zube, skupiti oči, zatvoriti gubicu i gledati svoja posla. Nogu pred nogu. Potjera će već prestati, umorit će se kao artritični zglobovi, kao sjene stabala na rijeci koja hrli u smiraj dana, kada osjećaš da nešto nepovratno iz tebe istječe. Je li to dobro ili loše, još uvijek ne znaš.

PROZIRNOBIJELO

Ništa mu nije bilo jasno kad se ujutro probudio u lokvi prozirnobijele tekućine. Sperma nije mogla biti, jer toliko ne bi svršio ni da je sanjao Monicu Bellucci kako oblizuje njegov penis kao da je zadnji na svijetu. „Jednu stvar smo eliminirali“, pomislio je, „nema tog svijeta u kojem bi ostao samo jedan penis za Monicu. Pa još k tome moj.“ Ali ovo je bio svijet u kojem je njegov krevet natopljen čudnom bezmirisnom tekućom tvari, kojoj on ne zna ni porijeklo ni uzrok i za koju mu nikako nije moglo biti jasno zašto je baš sad baš ovdje. Ustao je polako iz kreveta, kao da se boji da bi se tvar mogla probuditi a onda tko zna što bi se sve desilo.

Oprezno je dotaknuo tekućinu prstima, otro palac i kažiprst i shvatio da nije ljepljiva kao sperma. Prinio je prste ustima i s gađenjem liznuo. Ništa. Nikakvog okusa ta tvar nije imala. „Ovo postaje sve čudnije“, pomislio je i krenuo u inspekciju svog tijela. „Otkud je ovo moglo doći?“ Penis mu je bio potpuno suh, na glaviću nije bilo nikakvih tragova. Sve se činilo u najboljem redu i s ostalim dijelovima tijela, pa mu nije preostalo drugo nego da cijeli događaj prihvati kao neobjašnjivu epizodu koju bi bilo najbolje pospremiti na daleko mjesto i zaboraviti. Posegnuo je za odjećom na obližnjem stolcu i odlučio u miru otići na posao.

„Ne, ova plavuša me ne čekira od glave do pete. Naravno da ne, koji mi je?“ pomislio je dok se pokušao prisjetiti kad je zadnji put pomirisao golo žensko tijelo. Bila je to Mara, tamo u njenom stanu. Bio je toliko napaljen da mu se uopće nije mogao dići. Mara je bila tako seksi da je ludio za njom, i kad mu se božjom providnošću konačno pružila prilika, jednostavno se uspaničio. Gledao je to prekrasno stvorenje kako se trudi oko tog odvratnog, smežuranog ćevapčića i bilo mu je došlo da zaplače. Ili pobjegne u Novi Zeland, promijeni ime, zaposli se u pošti i nikada majci ne javi da je živ. Ali onda je u novozelandsku poštu nenajavljeno ušla debela Irena, koja mu je i na drugom kraju svijeta pokušala uvaliti svoje masne butine i koju je oduvijek prilično predano odbijao. I gle čuda, izvijanje te ulješure ispred njegova šaltera diglo je ćevap iz mrtvih i uskoro je osjetio kako mu se krv slijeva u prepone. Kako je otvorio oči i ugledao prekrasnu Maru na svojoj nabrekloj kiti, tako je svršio. I to je bilo to što se tiče žena u posljednjih godinu dana. „Ne, ova plavuša me nije čekirala“, potvrdio si je misao.

- Kako si Tić, sav si mi nešto zgužvan? - obratio mu se odmah s vrata debeli Pero. Nije ga

volio. Uostalom, on mu je smislio taj odvratan nadimak koji nije ni nadimak. Uzeo je posljednja slova njegova prezimena, najuobičajenija posljednja slova prezimena na planetu Hrvatska, i od toga napravio cijelu priču. Svima je odmah taj nadimak sjeo i nije mogao ništa učiniti po tom pitanju. I da poševi Monicu, riješi problem gladi u svijetu, postane direktor svemira, bio bi jednostavno Tić. „Jebi si mater“.

- Dobro sam, ti?

Pero se samo okrenuo i zakoračio u hodnik, ali je zastao i vratio se u ured.

- Što ti je ovo?

- Daj Pero, sad ću ja pogledat a ti ćeš me odvalit po nosu. Pa nismo djeca.

- Ozbiljno ti govorim. Kakva ti je ovo mrlja na košulji, koja se povećava?

I dalje je vjerovao da će ga Pero samo opaliti po nosu, ali sad je već morao pogledati pa je spustio glavu žmireći, očekujući Perinu masnu ruku i još jednu priču za ured o tome kakva je Tić naivna budala. Začudo, Perina ruka nije poletjela, a na prsima je stvarno bila sve veća mokra mrlja.

- Mislim, fleke ispod pazuha OK, ali šta je ovo, čovječe? – više za sebe pitao se Pero.

Izjurio je u hodnik i otrčao do zahoda. Spustio je glavu i samo tiho procijedio dobro jutro kolegicama koje su se skupile ispred ženskog zahoda. Nisu ga ni primijetile. „Pa naravno, nevidljivi Tić.“

Otkopčao je sada već prilično mokru košulju da provjeri što se to događa kad je začuo naglo otvaranje vrata. Na njima je stajala Suzana, nije ju dobro poznavao, i oduvijek je smatrao da je prilično iznad njegove lige. „Koje lige, Tiću, misliš ljige?“ pomislio je, ujedno se prisjetivši da je o njoj znao samo to da voli o sebi govoriti u trećem licu.

- Alo Tiću Miletiću, dođi da ti Suzi muzne miću!

- Molim?

- O, pa već si se raskopčao. Bravo! – rekla je zaključavajući vrata.

Došla je do njega, pogledala ga ravno u oči, otkopčala mu hlače i zavukla ruku duboko u njegove bokserice. Vješto mu je obuhvatila penis rukom i u sekundi bio je spreman.

- Jebi me. Odmah - rekla je vragolasto se smiješeći.

Okrenula mu je leđa, pogledala ga u ogledalu i zadigla suknju. Iznenadeno je primijetio da nije imala gaćice i da ga njena prekrasna, obrijana vagina gleda i poziva kao neki napaljeni Kiklop. Začudo, nije osjećao nikakav stres, penis mu je bio u potpunoj erekciji pa je uz smiješak samo kliznuo u Suzinu vlažnu rupicu. Oprezno je ušao, znao je da bi sad bilo najgore kada bi neplanirano svršio. Ipak nije ševio već godinu dana, a nije ni drkao neko vrijeme. Ali začudo nije bilo bojazni, nevjerojatno, osjećao se kao mašina pa je ubrzo pojačao ritam.

- Udri Suzi po guzi! Udri! - vikala je Suzi.

Pljesnuo ju je jednom. I svidjelo mu se. A i njoj, bio je siguran. Pljesnuo ju je još jednom. Sve je više pojačavao ritam, a ubrzo ju je pljeskao gotovo potpunom snagom. Bila je sva crvena kad ga je odgurnula rukom, okrenula se, popela na pult s umivaonicima i ponovno nabreklog privukla k sebi. Obujmila ga je nogama oko struka i zabacila glavu. On ju je snažno uhvatio za struk i nabio je na sebe, ulazeći do kraja. Odjednom je otvorila oči, a u njima je od onog početnog vragolasto-koketnog pogleda primijetio promjenu koju nije mogao u potpunosti protumačiti. Opet ga je gurnula, ali sada malo nježnije, i plegla ga na pod. Nikako mu to nije bilo drago, ipak je to pod u uredskom zahodu, ali ovakve je stvari gledao samo na filmovima pa mu nije padalo na pamet prekidati igru. Uostalom, ševio je kao nikad dosad. Ponovno ju je primio, ona je vješto sjela na njega i nakon samo nekoliko pokreta napravila nešto što je zauvijek promijenilo sve u njegovom životu.

Lagano je otvorila usta, pojačavajući ritam zdjelice, znao je da se sprema za orgazam, no onda je zarila zube u njegovu bradavicu, snažno povukla i počela se trzati u konvulzijama.

Sve je za njega stalo, utišalo se, a osjećaj boli, ne toliko strašne koliko čudne, prolazio mu je tijelom. Nešto je istjecalo iz njega i on nije mogao učiniti ništa po tom pitanju.

Nije znao koliko je vremena prošlo kad je Suzi ustala, dok joj se prozirna tekućina slijevala niz bradu i kapala po njemu. Spustila je suknju i krenula prema izlazu.

- A ja? - bilo je jedino što mu je palo na pamet. Jedino nije znao pita li je što je s njegovim orgazmom ili što da on sad radi sa svime time.

- Mmmmmm - promrmljala je posrćući.

Ostao je ležati u lokvi bezmirisne prozirnobijele tekuće tvari koja je iscurila iz njegovih sisa.

„Ne mogu ovdje ostati do vijeka“, pomislio je i ustao. Na hodniku su one tri žene i dalje brbljale, ali sad su sve tri okrenule glave prema njemu. Tajac. Gotovo je pomislio kako uopće mogu toliko vremena provoditi tamo na istom mjestu, o čemu li to pričaju i zašto sve to šefovima ne smeta, ali zbunila ga je ta nagla pozornost. Jedna od žena, učinilo mu se, čak se obliznula dok ga je mjerкала. Njega, nevidljivog Tića, kojeg je malo tko uopće doživljavao, a kamo li da bi se za njim oblizivao. Ništa mu više nije bilo jasno.

„Mora da ima neke veze s ovim“, pogledao je u svoja prsa. Trenutno ništa iz njih nije istjecalo, ali to mu se činilo kao jedini mogući početak objašnjenja ove nagle pozornosti, počevši od one plavuše na ulici koja ga je možda ipak poševila pogledom.

Došao je do svog ureda, upalio kompjutor i ostao pred upitnicima. „Male nipples liquid“ konačno mu je palo na pamet. Nije puno doznao. Govorilo se o nekim oblicima muške laktacije, o tekućini koja izlazi iz bradavica i muške i ženske djece u najranijoj dobi, o Darwinu i hormonima, ali ništa ga nije zadovoljilo. Trebalo mu je objašnjenje. Nazvao je svog doktora.

- Doktore, nešto mi curi iz prsa. Jutros sam se probudio i sve je bilo mokro, ne znam što je to, čudna neka prozirna tekućina, curi ponekad, ne znam, pa je došla ta žena i..., doktore, recite nešto... - izrecitirao je u dah.

- Miletiću, to ste vi? Smirite se, Miletiću, dođite mi, znate, u ordinaciju pa ćemo sve pogledati. Samo se smirite - rekao je doktor.

„Kako da se smirim? Curi mi nešto iz sisa, a nemam pojma šta je. Pa kako ću s tim? Ne znam ni kad će ni koliko. I čemu?“ razmišljao je na putu do ordinacije.

- Vidite, Miletiću, to vam nije toliko neuobičajeno, znate. I muškarci ovdje imaju žlijezde, znate, i one mogu ponekad lučiti, znate, tu tvar. Ali vi kažete da je toga jako puno, dobro, vidite, znate, uzet ćemo mi to na analizu pa ćemo, znate, to ispitati. Vi se slobodno opustite, nije vam to ništa ozbiljno, znate. Dođite za tjedan dana.

„Tjedan dana. Tko će to izdržati?“ mislio je. Ali nije bilo druge, morao je probati živjeti kao da je sve isto, kao da se ništa nije promijenilo. Jer nije volio promjene. Volio je svoju sigurnost, volio je dane koji se predvidljivo smjenjuju, Sunce koje redovito izlazi, plaću koja dolazi, volio je da se brava otključa kad okrene ključ, da je cipela na nozi kad je obuče. Doista ne bi znao što napraviti s vanzemalcem kad bi ga vidio. Ne zato što bi ga bilo osobito strah onoga što mu vanzemaljac može učiniti, iako mu ne bi bilo drago da mu gura svoje

sonde tko zna gdje, nego zato što bi to poremetilo priču, sve ono u što vjeruje i što ga u svojoj predvidljivosti raduje. Neka Boga i sličnih stvari, znao bi pomisliti, sve je u redu dok ih ne vidim, dok se ne uvjerim da su tamo. Neka mene u mojem neznanju, bio je njegov moto.

A sad ovo, neka čudna tekućina teče iz njega, i pitanje je ima li to kakve veze s onim ženama. „Naravno da ima, gle kako me gleda ova, pa ovo je nevjerojatno“, pomislio je hodajući ulicom prema uredu.

Ni u uredu nije bilo puno drugačije. Odjednom su ga sve žene primjećivale, šaputale nešto međusobno, a onda su se i muškarci počeli osvrnati, uglavnom u nevjerici. Nije to mogao podnijeti. Reći će šefu da je bolestan, teško bolestan, i da mora ići kući. Šefu će sve biti jasno kada mu pokaže potpuno mokru košulju u predjelu prsa. Može mu pokazati i kako curi iz njega ponekad, kao iz špine. Samo da što prije dođe kući, samo da se što prije zagnjuri u svoju posteljinu i pusti neki film koji je već tisuću puta pogledao. Treba mu prostor bez ikakvih uzbuđenja.

Šef kao da je znao zašto je ušao u njegov ured i nije mu trebalo dulje od minute da ga pusti kući. Žurio je. Žurio je da ne primijeti sve te ženske poglede na ulici, da ne primijeti sve te muškarce koji se okreću za njim zato što ga žene fiksiraju.

„Jedva. Uf“, pomislio je ušavši u portun svoje zgrade. No taman kad je zakoračio u mračnu unutrašnjost, spotaknuo se o nešto i pao na pod. Ubrzo je shvatio da je to mali bicikl susjedova sina, koji je razmaženac uredno ostavljao posvuda po hodniku da se ljudi ovako o njega spotiču. Pokušao se pridignuti i krenuti kući, ali desna noga mu je popustila i srušio se ponovno svom težinom na pod. „Što je sad?“ mislio je dok je pipao nogu da provjeri je li sve u redu. Nije bilo. Noga mu je bila potpuno rasječena i iz nje je prilično jako curila krv. Vjerojatno je bila slomljena.

„Ne, ne idem doktoru. Nije slomljena. Ajde, diži se, i kući“, bodrio se polako ustajući na lijevu nogu i pridržavajući se za ogradu. Nekako se dovukao do stana, otvorio vrata, zaključao ih iznutra i dogegao se do kreveta. Srušio se na njega i sve je nestalo.

Nije znao koliko je spavao. Otvorio je oči, a krevet je bio crven od krvi. „Možda sam ipak

trebao kod doktora“, pomislio je. Pridigao se u krevetu, svjestan da je na čudnom razkrižju i da mu nimalo nije jasno kojim putem krenuti. Ili ostati. Ili otići. Nešto je u toj krvavoj nozi bilo prijeteće. A onda smirujuće. Osjećao se kao da je usred džungle, u krevetu prekrivenom baldahinom. Od divljih zvijeri dijeli ga samo prozirni til, ali on mu u isto vrijeme daje toliku sigurnost doma da bi tu mogao ostati i zauvijek. Kada ne bi iskrvario.

A onda je počelo. Iz bradavica je krenula prozirnobijela tekućina, štrcala je kao da ejakulira, u mlazovima polijevajući njega, krevet, čak i preko kreveta na pod. Zazvonio mu je mobitel. Na drugoj strani bio je doktor.

- Miletiću, jeste to vi?

- Jesam - gledao je u svoja prsa koja su sada bila kao dvije fontane.

- Znate...

Jedan veliki mlaz zapljusnuo je krvavu nogu. Morao je dvaput protrljati oči kada je shvatio da je tekućina isprala ranu i da je noga potpuno zacijelila. Morao je pipnuti kost da se uvjeri da nije slomljena. Da je prava. Uspit se i uštipnuo, da vidi sanja li ili koji je ovo sad vrag.

- Znam.

- Što znate?

- Da moram doći do vas.

- Znate..., da.

Doktorova ordinacija bila je prepuna ljudi. Neki su ga snimali mobitelima, drugi su ga samo htjeli dotaknuti, a neke bijele kute, bio je siguran, skrivale su čudne pokrete.

- Znate..., ovo je veliko - rekao je doktor.

- Ne razumijem.

- Vidite, znate, ovo... što vi imate u sebi i lučite, je li, tako, periodično, vidite, znate, to mi... ovaj, nikad nismo vidjeli. Ta tekućina ima obilježja koja moderna znanost ne poznaje. Ali što

da vam ja pričam, evo da vas upoznam, ovdje je dr. Lipu Punjab, imali smo sreću da je ovdje trenutno na našem fakultetu. Zna, on vam konkurrira za najvažnije nagrade u biologiji, a bavi se i nanotehnologijom, doktor je medicine, profesionalni vozač motocikala i modelar brodova od šibica. Jedna renesansna figura. Lipu, ovo je subjekt! – doktor se okrenuo prema nižem, činilo se Indijcu.

– Gud marning ser. Aj vil get tu da point imidijatl. Ju si, dis iz spešal, veri spešal, aj didn si dis nevr. Dis spešal, end ju d sejvor.

– Sejvor?

– Sejvor, jes. Ju seyv as ol. Andrstend?

– No.

– Ic izi, ju hev samting d moust spešl in d vrld. Voc jor problem? Or tel mi igzaml voc d problem vid jor kantri?

– Work, job, no money, people desperate, only criminals are rich and there is too much bad music.

– Dis ju hev mejk it betr. Evriting kjurd, evri diziz, evri pur pipl, evrivan hepi. Nou nid for kriminal. Nou bed mjuzik. Paradajz – Indijac je raširio ruke i osmijeh, a onda mu šapnuo na uho: – End evri vuman ju ken hev. Ic samting tu du vid hormouns bat i dont vont bader ju nau vit ekspenejšon.

Osvrnuo se oko sebe, duboko udahnuo, okrenuo se na peti i izišao. Krenuli su za njim, ali on je samo podigao ruku. Stali su.

– Tri puta jedan bez dvadeset i osam. Svaki dan budite dobri jedni prema drugima. Sumnjajte u autoritete. Ne tucite bližnje. Dajte šansu miru. Zaustavite glad u Africi. Sve što trebate je ljubav – rekao je. Skupina se pogledavala. Polako je krenuo dalje. Došao je kući, spremio u kofer najnužnije stvari, izvadio papir i stavio ga pred prsa. Kao po diktatu, iz desne bradavice štrcnulo je malo tekućine i on je zatvorio papir u kuvertu i stavio ga u džep. Zaputio se prema aerodromu. Prvi let za Rio.

Kuću je brzo našao, imao je adresu, a taksist je bio uslužan. Došao je do kapije i pozvonio. Hladan ženski glas pitao je tko je.

- Letter for miss, do you understand English?

- Yes, but miss ill, don't see anybody.

- Just give her this letter.

Krupna žena spustila se stazom do kapije i sumnjičavo ga pogledala. No sve se u njoj tog trena slomilo i bez pogovora je uzela pismo za gospođu. Sjeo je ispred kapije. Nisu prošle ni dvije minute, a putem je stizala Ona. Vrata su se otvorila.

- Monica.

- You...

PRIČA

- Davore! - zavikao sam prema visokom pogrbljenom tipu ozbiljnog izraza lica. - Davoree!
Mm... kako ono? Mandiću! Davore Mandiću!

- Heej - rekao je. Ali mislim da me nije prepoznao. Baš me zanima koliko dugo se može pretvarati.

- Pa kako si, čovječe? Nisam te sto godina vidio - upitao sam ga.

- A ono, znaš kako kaže stara kineska, da je bolje ne bi valjalo he he.

- He. Da. Nego, što si se tako zamislio, čovječe, buljiš u taj pod pa ne bi vidio ni Monicu Bellucci da prođe pored tebe.

- Aaa, nju bi vidio, ne brini.

- E, ali ne bi mene, a?

- Pa vidiš da pričamo, dakle vidio sam te.

Ovo već nije išlo nikamo.

- E, jasno mi je da me se ne sjećaš. Baš. Ili uopće. Nije problem.

- Ma gle, poznat si mi odnekud, ono ful, al imaš pravo, ne mogu te baš smjestit. Je to s one fešte...?

- Ne, ne, nije s fešte. Znamo se iz drugog konteksta.

- Ma kojeg konteksta? Daj reci, sad mi je stvarno neugodno.

Činilo mi se da još nije bio spreman. Ali barem sam ga zainteresirao. Gledao me kao da ga stvarno zanima otkud me zna. Uspio sam ga nagovoriti da odemo sjesti na kavu u obližnji kafić. Naručio je mineralnu. Nije mi izgledao kao pisac.

- Ja sam priča koja želi da je ispričaš - rekao sam mu i pogledao ga u oči.

- Kako misliš... ti si? Misliš, imaš zanimljivu priču?

- Ne, ne. Ja sam priča. Razmišljao si o meni, ali me nisi ispričao, nisi me napisao.

Osvrnuo se lijevo i desno, nasmijao, pa otpio gutljaj mineralne. Primijetio sam da čašu nekako čudno izvrće kad god je odlaže. OKP. Mogao sam si i misliti.

- Ajd nemoj me zajebavat. Di smo se upoznali?

- Pišeš knjigu priča, je li tako?

Kimnuo je glavom.

- E pa znam da još nije gotova, a ja bih trebao biti unutra. Upoznali smo se već, razmišljao si o meni, a onda si prestao. Ne znam zašto. Ovdje sam da ti promijenim mišljenje.

Šutio je. Mogao bih ga izgubiti.

- Da li se sjećaš kad si mislio o priči u kojoj jednu staricu posjećuje grupa mladih ljudi, kod nje dolaze na večere i druženje?

- A pa da! Čekaj, čekaj, a onda oni počnu nalaziti...

- Upravo tako. Sjajan sam, zar ne? Ali pusti da ti se ispričam, pa ti vidi bi li me izdao ili ne. Dakle krećemo iz večeri. Grupa mladih ljudi, njih petero, hoda ulicom. Pričaju o nečem nevezanom, ćaskaju neobavezno. Ulaze u staru, oronulu zgradu, penju se na treći kat i zvone. Otvara im starija sijeda žena s pregačom oko struka. Briše ruke dok ih sve srdačno ljubi, oni je isto srdačno pozdravljaju, donijeli su joj poklone. Kuća miriše po finoj hrani. „Milice, što ste nam skuhalo večeras?“ pita razdragano jedan od njih. „Aaa, morat ćete sjesti za stol pa ću vas iznenaditi“, kaže starica široko se smiješajući. Jedan iz društva joj kaže kako danas posebno sja i da se baš lijepo smije. Starica se malo zasrami; on ne zna da je stavila novi gebis i da zato više ne skriva usta.

Svi posjeduju oko stola, razgovor se i dalje vodi neobavezno, kao ništa se u njihovom ponašanju nije promijenilo nakon što su ušli u njenu kuću. Mislim, čitatelj još ništa ne zna, koji je kontekst, koja je priča, ali daješ mu naznake da je razgovor isti. Ne znam, naći ćeš načina. Ali iza toga stoji ona priča o preskočenim generacijama. Znaš kako se roditelji i djeca često ne razumiju, odnosno generacije roditelja i djece, ali s bakama i djedovima ide puno bolje. Mislim, toliko se ne razumiju da se zapravo razumiju, razumiješ? Preskok od dvije generacije. Smislić ćeš već kako to predstaviti.

Dakle starica iznosi jela, sve je odlično i ukusno. Tu možeš ubaciti malo Babetnine gozbe, znam da voliš jesti, pa ćeš znati to opisati. Razumiješ, ta jela trebaju biti ono... da prste poližeš. Samo bolja metafora. Ne, ovo je metonimija, ili što? Ma koga briga. Dakle Babetnina gozba. Mladež ode, izljubili se, doći će opet u dogovoreno vrijeme, ne znam, subota navečer, što misliš? Čini mi se da je bolje od nedjelje, jer nedjeljom su možda kod kuće, sa svojim na obiteljskim ručkovima. Subota je, mislim, idealna, jer nakon večere mogu dalje ići u izlazak ili što već. Starica je dakle vesela, pjevuši neku melodiju u duru dok pere suđe i sve je super jer mladima paše dolaziti kod nje, osjećaju da mogu biti svoji, lijepo im je i ugodno, a starici paše da joj dolaze mladi gosti, da joj se kuća napuni mladenačkom energijom, jer ona inače nema nikog svog u blizini. Djeca su joj daleko, rijetko je posjećuju, a i unuke uglavnom čuje samo preko telefona. Nedostaju joj, naravno, ali nema načina da ih češće posjeti jer živi od skromne penzije. Možeš recimo opisati kako ide u kupovinu za večere za svoje mlade prijatelje pa obilazi tržnicu u potrazi za jeftinijim namirnicama. I za pola kune običi će sve štandove na kojima se prodaju rajčice, jer nema puno novaca a ipak treba pripremiti večeru za petero mladih ljudi s dobrim apetitom. Oni joj naravno donose razne poklone, ali ne razmišljaju previše o tome koliko ona potroši na hranu. Nije da je iskorištavaju da bi došli na besplatan obrok, njima je jednostavno super ugodno kod starice, a i ona stvarno fino kuha, ali premladi su i preopušteni da bi se time bavili. Uostalom, starica se nikad ne žali.

Dođe i sljedeća subota, opet navraćaju njeni prijatelji, priča je slična, sve je super, kuća miriše na finu hranu, oni su raspoloženi, ali jedan od njih nađe dlaku u jelu. Masnu, debelu, sivu. Poskrivečki je makne, ne želi napraviti neugodnu situaciju, ali jelo mu više ne paše. To se ponovi i sljedeći put kad dođu i njemu je to sad već ozbiljan problem. Kad dođe iduća subota, on se ispriča da ne može doći, ne želi reći zašto, i malo ga grize savjest, ali svaki put kad pomisli na večeru kod starice, sjeti se dlaka u jelu i to mu okrene želudac.

Kod starice je sad četvero ljudi, atmosfera je i dalje dobra, ali onda jedna od njih nađe dlaku u jelu. Sivu, dugačku, debelu. I opet sličan scenarij, ona je neprimjetno makne iz tanjura, ali dlaka joj ostane u mislima. Nakon toga ona razgovara s onim koji nije bio na večeri, malo pomalo otvaraju se jedno drugom i on prizna da nije išao zbog dlaka. I ona mu kaže da je našla dlaku u jelu i sad im je u istom trenutku žao, ali i gadljivo. Pomiješanih osjećaja jedno drugo uvjeravaju da stvarno nije ugodno nalaziti dlake u jelu i da im to nikako ne paše, ali da je to očito postalo pravilo. Razmišljaju da li razgovarati s ono preostalo troje prijatelja o tome, ispričati im zašto više ne bi išli kod starice. Konačno odluče da će im reći, jer im se čini pošteno, a kad im ispričaju jedan od njih kaže da je nekoliko puta dosad već našao dlaku u jelu, ali ništa nije govorio, misleći da je samo imao lošu sreću. Iako mu je to prilično

gadljivo. Dvoje se ljute na njih, da kako su to površni, da se starica trudi koliko može i da kako mogu biti tako nezahvalni za druženja i super hranu. Nije im lako, ali ovo troje ipak ne može prijeći preko toga.

Na sljedećoj večeri kod starice samo je to dvoje, ali atmosfera nije više ista. Sve je nekako zakočeno, puno je tišine, mladi se ne mogu opustiti jer ih je premalo i pod dojmom su priče o dlakama, starica isto nema rješenje, ipak je dosad navikla kuhati i uživati u neobaveznim čavrljanjima i smijehu mladih prijatelja. Digao se zid između njih, i nema više onog neposrednog uživanja u trenucima. A onda jedan od to dvoje vidi dlaku na rubu zdjele s juhom.

Sljedeći petak navečer starica se čudi kako je nitko nije nazvao, jer običavali su je nazvati i najaviti koliko će ih sutra doći. Ona odluči napraviti večeru za sve njih. Posebno se potruži, kupi ribe, povrće, krumpire, a onda ugleda prekrasne jakobove kapice. Prebroji zadnje novce i kupi pet komada, to će im napraviti kao predjelo, radila ih je samo jednom jer su skupe, ali zna da su jako fine i da će se jako svidjeti njenim prijateljima.

Navečer kod kuće starica pogledava na sat. Osam i pol je. Održava hranu toplom. Oni su običavali doći u osam. U devet sati sjedi za stolom. Tiho jeca. Jednim potezom ruke skine maramu s glave. Danas ju je stavila jer je primijetila da joj kosa jače opada pa da kojim slučajem ne završi u hrani.

Neko vrijeme smo šutjeli.

- Jesam li dobar? - pitao sam.

- Ma dobar si, da, ali...

Otro sam oči i upitao ga u čemu je problem.

- Gledaj, malo si mi presocijalan, ne uklapaš mi se baš u koncept, a i nisam siguran da te već negdje nisam pročitao - rekao je gledajući oko mene.

- Dobro, što te smeta, autorstvo ili koncept?

- Paa, i jedno i drugo.

- Dobro. Autorstvo. Znaš kako je rekla ona mala Njemica, ona, ona... ma ne sjećam se kako se zove, nema veze, prozvali su je vunderkindom, napisala je roman kao maloljetna, a sve suvislo, dobro. Književna zvijezda. A onda se pojavio čovjek, neki bloger, i ispostavi se da je njen roman gotovo kopija njegovog, objavljenog na internetu. Ne samo to, ona je doslovno kopirala cijele odlomke. Znaš što je izjavila?

- Šta?

- Da u današnjem svijetu ne postoji originalnost, nego autentičnost. Moram li te podsjećati na onu: „Dobar umjetnik kopira, a veliki krade“? Ne moram. To smo riješili. Dalje: koncept. O kojem konceptu govoriš, što presocijalan?

- Pa još u sinopsisu za stipendiju Ministarstva kulture rekao sam da će dosljedno biti ostvaren odmak, odnosno pomak. I to primarno u sadržajnom smislu, ne toliko u poziciji subjekta ili prema postmodernističkom (meta)tekstualnom eksperimentu. Sadržajni odmak, odnosno pomak kretao bi se u sferi bizarnog, nadrealnog, fantastičnog, s idejom da papir, uzmemo li ga kao metaforu pisanja, podnosi puno više od puke transpozicije stvarnosti.

- Ovo sam već negdje pročitao. Baš ovako...

- Pa...

- U nekom intervjuu! Da, u intervjuu koji si dao... ne znam više kome.

- Ma dobro, da - vidjelo se da se srami.

- Bože, koja si ti lijenčina, kopiraš sam sebe!

- Ma dobro. Al tebi treba još štofa, mesa.

- Pa zato si ti tu! Kad bih mogao bez tebe... Misliš da se meni ovo da raditi? Ovdje sjediti s tobom i objašnjavati ti da sam super i da me trebaš pisati? Pa imam ja i pametnija posla. Dobro, nemam baš, ali nije mi ovo lako!

- Ali treba mi neki obrat, neki fantastični obrat. Šta će mi još jedna socijalna priča? Vidim da sve znaš, pa onda znaš da imam takvih, treba mi više tranzicije, i fantastike, to mi fali. A i bezveze si mi malo; priča koja traži autora. Isfuran si, klišeji.

Počeo sam kipjeti. Ovo je bilo previše. Istina, bio sam malo očajan, već dugo sam tražio pisca pa sam čak pristao i na ovog ušljivog debitanta kad sam ga vidio, ali imam i ja svoju granicu.

Pa ne može ovako. Vidi ga ovdje, sjedi preda mnom, vrpolji se i ništa ne razumije. Još me i vrijeđa. Mislim da neću izdržati. Neću. Pucam.

- Hoćeš fantastični zaokret? E pa napiši da te priča poslala u pizdu materinu! Kako ti se čini taj zaokret?! Pa ti nisi normalan! Ovdje ti bacam bisere, a ti ništa ne razumiješ! Dodem pred tebe, lijep, uglancan, gotov za isporuku a ti me zavlačiš ovdje nekim konceptima i pizdarijama. Ti si pisac?!

- Možda nisam pisac, ali znam da nisam...

- ... ništa drugo? To si htio reći? Misliš ako sam površno ispričana priča da sam površno i čitao? Pa ne spadam ja u tvoje tapšatelje kojima si se okružio. „Super ti je pričaaaa, njaaaaa njaaaaa!“. Ovo Camusu nije naslov eseja, nije mu ni na nadgrobnom spomeniku, nego je negdje duboko u tekstu pa si mislio da će ti proći? Već sam jednom čitao da si i to negdje rekao i nisam vidio da si ga naveo kao izvor. Što, sad ćemo još i tako bezočno krasti jer nismo u stanju smisliti nešto svoje? Pa koliko nisko moraš pasti?

- Ali rekao sam... Camus... A i ti si rekao da veliki... ne, mali kradu, a... - počeo je prtljati.

- Ma što si ti rekao, ispljuvku jedan, novinarčiću obični, imao si priliku napisati najbolju priču, priču svog života i to si uspio potratiti! Idi pa treniraj mišiće, ćelavi kretenu, i piši o sirenama, za drugo nisi! - rekao sam mu i otišao. Neispričan. Kvragu, naći ću već nekog.

Davor Mandić

Rođen 1976. u Puli. Prozaik, pjesnik i novinar. Diplomirao hrvatski jezik i književnost na Filozofskom fakultetu u Rijeci. Zaposlen u riječkom Novom listu kao novinar u kulturi. Voditelj radionica kratke priče, novinarstva i novinarstva u kulturi.

Objavio: *Mostovi* (pjesme, 2009), *Valjalo bi me zamisliti sretnim* (kratke priče, 2014) i *Đavolja simfonija* (roman, 2016).

Biblioteka elektroRI

knjiga 15

Davor Mandić

VALJALO BI ME ZAMISLITI SRETNIM

© 2020 Davor Mandić

© za elektroničko izdanje: Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, 2020

Izdavač

Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, Zagreb

Za izdavača

Krešimir Pintarić

Urednik

Krešimir Pintarić

Fotografija

MichaelGaida / Pixabay.com

ISBN 978-953-345-761-1 (HTML)

ISBN 978-953-345-762-8 (EPUB bez DRM)

ISBN 978-953-345-763-5 (PDF)

ISBN 978-953-345-764-2 (MOBI)

Prvo izdanje

Naklada Ljevak, Zagreb, 2014.

**Knjiga je objavljena uz financijsku potporu
Grada Rijeke i Ministarstva kulture
Republike Hrvatske.**

